

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาพูดigrarnการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนและมนต์บุกรุณ
: กรณีศึกษา สำนักเรียนสังคมสงเคราะห์ จังหวัดพิษณุโลก

นางสาวปณิชญา จิรพรชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล侈คราญ
Pibulsongkran Rajabhat University

พ.ศ. 2545

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานสภาพัฒนาบ้านราชภัฏ

**A STUDY OF PARENTAL BEHAVIOR ON
UPBRINGING PRE-SCHOOL AGED CHILDREN :
CASE STUDY IN MUANG DISTRICT
PHITSANULOK**

MISS PANICHAKA JEERAPORNCHAI

2002

**THIS RESEARCH WAS SPONSORED BY
THE OFFICE OF RAJABHAT INSTITUTES COUNCIL**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน ของผู้ปกครองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสมรรถภาพทางกาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน อายุแรกเกิดถึงหกปี ที่มีสภาพร่างกายและสมรรถภาพต่างไปจากเด็กปกติ และมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

- พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ส่วนใหญ่มีการฝึกให้เด็กอนหลับพักผ่อนเป็นเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน แต่ไม่พบการส่งเสริมพัฒนาการด้านนี้ในเรื่องอื่นๆ
- พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ส่วนใหญ่มีการเข้าไปป กอด ปลอบใจหรือเก็บลิ้งของนั้นทันทีที่เด็กลิ้งได้สิ่งหนึ่งมาก มีการไม่ให้เด็กทำความต้องการของตนเอง ถ้าเด็กไม่รู้ว่าลิ้งนั้นเป็นอันตรายต่อตนเองหรือเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ และไม่ยอมให้เด็กร้องไห้ งดแนะนำจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม รวมถึงว่าการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กด้วยการสัมผัส
- พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ส่วนใหญ่มีการพาเด็กออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้าน เพื่อให้ได้พบปะบุคคลที่แปลกันน้ำ อื่นๆ และเห็นความจำเป็นของการฝึกอบรมกิจกรรมในตนเอง..และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น
- พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมเกื้อหนุนทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการซื้อของหรือแนะนำให้เด็กสำหรับค้นคว้า ทดลองโดยการเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือของเล่นให้

Abstract

The purpose of this research was to study parental behaviors, on upbringing preschool children with special needs in Muang District, Phitsanulok, which specifically promote child development in four areas; namely Physical development, Emotional development, Social development, and intellectual development. 30 parents of preschool children (age 06) with special needs, who resided in Muang District, Phitsanulok were purposively selected to be the subjects of *this study*. Research instrument was structured interviewing. Frequency and percentage were employed for statistical analysis of the data.

Research findings are as follows:

1. The most frequent performed parental behaviors that enhance child's physical development were those which they let their child go to bed or take a rest at exactly the same time both daytime and nighttime. However, The other nine topics of parental behaviors in this area were rarely performed.
2. The most frequent performed parental behaviors that enhance child's emotional development were those which they hug and gave sweet talk when their child become panic with frightening objects. These also include the way they did not let their child to do whatever he/she wanted without clear information on how dangerous the objects or things were. In addition, the parents usually did not let their child cry unreasonably. There were also giggling and cuddling with between the parents and their child.
3. The most frequent performed parental behaviors that enhance child's social development were those which they brought their child out of residents to play or meet unfamiliar people. There was also recognition on how to teach their child self-discipline and on how to stay in group with others.
4. The most frequent performed parental behaviors that enhance child's intellectual development were those which they encouraged their child to do in almost every categories accepted the way to persuade their child to explore, investigate, or experiment with ready-prepared tools, equipment, or toys.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเมตตากรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุมพงษ์ กิตติกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิรនต์ ชัยฤทธิ์ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กุศลร่วมกันวิจารณ์และเสนอแนะข้อแก้ไข ให้คำปรึกษาและเอื้อเพื่อเอกสารประกอบการสร้างเครื่องมือรวมถึงการตีพิมพ์และให้กำลังใจ เพื่อให้มีผลงานนี้ขึ้นมา และอาจารย์สุจิตา ศรีสุรินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลราชวิถี ผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กุศลให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนใจ เกียรติ ดร.สุขแก้ว คำสอน สถาบันราชภัฏบุลังຄาราม อาจารย์นิรนัย ศุภรักษษา หัวหน้างานพยาบาลศูนย์ส่งเสริมพัฒนาเด็ก 皇家บุรีรัมย์ (คลองกุ่ม) ผู้ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลและผู้ปักทองทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อสำนักงานสถาบันราชภัฏที่ได้จัดสรรทุนอุดหนุนสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณสถาบันราชภัฏบุลังຄารามที่เป็นภาระดำเนินการงานวิจัยนี้ด้วย

สิ่งสุดท้ายที่ขาดไม่ได้คือ บิดามารดา ผู้มีพระคุณสูงสุด และท้าวสุค ขอขอบพระคุณพี่ผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้วยดีตลอดมา

๙๒.

(ปณิธาน จีrophay)

30 กันยายน 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	๑
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน.....	6
- ความหมายของการเลี้ยงดูเด็ก.....	6
- ความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็ก.....	8
- หลักการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ.....	14
- ความหมายของเด็กพิเศษ.....	14
- ประเภทของเด็กพิเศษ.....	15
- หลักการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก.....	38
- การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย.....	39
- การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์.....	44
- การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม.....	49
- การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเด็กพิเศษและผู้ปกครอง.....	62
ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษของผู้ปกครอง.....	70
บทที่ 5 สุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	115
ประวัติผู้วิจัย.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กพิเศษ จำแนกตามเพศ	62
2	แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามอายุ.....	62
3	แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามลักษณะความผิดปกติ	63
4	แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามสาเหตุที่ผู้ปกครองระบุ	63
5	แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามช่วงอายุที่สังเกตพบ ความผิดปกติ.....	64
6	แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามผู้สังเกตพบอาการผิด ปกติคนแรก.....	64
7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับ เด็ก.....	65
8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	65
9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	66
10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	66
11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	67
12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของ ครอบครัว.....	67
13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายจ่ายสำหรับ เด็กพิเศษเฉลี่ยต่อเดือน.....	68
14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับความ ช่วยเหลือจากแหล่งต่างๆ	68
15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเข้าไม้ใน การศึกษาเด็กพิเศษต่อวัน (วันจันทร์-วันศุกร์).....	69
16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเข้าไม้ใน การศึกษาและเด็กพิเศษต่อวัน (วันเสาร์-วันอาทิตย์).....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นของ สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ.....	70
18	แสดงจำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพฤติกรรม การเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนด้านพัฒนาการด้าน ^{ร่างกาย}	71
19	แสดงความถี่ของเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดู เด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ทั้ง 10 ข้อ.....	72
20	แสดงความถี่ของการปฏิบัติของผู้ปกครองที่สามารถมีพฤติกรรมการ เลี้ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ทั้ง 10 ข้อ.....	73
21	แสดงจำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพฤติกรรมการ การเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนด้านพัฒนาการด้าน ^{อารมณ์}	78
22	แสดงความถี่ของเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดู เด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ทั้ง 10 ข้อ.....	79
23	แสดงความถี่ของการปฏิบัติของผู้ปกครองที่สามารถมีพฤติกรรมการ เลี้ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ทั้ง 10 ข้อ.....	82
24	แสดงจำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพฤติกรรม การเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนด้านพัฒนาการด้าน ^{สังคม}	85
25	แสดงความถี่ของเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดู เด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านสังคม ทั้ง 10 ข้อ.....	86
26	แสดงความถี่ของการปฏิบัติของผู้ปกครองที่สามารถมีพฤติกรรมการ เลี้ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านสังคม ทั้ง 10 ข้อ.....	89
27	แสดงจำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพฤติกรรม การเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนด้านพัฒนาการด้าน ^{สติปัญญา}	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	แสดงความถี่ของเหตุผลของผู้ปักครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้ง 10 ข้อ.....	94
29	แสดงความถี่ของภาพปฏิบัติของผู้ปักครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้ง 10 ข้อ.....	96

มหาวิทยาลัยราชภัฏปิบูลสงคราม

PibulSongkram Rajabhat University

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคม สถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของสังคม พวรรณพิพัร্য ศิริวรรณบุศย์ (2540) กล่าวว่า การสร้างและพัฒนาครอบครัวตลอดรวมไปถึงการรักษาทำนุบำรุงครอบครัวด้วยความรัก ความเข้าใจให้เกิดความอบอุ่นกับสมาชิกในครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความมั่นคงในการสร้างและพัฒนาชาตินับวันเมือง เพราะประชากรที่มีคุณภาพจะมาจากครอบครัวที่มั่นคงเป็นส่วนใหญ่ จึงควรรณรงค์ รักษากิจกรรม (2540) ได้กล่าวว่า ผู้เป็นพ่อแม่ หรือผู้ปกครองต้องตระหนักรถึงบทบาทของตนในการสร้างสมาชิกในครอบครัวให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดด้วย และสิ่งสำคัญที่นิฐานในการเสริมสร้างให้เด็กมีคุณภาพดีได้นั้น คือการตอบสนองความต้องการทางกายและทางใจให้แก่เด็ก เพื่อให้เกิดความรักสักทึบอุ่น มั่นคง ปลดปล่อย เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยปูพื้นฐานให้เข้าได้เต็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและมีสุขภาพจิตที่ดีควบคู่กันไป

เด็กก่อนวัยเรียน เป็นวัยทองของชีวิต เป็นวัยเริ่มต้นของพัฒนาการทุกด้าน การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องรวมถึงการตอบสนองความต้องการจำเป็นต่างๆ เพื่อให้เข้าพัฒนาทางกาย สมอง อารมณ์และสังคม ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ประสบการณ์ชีวิต เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองในทุกด้านอีกด้วย

ในสังคมทั่วไปจะมีเด็กกลุ่มนี้ที่มีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากเด็กปกติ โดยมีลักษณะบางอย่างที่ขาดหรือบกพร่องไป เด็กเหล่านี้เรียกว่า "เด็กพิเศษ" (Exceptional Children) หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (children with special needs) วารี ถิระจิตร (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สมรรถภาพ อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้ รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กด้วย เด็กพิเศษแต่ละประเภทจะมีลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงความบกพร่องของตน และในความบกพร่องดังกล่าว อาจจะแสดงให้เห็นทั้งทางร่างกายและด้าน

พฤติกรรมอันส่งผลโดยตรงต่อจิตใจทั้งดัวเองและครอบครัว ตั้งนั้นผู้เป็นพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง จึงควรทำความเข้าใจถึงลักษณะความบกพร่องของเด็กพิเศษ ที่อยู่ในครอบครัว เพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลืออย่างถูกต้องและถูกวิธีในการเลี้ยงดูเด็กพิเศษที่อยู่ในครอบครัวของตน เด็กพิเศษ ก่อนวัยเรียน ซึ่งล้วนมีชีวิตความอยู่ในสังคมทั่วไปหากเราได้รับการช่วยเหลือในการเตรียมเพื่อพัฒนาตั้งแต่ระยะแรกเริ่มอย่างถูกวิธีและทันเวลา ให้มีความสามารถตามขั้นศักยภาพที่เขามีอยู่ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ศติปัญญาและภาษา รวมทั้งกระบวนการสื่อสารที่เขายังบกพร่องอยู่ก็จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้เด็กไม่ต้องทนนานกับปัญหาแรกข้อนี้ๆ ที่มีสาเหตุจากการถูกปล่อยประละเลย อันเนื่องมาจากการผู้เลี้ยงดูขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และยังเป็นการป้องกันปัญหาและโรคจิตเวชในเด็กอีกด้วย ในหลวง สดุดดวง (ม.ป.ป.) กล่าวว่า “ไม่ว่าจะทางการแพทย์ จิตวิทยาและสังคมวิทยา นักวิชาการทั้งหลายเหล่านี้ ต่างก็ยอมรับแล้วว่า การที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างเขาใจใส่และได้มีการฝึกฝนอย่างถูกต้องตามขั้นตอนพัฒนาการของเด็กจากครอบครัว จะทำให้เด็กนั้นมีการเจริญเติบโตทางร่างกายที่ดี มีอารมณ์ดี ใจ ภาระ ใจ รับรู้ เรียนรู้ มีศติปัญญาและการปรับตัวทางพฤติกรรมสังคมอย่างมีคุณภาพ และเติมศักยภาพของเด็กและคน ไม่ใช่เด็กนั้นจะเป็นเด็กพิเศษประเภทใดก็ตาม”

การเลี้ยงดู เด็กพิเศษที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกเริ่มจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการไปทางที่พึงประสงค์ อันเป็นการพัฒนาให้ดำเนินการไปตามแผนพัฒนา หลักสูตรการศึกษาพิเศษ วิชาการเตรียมเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษระดับก่อนประถมศึกษา (หลักสูตรการศึกษาพิเศษ) นอกจากนี้คณะกรรมการอิการสตรีเยาวชน (2528) กล่าวว่า ยังเป็นการสร้างความผูกพันที่เป็นความสัมพันธ์บันพันฐานของความรัก ความเอื้ออาทร ความเสียสละ และการให้อภัย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของครอบครัวไทย ทั้งนี้ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของความผิดปกติ หรือความบกพร่องของเด็ก ตลอดจนวิธีการให้ความช่วยเหลือที่ถูกวิธีด้วย มิฉะนั้นปัญหาหลายอย่างที่เกี่ยวกับเด็กพิเศษ ซึ่งเป็นสามัญกันหนึ่งของครอบครัว อาจทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติน้ำที่ของสมาชิกในครอบครัวอันมีผลทำให้ครอบครัวไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง ขณะเดียวกันการที่นำไปยังงานทั้งภาครัฐและเอกชน จะเข้าไปให้การช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ ก็จำเป็นต้องเข้าใจถึงสภาพการเลี้ยงดู และปัญหาใน

การเลี้ยงดูเด็กพิเศษของครอบครัวเสียก่อน การให้ความช่วยเหลือจึงจะดำเนินไปได้อย่างถูกทาง สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรการด้านบริการของแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ (ด้านคนพิการ) ระยะที่ 8 (2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้จัดให้มีศูนย์หรือหน่วยงานบริการให้ คำปรึกษาแนะนำวินิจฉัยความพิการ ตลอดจนช่วยเหลือระยะแรกเริ่มคนพิการทุกวัยและครอบครัว รวมทั้งส่งเสริมให้นำร่องงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการพื้นฟูสมรรถภาพ สำหรับคนพิการโดยทั่วไป ดังนั้น การแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือแก่พ่อแม่หรือผู้ปกครองของ เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ นั้น จึงมีความสำคัญที่สังคมทั่วไปควรร่วมมือกัน ช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ใน การเลี้ยงดูเด็กของตนให้ดีขึ้น

การพื้นฟูสภาพความพิการหรือการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิการนั้นถือเป็นภารกุญานที่ สำคัญที่สุด ที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านต่างๆ ของเด็กพิเศษ เพราะถ้าเด็กมีสภาพความพิการที่ดีขึ้น มีความพร้อมในการเข้าโรงเรียน สามารถช่วยตนเองได้ตามศักยภาพ ไม่เป็นภาระกับครอบครัว โรงเรียน ก็จะส่งผลให้เด็กพิการสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขเข้าสู่คนทั่วไปในสังคม ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงควรมีความรู้ความเข้าใจ ถึงวิธีการเลี้ยงดู และการช่วยเหลือเด็กอย่าง ต่อเนื่องและตระหนักรถึงความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กพิการ โดยเฉพาะวัยแรกเกิดถึงวัยก่อนเรียน ซึ่งเป็นช่วงที่การพัฒนาหรือการพื้นฟูสภาพความพิการจะได้ผลดีที่สุด ทั้งนี้ยัง จะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นเด็กที่มีคุณภาพ ทั้งยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพอีกด้วย

ผู้จัดนอกจากจะมีหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษแล้ว ยังทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับชั้นเรียนสาขาวิชาของศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามซึ่งเปิดรับเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนทุกประเภทเพื่อการพื้นฟูสมรรถภาพ และเพื่อให้นักศึกษาในโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของตน นอกจากนี้ ผู้จัดยังให้บริการการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเป็นเด็กพิเศษทุกประเภทอีกด้วย จากหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวพบว่า มีเด็กพิเศษที่ผู้ปกครองมาขอคำปรึกษาจำนวนมาก มี พัฒนาการในด้านต่างๆ ล่าช้ามาก ทั้งๆ ที่มีความบกพร่องอยู่ในระดับไม่รุนแรง จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้จัดสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาการเลี้ยงดู รวมถึงความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนที่อยู่ในครอบครัว โดยคาดหวังว่า ผลการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ทราบ

ถึงสภาพปัจจุบันที่ต่างๆ และสภาพการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองตามความเป็นจริง เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการจัดบริการให้ความช่วยเหลือฝึกอบรม และเสนอแนะแนวทางสู่การปฏิบัติ ที่เป็นไปได้แก่นายงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป และเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเพียงเขตเดียวเป็นกรณีศึกษา ก็เพื่อผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการตระหนักรู้นักสำนักต่อการศึกษาวิจัย ครั้งต่อไปให้มีคุณภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กพิเศษ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็กพิเศษ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน

โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เวลา

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการปฏิบัติของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กพิเศษด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2. เด็กพิเศษก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่แพทช์วินิจฉัยว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กขอทิสติก และเด็กสมองพิการ ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี

3. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ บุคคลอื่น ที่มีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
4. เด็กอหิสติก หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ การสื่อความหมายและจินตนาการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบวิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนที่ดีและถูกต้องแก่ผู้ปกครอง
3. นำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน ของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เรียงลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
  - 1.1 ความหมายของการเลี้ยงดูเด็ก
  - 1.2 ความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็ก
  - 1.3 หลักการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ
  - 2.1 ความหมายของเด็กพิเศษ
  - 2.2 ประเภทของเด็กพิเศษ
  - 2.3 ลักษณะของเด็กพิเศษ
  - 2.4 หลักการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
  - 3.1 การเลี้ยงดูเด็กทางด้านร่างกาย
  - 3.2 การเลี้ยงดูเด็กทางด้านอารมณ์
  - 3.3 การเลี้ยงดูเด็กทางด้านสังคม
  - 3.4 การเลี้ยงดูเด็กทางด้านสติปัญญา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
    - 1.1 ความหมายของการเลี้ยงดูเด็ก

นิภา ทองไทย (2525) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนว่า หมายถึง การให้ความเข้าใจสอดคล้องต่อเด็กก่อนวัยเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ด้านโภชนาการ ได้แก่ การให้นมแก่ทารก การให้อาหารแก่เด็กเล็ก และการให้อาหารเสริมแก่ทารกและเด็กเล็ก
2. การป้องกันรักษาโรคเด็กและการบำรุงรักษาพื้น
3. การรักษาความสะอาดทางร่างกายและเครื่องนุ่มน้ำสำหรับเด็ก
4. การส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย ภาษา อารมณ์ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ และการฝึกหัดให้เด็กมีความรับผิดชอบ พึงดูแลได้และมีระเบียบวินัย

ศรีสุกุล จาจินดา (2528) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบ่งออกเป็น 2 ทางคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูทางกาย หมายถึง การให้อาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอ กับความต้องการของร่างกาย การดูแลสุขภาพทางกายของเด็กให้แข็งแรงสมบูรณ์ ภาวะมั่นคงอุบัติเหตุ
2. การอบรมเลี้ยงดูทางใจ หมายถึง การให้ความรักความเข้าใจสี การเลี้ยงดูเด็กด้วยท่าทีที่มุ่น默 กระถาง เสียงดูที่ไม่ตามใจหรือไม่เข้มงวดจนเกินไป

ดวงเตือน พันธุ์มนภารินและคณะ (2528) ได้อธิบายความหมายของการเลี้ยงดูไว้ว่า หมายถึงการมีผู้ใกล้ชิดเด็ก มีการติดต่อเกี่ยวกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กดูแบบอย่างของการกระทำ ของผู้เลี้ยงดูตนด้วย พุทธทาสภิกขุ (2531, จังถึงใน กันยา ลุมพิกานนท์, 2533) กล่าวว่าเด็กเป็นผู้สร้างโลกในอนาคต ถ้าเด็กของเรามีอย่างไร โลกในอนาคตจะเป็นอย่างนั้น จะนั้นเราสร้างโลกในอนาคตโดยการสร้างเด็กหรือผ่านทางเด็กแล้วเด็กจะเป็นผู้สร้างโลก จงสร้างเด็กให้ดีให้เหมาะสม สำหรับที่จะไปสร้างโลกให้ถูกต้องดงาม การสร้างเด็กให้เจริญเติบโตทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต จำเป็นต้องอาศัยวิธีการอบรมเลี้ยงดูและดำเนินมาตั้งแต่เด็กยังเล็กต่อเนื่องไปเรื่อยๆ

รติชน พิริยส์ (2543) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู สามารถแบ่งความหมายออกเป็น 2 ส่วน คือ การอบรมและการเลี้ยงดู

การอบรม หมายถึงการแนะนำสิ่งสอนให้ความรู้ ให้แนวคิดแบบปฏิบัติตามทฤษฎีกิจกรรม ค่านิยม ตลอดจนการทำตัวเป็นตัวอย่างในเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กมีสักษะและนิสัยที่พึงประสงค์

การเลี้ยงดู นายดึง การดูแลในเรื่องอาหาร ดูแลสุขภาพ ดูแลความเป็นอยู่ เพื่อสนองความต้องการของเด็ก เลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการทั้งปวงทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัยอันเหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดู จึงหมายรวมถึง การแนะนำสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เลี้ยงดู ส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการครบถ้วน 4 ด้าน

จากความหมายของการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ดังกล่าว สรุปได้ว่าการเลี้ยงดูหมายถึง การให้ความเข้าใจสีสันและต่อเด็ก ทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพใจ ให้มีความแข็งแรงสมบูรณ์และตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก รวมถึงส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมทุกด้าน

1.2 ความสำคัญของการเรียนด้วยตนเอง

กันยา ลุมพิกานนท์ (2533) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการก้าวไปเป็นลำดับเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะเด็กในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ หากการอบรมเลี้ยงดูเป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องและเหมาะสม ก็จะส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาการเรียนเรื่อยๆ แต่ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบขาดๆ เกินๆ ที่มีผลเสียต่อพัฒนาการของเด็ก เช่นเดียวกัน ตั้งนั้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กจะยังตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบนี้ ผู้เลี้ยงดูควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ สงเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน และตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม

ศิริพงษ์ กัญชานะ (2539) กล่าวว่า เด็กที่มีคุณภาพ คือเด็กที่มีการเจริญเติบโตสมวัย พัฒนาการสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตปัญญา จิตใจอารมณ์และสังคม พ่อแม่และครอบครัว คือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการอบรมเรียนดูแลสร้างเสริมประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่เด็กในช่วงอายุนี้โดยให้ความรัก ความเอาใจใส่เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด เพราะความรักความใกล้ชิดของพ่อแม่ที่มีต่อลูกจะทำให้ลูกมีจิตใจอ่อนโยน มีบุคลิกภาพที่ดี นอกจากรักครอบครัวที่อบอุ่นมีเมตตา มีเหตุผล จะทำให้ลูกเกิดความปลดภัยซึ่งทุกคนในครอบครัวก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

วราภรณ์ รักวิจัย (2540) กล่าวว่าคุณภาพและประสิทธิภาพของคนชี้นำอยู่กับการพัฒนาการของแต่ละคนตามวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคคลในวัยทำงานจะมีคุณภาพประสิทธิภาพเท่าได้ก็ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้การฝึกฝนประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยปัจจุบัน ดังนั้นมุซย์จึงควรได้รับการพัฒนาที่ตั้งแต่วัยแรกเกิด

รติน พิรย์สก (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็กว่า เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่า มีศิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสม เพราะเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางแผนฐานทางชีวิตให้เจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อเป็นตัวแทนของผู้ใหญ่ที่จะนำประเทศชาติให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไป

จากความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า การเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีค่า และมีความสุข สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม และประเทศชาติได้ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กอีกด้วย

1.3 หลักการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

จินดานา หมุนปั้ง (2525) ได้กล่าวถึงหลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ว่า เด็กวัย 2-6 ปี ซึ่งเป็นวัยก่อนเข้าเรียนต้องมีความเจริญเติบโตในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมกับวัยพร้อมกันไป ดังนี้

1. ด้านร่างกาย สร้างเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ปลูกฝังสุขภาพอนามัย ฝึกกิจกรรมส่าย และสูบนิสัยที่ดี ให้รักษาความสะอาด รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์และเป็นเวลา ตลอดจนการใช้ห้องน้ำห้องส้วมให้ถูกต้อง ฝึกให้เล่นและออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ทั้งรู้จักพักผ่อนหย่อนใจที่ถูกวิธี

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ ปลูกฝังให้รู้จักความคุ้มครอง มีเหตุผล ไม่ฉุนเฉียว เอาแต่ใจตนเอง ไม่โกรธง่ายและมีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มีจิตใจเมตตากรุณา เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์ มีสัมมาคาระ กลดภัยภูกตเวที เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่และมีความเชื่อในคำสอนของศาสนา

3. ด้านสังคม ปัจจุบันมีให้เด็กเข้าร่วมกับกิจกรรมต่อหน้าคนในทางที่ถูกที่ควร รู้จักการเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น เคราะห์สิทธิและหน้าที่ตลอดจนมีความรับผิดชอบ ฝึกให้รู้จักการรับและการให้ เพื่อให้ติดเป็นนิสัยที่ดี พร้อมที่จะปรับตัวเข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้เป็นอย่างดี

นิตยา คงภักดี (2531, จ้างถึงใน วติน พิรยส์, 2543) กล่าวว่า การมีชีวิตของเด็กขึ้นอยู่ กับการเลี้ยงดูของผู้ใหญ่ วิธีการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาวะสุขภาพและการพัฒนา ความสามารถของเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนจะมีจุดเด่น จุดด้อย และอารมณ์แตกต่างกัน แต่เมื่อในเด็กคนเดิมเมื่อเวลาเปลี่ยนไป นอกจากขนาดตัวและรูปร่างจะเปลี่ยนไปแล้ว ยังมีการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องการรับรู้ ความคิดค่านและการแสดงออกอีกด้วย เด็กจะเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพชีวิต ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อาจมี สมอง สมอง แสงสี แสงสี และสังคม ก็ต้องการอบรมเลี้ยงดู อย่างเหมาะสม มีเหตุมีผล ด้วยความรักและเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ จากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ตลอดจนได้รับการตอบสนองความต้องการเหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็ก ทั้งนี้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจึงต้องปรับวิธีการเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กด้วย

คณะกรรมการจัดทำคู่มือพ่อแม่สำหรับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (2539) ได้กล่าวถึงลักษณะ พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี และข้อควรปฏิบัติของพ่อแม่

1. ลักษณะพฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี และการปฏิบัติของพ่อแม่ มีดังนี้

1.1 เด็กแรกเกิดถึง 3 เดือน

- เด็กอายุ 3 เดือน มักจะหลับนานครั้งละ 3-4 ชั่วโมง แต่บางคนไม่ค่อยนอน ร้องกวน เด็กเรียนรู้ได้ด้วยการร้องกวน มองเห็นในระยะใกล้ ได้ยินเสียง รับรู้รส กลิ่น และสัมผัส - เวลาให้ลูกกินนม แม่จะต้องชี้มือให้แบบอุ้ม บนตัวลูก พูดคุย

1.2 เด็กอายุ 4-6 เดือน

- เริ่มจำหน้าพ่อแม่ได้
- คำว่า หมาย คืนได้
- ยิ้มเยิ้ม สงสัย ต้องตอบและหัวเราะ

1.3 เด็กอายุ 6 เดือนถึง 1 ปี

- เริ่มนั่ง คลาน ตั้งไฟ
- ชอบให้ปากดูด อมสิ่งต่าง เช่นน้ำมือ ของเส้นและอาหาร
- หัดใช้มือและนิ้วหยับจับ
- ชอบเลียนเสียง ชอบพิง และหัดพูด
- รู้จักรักพ่อแม่และอยากอยู่ใกล้ๆ
- ร้องให้มีมีคณแปลกหน้าอุ้ม

1.4 เด็กอายุ 1 ปีถึง 1 ปี 6 เดือน

- เด็กวัยนี้กลัวที่จะอยู่คนเดียว กลัวความมืด กลัวคนแปลกหน้า ดังนั้นพ่อแม่ไม่ควร
นำ หรือลงโทษโดยให้เด็กอยู่คนเดียว

1.5 เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือนถึง 2 ปี

- เป็นวัยชอบอิสระและเอาใจตนเองเป็นที่ตั้ง พ่อแม่ต้องสอนให้ลูกรู้จักพึงตนเอง ให้
กำลังใจ ชมเชย ถ้าหากล้มก็ปล่อยให้ลูกขึ้นมาเอง เป็นวัยชอบเลียนแบบ การดูโทรทัศน์พ่อแม่ควร
จะอยู่ด้วย และควรเลือกวิธีการที่เหมาะสม ไม่ก้าวร้าว ไม่น่ากลัวมากเกินไป สอนสิ่งที่ถูกต้อง
แก่ลูก

1.6 เด็กอายุ 2 ปีถึง 3 ปี

- เป็นวัยต่อต้าน เด็กจะช่วยตนเองได้หลายอย่าง กินข้าวได้เอง ช่างจำ ชอบเล่นกับ
เพื่อน แต่อาจจะทะเลาะกันบ้าง พ่อแม่จึงควรสอนลูกให้รู้จักปรองดองกับคนอื่นๆ และให้โอกาสลูก
ได้เล่นกับเด็กอื่นบ่อยๆ แต่ต้องอยดูแลอยู่ด้วย

1.7 เด็กอายุ 3 ปีถึง 4 ปี

- วัยนี้ชอบเข้าแต่ใจตนเอง จะขัดใจไม่ค่อยได้ เริ่มเข้าใจภาษาและเหตุผลง่ายๆ ได้
ดี คือให้หัดสังเกตและเรียนรู้จากการกระทำ เช่น ให้เด็กเล่นกับเพื่อนบอยๆ เด็กจะเรียนรู้การอยู่
ร่วมกับผู้อื่นและจะเริ่มให้ของเล่นแก่เพื่อนเล่นบ้าง

1.8 เด็กอายุ 4 ถึง 5 ปี

- เป็นวัยนักคิด นักสร้างสรรค์ มีจินตนาการมาก อยากรู้อยากเห็น ช่างจำ ช่วยคน เองได้มากขึ้น ควรปล่อยให้ลูกช่วยคนเองบ้าง เช่นอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน ถ้าอยู่ในโรงเรียน หรือ ศูนย์พัฒนาเด็กจะช่วยคนเองได้มากขึ้น เด็กจะมีโอกาสเรียนรู้ได้หลากหลาย

1.9 เด็กอายุ 5 ถึง 6 ปี

- เป็นวัยที่ทำกิจวัตรประจำวันได้เอง เช่นดูแลทำความสะอาด ปัสสาวะ อุจจาระได้ ติดกระดุมเสื้อได้ เด็กวัยนี้เป็นวัยกำลังชน การป้องกันอุบัติเหตุจึงสำคัญ เด็กวัยนี้ควรได้รับการสนับสนุนให้เล่นกับเด็กอื่นๆ และเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียนต่อไป

2. ข้อควรปฏิบัติของพ่อแม่ในการเสริมสร้างลูกให้ดีและเก่ง ดังนี้

2.1 ช่วงอายุแรกเกิดถึง 1 ปี

- 2.1.1 เลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด ด้วยความรัก เข้าใจ มีเมตตา มีเหตุผล
- 2.1.2 ทุกคนในครอบครัว ปฏิบัติต่อเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเด็กจะไม่ลับสนใจ
- 2.1.3 ให้กำลังใจ ชมเชย แสดงความสนใจ เมื่อลูกพยายามหรือทำสิ่งที่ดี
- 2.1.4 แนะนำ สั่งสอน แก้ไข เมื่อลูกทำผิดด้วยเหตุผล และแนวทางที่ถูกให้ไม่คลายหรือผิดเวลา
- 2.1.5 สอนเด็กให้มีค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดี เช่นการให้ การมีระเบียบวินัย การรักษาสิ่งแวดล้อม อาจเริ่มจากการเล่นหาน ร้องเพลงกล่อมลูก เล่นดนตรี
- 2.1.6 กระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี ไม่พูดปด ไม่ทำร้ายผู้อื่น รู้จักการรับและการให้ การรอดอย รู้จักขอบคุณและขอโทษ
- 2.1.7 เลี้ยงลูกเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการ เด็กแต่ละคนอาจเริ่วหรือช้าแตกต่างกัน เมื่อถึงอายุที่ควรทำได้แต่ลูกยังทำไม่ได้ พ่อแม่ควรให้โอกาสโดยฝึกให้ก่อน ถ้าทำไม่ได้ควรปรึกษาหมอ

2.2 ช่วงอายุ 1 ปี ถึง 3 ปี คือ

- 2.2.1 ตอบคำถามลูกด้วยความอดทน และจริงใจที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 2.2.2 ยอมรับถ้าบ้านที่จะรกรุงรัง จากการเล่นของลูกบ้าง ควรจัดมุมที่เล่นได้อย่างอิสระ

- 2.2.3 แสดงความรักด้วยการออบกอดสัมผัสลูกบ่อยๆ และหาเวลาอยู่กับลูกให้มาก
- 2.2.4 ให้โอกาสลูกช่วยเหลือตัวเอง ตามความสามารถของลูก
- 2.2.5 พาลูกไปเที่ยวนอกบ้านพร้อมครอบครัว พาลูกชมสถานที่สำคัญพักผ่อนพร้อมกับครอบครัว
- 2.2.6 ให้ลูกมีโอกาสได้เล่นกับเพื่อนๆ วัยเดียวกัน
- 2.2.7 ไม่เบริญเที่ยบลูกในทางไม่ดีกับเด็กวัยอื่นๆ เยาวย์หรือประดิษฐ์
- 2.2.8 ฝึกให้ลูกโดยวิธีการทำร้ายร่างกาย หรือหัวไม่รักหรือหยอดทิ้ง
- 2.2.9 นาข่องเล่นที่เหมาะสมตามวัยให้ลูกเล่น
- 2.2.10 จ่านหนังสือให้ลูกฟังเป็นประจำเพื่อสอนลูกให้รักการอ่าน
- 2.2.11 พ่อแม่ควรดูโทรทัศน์พร้อมลูกและสอนในสิ่งที่เป็นจริงไปด้วย
- 2.2.12 ให้โอกาสลูกตัดสินใจด้วยตนเองบ้าง
- นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกในช่วงแรกเกิดถึง 5 ปี ให้ดังนี้
1. แรกเกิด - 1 ปี การแสดงต่อลูกดังนี้
    - 1.1 ให้เวลาดูแลเอาใจใส่ กอดสัมผัสด้วยความอ่อนโยน
    - 1.2 เล่นกับลูก
    - 1.3 พูดคุยต่อตื้น
    - 1.4 เลี้ยงดูลูกให้อิ่ม นอนหลับ ดูแลเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย
    - 1.5 สังเกต เพื่อให้รู้จักและเข้าใจลูก
  2. เด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป การแสดงต่อลูก ดังนี้
    - 2.1 ต้องการพนมแม่ดูแล เอาใจใส่ กอดสัมผัส พูดคุยและเล่นกับลูก แต่เด็กต้องการอิสรภาพก็ต้องให้ลูกทำอะไรด้วยตนเอง เช่นตักข้าวของ โดยพ่อแม่จะพยายามให้กำลังใจ
    - 2.2 เด็กวัยนี้จะตื่นและชนะ เพราะเด็กเริ่มพูดเป็น เดียงเป็น พ่อแม่จะต้องยอมรับเข้าใจ และสอนอย่างใจเย็น ไม่ใช้อำนณ์กับลูก
    - 2.3 พ่อจะต้องมีบทบาทมากขึ้น เช่นดูแลกิจกรรมประจำวัน เล่นกับลูก เล่านิทานให้ลูกฟัง เพราะพ่อมีบทบาทที่จะทำให้ลูกเข้มแข็ง มั่นใจในตนเอง

2.4 ลูกที่มีทั้งพ่อแม่ทิรัก ดูแล เอ้าใจใส่ จะเดินโดยมีพัฒนาการสมบูรณ์มากกว่าลูกที่มีแต่แม่หรือพ่อคุณตามลำพัง

จากหลักการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี โดยผู้ใหญ่ต้องช่วยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ และส่งเสริมเด็กให้สามารถใช้กลไกของตนได้ตามธรรมชาติ มีจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างง่ายๆ ให้วิธีการสอนและฝึกอบรมบูรณาการไปในชีวิตประจำวัน และต้องมีความเข้าใจหรือรับรู้ถึงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กในแต่ละช่วงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กจึงจะเกิดการพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้ตามวัย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ

2.1 ความหมายของเด็กพิเศษ

สุภาษณ์ จันทร์เรอม (2525) ได้ให้ความหมายเด็กพิเศษว่า หมายถึง เด็กที่มีความเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ แตกต่างไปจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัด ด้านที่แตกต่างกันมีดังนี้ คือ

1. ด้านร่างกาย (Physically)
2. ด้านสังคม (Socially)
3. ด้านอารมณ์ (Emotionally)
4. ด้านสติปัญญา (Intellectually)

เคิร์ก (Kirk จัดใน วันพุธที่ ภู่พันธ์ศรี 2529) ได้ให้ความหมายว่า เด็กพิเศษ หมายถึงเด็กที่มีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากเด็กปกติทั่วไปในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะของสมอง (Mental Characteristics)
2. ความสามารถในการสัมผัส (Sensory Ability)
3. ลักษณะของร่างกาย (Physical Characteristics)
4. พฤติกรรมทางสังคมหรืออารมณ์ (Social or Emotion Behavior)
5. ความสามารถในการสื่อสาร (Communication Ability)
6. ความบกพร่องหลายด้าน (Multiple Handicaps)

วารี ถิรธรรม (2541) กล่าวว่า เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพหรือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบน นี้รุนแรงถึงขั้นgradeที่เด็กต้องพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แตกต่างไปจากเด็กปกติ ยังมีผลทำให้การพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ไม่ พัฒนาไปตามวัยหรือมีความล่าช้ากว่าเด็กปกติ จึงจำเป็นต้องได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างไปจากเด็กปกติทั่วไปในบางเรื่อง

2.2 ประเภทของเด็กพิเศษ

คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องไว้ 9 ประเภท ดังนี้

- 2.2.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- 2.2.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 2.2.3 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2.2.4 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือสุนภพ
- 2.2.5 บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 2.2.6 บุคคลที่มีความบกพร่องทางภาษาพูดและภาษา
- 2.2.7 บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์
- 2.2.8 บุคคลขอที่สติก
- 2.2.9 บุคคลพิการร้อน

2.3 ลักษณะของเด็กพิเศษที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

- 2.3.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (เด็กกลุ่มอาการดาวน์) หรือ Down Syndrome)

โรงพยาบาลราษฎร์ กรมสุขภาพจิต (2543) กล่าวถึงลักษณะของเด็กดาวน์ว่า เด็กกลุ่มอาการดาวน์เกิดสายกับเด็กอื่น ๆ บิดามารดาแม้ก็จะได้รับคำบอกเล่าจากสูติแพทย์ หรือภูมิพลแพทย์ตั้งแต่แรกเกิดแล้วว่าบุตรของตนเป็นกลุ่มของอาการดาวน์ ถ้าสังเกตจะพบว่าลักษณะของเด็กกลุ่มอาการดาวน์นี้ โดยทั่วไปจะคล้ายคลึงกัน คือ น้ำหนักแรกเกิดน้อย ความยาวของลำตัวจะสั้นกว่าปกติ เมื่ออายุมากขึ้นจะมีรากเตี้ย ศีรษะเล็ก ห้ายอยแบบราบ หน้าแบน ตั้งจมูกแบน ตาเฉียงขึ้น ขอบหนังตาบนยื่นมาจากบริเวณหัวตา ใบหน้าเล็กและอยู่ต่ำ รูปส่วนอกจะตืบกว่าปกติ เพศชายปักโกรดีงูน ชากรไร้รูบไม่เจริญเติบโต ทำให้ช่องปากแคบ ลิ้นยื่น พันขึ้นร้า และไม่เป็นระเบียบคลอสัน ผิวนังด้านหลังคอค่อนร้างหนา สะตื้อจุ่น มีอาการท้องผูกได้บ่อย มือแบนกว้าง นิ้วมือสั้น นิ้วหักอยู่ได้ง่าย เมื่อจากกระดูกข้อถ่านมีขนาดเล็ก (ในบางรายการกระดูกข้อถ่านอาจหายไปเลย ทำให้นิ้วหักอยู่มีเพียงช้อนเดียวเท่านั้น เส้นลายมือตัดขาว ช่องระหว่างนิ้วเท้าที่ 1 และ 2 กว้าง และมีร่องลึกจากซองนี้พาดไปบนฝ่าเท้า กล้ามเนื้ออ่อนนิ่ม ขาดทนติดเลี้ยงง่าย อุปนิสัยร้าเริง และเป็นมีตร และจะมีปัญหาในการใช้ภาษาและการพูด มีพูดไม่ชัด และมีการทำงานของกล้ามเนื้อในปากผิดปกติเมื่อจากมีกล้ามเนื้ออ่อนนิ่ม อย่างเช่นมักเจริญเติบโตไม่เต็มที่ทั้งในชายและหญิง ในชายจะเป็นหมัน เพราะผลิตสเปอร์ไม่ได้ และมักมีมิกโรรวมทางเพศ ระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาอ่อนระดับปานกลางถึงรุนแรง เต้ถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาการจะทำให้มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาอ่อน ระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง และระดับสติปัญญาไม่แน่นั้นมลดลงเมื่ออายุมากขึ้น

จากลักษณะของเด็กดาวน์ดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ร่างกายไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร พูดช้าและเรียนรู้ช้า ดังนั้น หากได้รับการเลี้ยงดูหรือช่วยเหลือ และคำแนะนำที่ถูกต้องในช่วงแรกของชีวิตจะสามารถพัฒนาการได้

2.3.2 เด็กขอทิสติก

หน่วยศึกษานิเทศฯ สำนักนิเทศฯ และพัฒนาการศูนย์การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวถึงเด็กขอทิสติกว่า เด็กขอทิสติก เป็นเด็กที่มีความผิดทางด้านพัฒนาการเกี่ยวกับสังคม อารมณ์ และสื่อภาษา อย่างรุนแรง อาจมี หรือไม่มีปัญญาอ่อนร่วม

ด้วย มีสาเหตุความบกพร่องทางระบบเชิงวิทยาของร่างกาย รวมถึงความผิดปกติในสมอง ความผิดปกติของระบบประสาท

สังเกตได้จากพฤติกรรม ต่อไปนี้

1. แสดงท่าทางคล้ายเด็กหนูนาก นั่นคือ ไม่แสดงปฏิกิริยาต่อเสียงที่ได้ยิน
2. มีปัญหาในการเล่น หรือการแสดงปฎิสัมพันธ์กับเด็กอื่น
3. ต่อต้านการเรียนหนังสือ
4. ไม่กล้าสิ่งที่เป็นอันตราย
5. แสดงพฤติกรรมในลักษณะเดิมร้าว ๆ กัน เป็นต้น

เพญแข ลิ่มศิลา (2545) ได้กล่าวถึง ลักษณะของเด็กอหิสติก ว่ามีพัฒนาการล่าช้าด้าน สังคม การสื่อความหมายและจินตนาการ แสดงให้เห็นได้โดย การมีพฤติกรรมที่ผิดปกติไปจากเด็ก ในวัยเดียวกัน เช่น การแยกตัวอยู่โดยลำพังในโลกของตัวเอง เสมือนกับมีกำแพงทึบมองไม่เห็นมากัน ตัวเด็กเหล่านี้ออกจากสังคมรอบด้าน ทำให้เด็กขาดการรับรู้สิ่งในสิ่งแวดล้อม รอบตัว เหมือนเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน ไม่สามารถสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้าง เมื่อถึงวัยที่ควร จะพูดก็พูดไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่บุตรนักเรียนจะพยายามเปลี่ยนแบบเป็นคำ ๆ ได้ โดยไม่รู้ความหมายใน ระยะแรก ต่อมาก็เริ่มพูดภาษาคนเองที่มนุษย์ฟังไม่เข้าใจ

เด็กไม่สามารถเข้าใจคำสั่งง่าย ๆ ได้ เล่นกับครัวไม่เป็น เล่นของเล่นไม่เป็น เนื่องจากขาด จินตนาการ และมีพฤติกรรมร้าว ๆ บางอย่าง ทั้งการกระทำและความคิด อาการดังกล่าวบางอย่าง อาจจะปรากฏให้เห็นได้ตั้งแต่ในช่วงปีแรก และจะพบอาการตามข้อซึ่งบ่งชี้ว่าเด็กเจน เมื่อเด็กมีอายุ 18 เดือนขึ้น ถ้ามีการประเมินอย่างละเอียดเทียบกับความล่าช้า และผิดปกติของพัฒนาการด้าน สังคม การสื่อความหมาย และพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ก็จะสามารถวินิจฉัยว่าเป็น "เด็กอหิสติก" หรือ โรคอหิสติกได้

จากลักษณะของเด็กอหิสติกดังกล่าว สรุปได้ว่า เด็กอหิสติกเป็นเด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ การสื่อความหมายและจินตนาการ ทำให้พัฒนาการด้าน ดังกล่าวมีความล่าช้าและอาจมีหรือไม่มีปัญญาอ่อนร่วมด้วย

2.3.3 เด็กสมองพิการ

เด็กสมองพิการเป็นเด็กพิเศษที่จัดอยู่ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ซีพี” ย่อมาจากคำว่า ซีรีบราลพัลซี (Cerebral Palsy : CP) หรือ อัมพาตทางสมอง เป็นความบกพร่องที่เกิดจากกล้ามเนื้อและกระดูก

ผดุง อารยะวิญญาณ (2538) กล่าวว่า เด็กที่เป็นโรคนี้มักมีปัญหาในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ ทำให้เด็กยืนหรือเดินไม่ตรง และกล้ามเนื้ออาจเลื่อนลงได้ หากไม่ได้รับการพัฒนาทันเวลา หรือมีการฝึกที่สม่ำเสมอ เด็กประเภทนี้มีปัญหาในการเคลื่อนไหวแตกต่างกัน

งานภายภาคบันยัด ใจพยาบาลราษฎรานุกูล (2544) ได้จำแนกชนิดของซีรีบราลพัลซี โดยการจำแนกตามความตึงของกล้ามเนื้อ ซึ่งทำให้เกิดความผิดปกติของ การเคลื่อนไหวเป็น 5 ชนิด คือ

1. ชนิดเกร็ง (Spasticity) เด็กจะมีความตึงของกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้นและเคลื่อนไหวได้น้อยมาก การเคลื่อนไหวทำได้ในช่วงแคบ ๆ บางรายอาจเคลื่อนไหวไม่ได้เลย เมื่อจากไม่รู้ว่าจะเคลื่อนไหวได้อย่างไร ส่งผลให้เกิดการหดตัวของกล้ามเนื้อและการผิดรูป
2. ชนิดอ่อนปวกเปียก (Flaccidity) เด็กจะมีความตึงของกล้ามเนื้อน้อยหรือต่ำ ลักษณะจะเป็นเด็กเลี้ยงง่าย นอนนิ่ง ๆ เขย ๆ ไม่ร้องกวน ไม่ค่อยเคลื่อนไหว เมื่อถูกกระตุ้นจะตอบสนองน้อยมาก หรือตอบสนองช้ามาก ไม่สามารถควบคุมศีรษะ..ละลำตัวได้ การเคลื่อนไหวของข้อมือมากเกินไป อาจทำให้เกิดการเคลื่อนหลุดของขากหรือไกรและหัว..หลังได้
3. ชนิดควบคุมการเคลื่อนไหวไม่ได้ (Athetosis) เด็กจะมีความตึงของกล้ามเนื้อเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่แน่นอน ทำให้ควบคุมการเคลื่อนไหวไม่ได้ การเคลื่อนมีมากเกินไปและสะเปะสะปะ ไม่สามารถทรงท่าตัวแน่แข็งโน้มตัวได้ อาจพบการหดตัวของกล้ามเนื้อและการผิดรูปได้มาก และปรากฏให้เห็นชัดเจน
4. ชนิดการทำงานของกล้ามเนื้อไม่ประสานลissusพันธ์ (Ataxia) เด็กจะมีความตึงของกล้ามเนื้อต่ำ แต่สามารถเคลื่อนไหวและทรงท่าได้ ควบคุมตัวเองให้อยู่นิ่งได้ยากมาก จะมีการเคลื่อนไหวงุ่มงาม เพื่อง้าว เดินไปมา มือสั่น อาการระยำทำไม่ได้ ทิศทางการเคลื่อนไหวไม่ดีและกระดูกจะมีปัญหาร่วมกันmany เช่น การพูด จะพูดตะกุกตะกัก

5. ชัณฑ์ Hyperkinesia เด็กจะมีการเคลื่อนไหวมากกว่าปกติ เด็กจะไม่อยู่นิ่ง ทำอะไรเร็ว โดยขาดการควบคุม การใช้มือไม่ตี มักโยนหรือเหวี่ยงของเล่น เด็กจะวิ่งมากกว่าเดิน ขณะวิ่งจะหลับตาบ่อย เพางานหงส์ตัวไม่ตี และมักมีปัญหาด้านจิตใจ สังคม และการเรียนรู้มากกว่าการเคลื่อนไหว

การแบ่งชนิดตามการกระจายความผิดปกติที่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่

1. monoplegia มีความผิดปกติของแขน หรือขา ข้างใดข้างหนึ่ง
2. hemiplegia มีความผิดปกติของแขนและขาซึ่กใดซึ่กหนึ่งของร่างกาย
3. paraplegia มีความผิดปกติของขาทั้งสองข้าง
4. diplegia มีความผิดปกติของแขนและขา ทั้ง 4 แต่ขามีความผิดปกติมากกว่าแขน
5. quadriplegia มีความผิดปกติของแขนและขาทั้ง 4

มุคนิธอนุเคราะห์คนพิการ ในพระราชบูถมภ. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ม.ป.บ.) กล่าวในเอกสารการอบรมเรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับความพิการทางการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับลักษณะความผิดปกติของเด็กสมองพิการ ดังนี้

1. มีการเครื่องไหวแบบควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อไม่ได้
2. ความจำถูกของการเคลื่อนไหวทำให้ดูเหมือนมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าระดับปกติ
3. พูดไม่ได้หรือพูดได้ไม่เหมาะสมกับวัย
4. มีความผิดปกติในการมองเห็น
5. มีอารมณ์ก้าวร้าว หันเหความสนใจง่าย ไม่หยุดนิ่ง
6. กล้ามเนื้อมือไม่ประสานสัมพันธ์กันกับสายตา
7. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
8. มีความสนใจสั้นหรือสมาธิสั้น
9. หยุดการกระทำการไม่ได เมื่อสั่งให้เลิกก็ไม่สามารถหยุดได้ทันที

จากลักษณะของเด็กสมองพิการดังกล่าว สรุปได้ว่า เด็กสมองพิการมีลักษณะการเคลื่อนไหวและการทรงตัวผิดปกติ อันเนื่องมาจากการประสานงานการทำงานของกล้ามเนื้อบกพร่องซึ่งมีผลทำให้มีความผิดปกติในการทำงานของสมองด้านอื่นๆ ด้วย

2.4 หลักการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน

การเลี้ยงดูเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สุชาดา พุทธสันติธรรม (2533) ได้กล่าวถึงการสอนและวิธีพัฒนาการเด็กปัญญาอ่อนในช่วง อายุ 2 ถึง 3 ปี สำหรับผู้ปกครอง ออกเป็น

1. ความสำคัญของการเล่น การเล่นกับเด็กของผู้ปกครองจะช่วยในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กหรือเป็นการสอนเด็กไปในตัว เพราะการเล่นถือว่าเป็นการทำงานของเด็กซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า เด็กจะเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ในการเล่นของตน เด็กเรียนรู้ได้จากการเห็น การได้ยินและการสืบสัมผัสและจะค่อย ๆ รู้จักตัวเอง โลกและคนรอบข้าง ซึ่งผู้ปกครองจะต้องหาจุดเริ่มต้นของการสอนและหาวิธีการที่จะทำให้เด็กเตรียมความพร้อมและทำให้เด็กพร้อมที่จะทำ

2. การเริ่มต้นพูด เป็นทักษะขั้นที่สูงขึ้น จะต้องมีการเตรียมตัว ดังนี้

2.1 ให้เด็กหัดออกเสียง บะ บะ บะ ที่ริมฝีปาก และ คุคุ หรือคลอเสียงที่ล้ำค่า สองเสียงหัวเราะ คราง แล้วก็ส่งเสียงกรีด ๆ ในลำคอ ก่อนแล้วเด็กจะจึงจะเรียนรู้ถึงวิธีการออกเสียงสระ และพยัญชนะ คำพยางค์ และคำควบกล้ำ จากนั้นเด็กจะเรียนรู้การออกเสียงใหม่ ๆ ด้วยลิ้นและริมฝีปาก เด็กจะหัดพูดแบบไม่เป็นภาษา เนื่องจากรู้จักชื่อของตนเองและฟังคำสั่งง่าย ๆ ได้ ซึ่งเด็กจะต้องฝึกฝนให้ชำนาญก่อน จึงสามารถก้าวไปสู่การพูดต่อต่อไป ผู้ปกครองต้องสอนให้เด็กพร้อมในแต่ละขั้นตอนให้ได้ก่อนจึงจะสอนให้ขั้นต่อไป

2.2 การสอนให้เด็กหัดยิ้ม ทำได้โดยการเล่น โดยผู้ปกครองออกเสียงเสียงเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กหัดออกเสียงมากขึ้น จากนั้นก็เปลี่ยนเสียงไปเรื่อย ๆ จะเป็นการแสดงให้เด็กเรียนรู้ถึงวิธีการเปลี่ยนการออกเสียงต่าง ๆ ขณะเดียวกันเด็กก็จะเรียนรู้ถึงการฟังเพื่อแก้ไขการพูดต่าง ๆ ของเด็กเองให้ถูกต้องจากผู้สอน

2.3 การสอนเด็กให้หัดพูด ถ้าบังคับมากเกินความสามารถของเด็ก เด็กจะเกิดความห้อเห้ หมดกำลังใจและอาจต่อต้านในที่สุด จึงควรสอนให้เป็นไปทิศทางที่เด็กพอใจ

2.4 ควรพยายามสอนให้เด็กพูดให้ได้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถของเด็กจะทำได้ทีละขั้นด้วยความอดทน ด้วยความเข้าใจและให้มีความสนุกสนานด้วย

3. ขั้นพื้นฐานการฝึกเดิน

เริ่มจากการฝึกการมองเห็นที่เป็นการบังคับสายตา ก่อนจะเด็กสามารถเรียนรู้การบังคับกล้ามเนื้อตาในการมองดูวัตถุสิ่งของได้ถูกต้องทั้งในระยะใกล้และไกล อาจเริ่มตั้งแต่ให้เด็กดูแขน ขาของตัวเอง ต่อมาให้รีบีน์ไปยังสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวออกไป เพื่อการเดินจะเริ่มจาก การมองเห็นที่ถูกต้องของเด็กก่อน

การสอนภาษาให้กับเด็กพิเศษ

ปัญญา เพ็ญสุวรรณและคณะ (2533) กล่าวว่า การสื่อความหมายคือ ปฏิกริยาที่เกิดขึ้น ระหว่างมนุษย์ เพื่อสื่อสารกันด้วยการใช้คำพูด เสียงกริยาท่าทาง และการแสดงออกทางสีหน้าซึ่ง คาดหวังการตอบกลับซึ่งกันและกันด้วย

ตัวอย่างสถานการณ์ : เด็กถือของเล่นมาที่ผู้เลี้ยงดู

เด็กอาจจะกำลังสื่อความหมายว่า "แม่คุณชี้ แม่คิดอย่างไรกับของเล่นนี้" เพราะฉะนั้น เป็นสิ่งสำคัญมากที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู จะต้องตอบรับความพยายามสื่อความหมายของเด็กและ บอกกับเด็กว่าคิดอย่างไรกับของเล่นนั้น

ทักษะที่จำเป็นในการสื่อความหมาย เพื่อให้การสื่อความหมายประสบผลสำเร็จ คือ

1. การดูของ (Looking)
2. การฟัง (Listening)
3. การผัดกัน (Taking Turns)
4. การให้ความสนใจ (Paying Attention)
5. การแสดงความคิดเห็น (Commenting)

ลิงที่จะช่วยให้เกิดการสื่อความหมายระหว่างแม่กับลูกและการปรับปรุงการสื่อสาร ความหมายให้ดียิ่งขึ้น มี 5 ประการ ดังนี้

1. การกระตุ้น ถ้าเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น เล่นกับตัวเอง ทำลายของ และ ก้าวร้าวหรือนั่งเฉย ๆ ไม่ทำอะไร แม่ควรจะจัดกิจกรรมหรือให้กิจกรรมเล่นที่เด็กชอบ

2. การพึงและมีปฏิกริยาตอบกลับ เมื่อเด็กพยายามที่จะสื่อความหมาย ผู้เลี้ยงดูต้องสนใจ พึงและมีปฏิกริยาตอบกลับอย่างเหมาะสม ซึ่งเด็กอาจจะใช้เสียงหรือท่าทาง หรือทั้งสองอย่าง ประกอบกันในการสื่อความหมายจึงต้องพยายามสังเกตเด็กอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อไม่ให้พลาดโอกาสที่จะเห็นความพยายามของเด็กในการสื่อความหมายกับผู้เลี้ยงดู

3. การแสดงความคิดเห็น ผู้เลี้ยงจะต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสิ่งแวดล้อมของเด็กด้วยการพูดบอกชื่อวัตถุที่เด็กดีดอและอธิบายถึงการกระทำที่เด็กกำลังเกี่ยวข้องอยู่ ในทำงานของเดียวกันผู้เลี้ยงดูต้องอธิบายการกระทำของตนเองและพูดเกี่ยวกับวัตถุที่ผู้เลี้ยงดูถืออยู่ ถ้าเด็กกำลังเฝ้าดูสิ่งนั้น

4. ปฏิกริยาตอบสนองโดยการเลียนแบบ ในระหว่างการเล่น ผู้เลี้ยงดูควรหาโอกาสในการผลัดกันเล่นกับเด็กสิ่งนี้รวมถึงการเลียนเสียงหรือการกระทำของเด็กหรือทั้งสองอย่าง พยายามหาโอกาสผลัดกันเล่นกับเด็กให้ได้ 1 ครั้ง หรือน้อย ๆ ครั้ง

5. การคาดหวังและรอคอย เมื่อผู้เลี้ยงดูตามคำダメเต็ก ผู้เลี้ยงดูจะคาดหวังการตอบและรอคอยการตอบจากเด็ก หลังจากนั้นก็จะมีปฏิกริยาตอบสนองต่อการตอบของเด็กกลับไป ในทำงานของเดียวกันเมื่อผู้เลี้ยงดูบอกให้เด็กทำตาม ผู้เลี้ยงดูต้องแน่ใจว่าเด็กจะทำตามคำสั่งได้ไม่ว่าจะทำได้เองหรือผู้เลี้ยงดูต้องช่วย

ฉบับ จติกุล (2539) กล่าวว่าเพื่อแม่ครัวทราบว่าเด็กปัญญาอ่อนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้หรือแก้ไขสิ่งผิดปกติบางอย่างได้ถ้าได้รับการสอน การสร้างเสริมพัฒนาการและการกระตุ้นพัฒนาการอย่างเหมาะสมสมสอดคล้องกับระดับเข้าปัญญา และความสามารถของเด็กตั้งแต่เยาว์วัย และการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก จะต้องพัฒนาร่วมทั้งหมดในชีวิตของเด็กทุกๆ ด้านคือพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย พัฒนาศักยภาพทางเชาว์ปัญญา พัฒนาอุปนิภัตติความรู้ความคิดการกระทำที่เหมาะสมกับวัยทางด้านอารมณ์จิตใจ และพัฒนาความพร้อมทางสังคม

ปัจจัยสร้างเสริมพัฒนาการเด็กที่ควรคำนึงถึง ได้แก่

1. ความพร้อมในตัวเด็ก ได้แก่ ด้านร่างกาย ความสมบูรณ์แข็งแรง หรือมีความพิการขั้นรุนแรงด้วย รวมถึงระดับเข้าปัญญาของเด็กอยู่ในระดับใด

2. ความพร้อมของพ่อแม่ ในการฝึกสอนและเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงการค้นหาความสามารถ ความชอบ ความถนัดในตัวเด็ก นอกจากนี้ยังมีการให้อิสระเด็กที่จะคิดหรือทำสิ่งใด รวมถึงมีการแสดงนาฬีกข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และสิ่งที่เด็กสนใจทุกช่วงแบบเพื่อให้เด็กเกิดแรงจูงใจ ที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดและมีความเข้าใจ ความต้องการตามธรรมชาติตามวัยของเด็กตลอดจนมีการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลิกภาวะทางอารมณ์ จิตใจของเด็กให้เหมาะสมตามวัยด้วย เนื่องจาก ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สมองของเด็กสามารถรับรู้ได้สูงต่างๆ ได้มากที่สุด จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กรับรู้ทางประสาทสัมผัสถim ที่โดยให้ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ให้มีประสบการณ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากการศึกษาและวิจัยของนักวิชาการหลายแขนงพบว่า การที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการฝึกสอนเด็กตั้งแต่วัยเยาว์และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในครอบครัว จะส่งผลให้เด็กปัญญาอ่อนมีการปรับตัวในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง การท้าทายตัวเอง หักห邦ทางสังคม และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กจึงเป็นปัจจัยหนึ่งสำคัญที่สุด ในการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จได้สูงสุดตามสมรรถนะที่ควรจะเป็น

วิธีการเลี้ยงดูเด็กปัญญาอ่อน มีหลักสำคัญ 5 ประการคือ

- แสดงความรักโดยการกระทำให้เด็กทราบด้วยการกอดรับ หอม จูบ จูบ ลูบ การอุ้ม การสื่อสาร การยิ้ม และการพูดคุยกับลูกด้วยถ้อยคำไฟเบอร์เป็นประจำสม่ำเสมอ "ความรัก" ความอบอุ่นผ้าได้รับอย่างเพียงพอ เด็กจะพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มความสามารถ
- ให้อิสระในการคิดการกระทำ ไม่ควรใช้คำว่า "อย่า" หรือ "ต้อง" ตลอดเวลา เพราะจะทำให้เด็กไม่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง หากความเชื่อมั่นอาจเกิดการต่อต้านไม่เชือฟัง ถ้าพ่อแม่ต้องการให้ลูกเชือฟัง เชื่อมั่นในตนเองและช่วยตนเองได้ ไม่ควรรู้สึกจิกเกินไป และไม่ควรตัดสินใจให้เด็กในเรื่องต่างๆ เสียทุกเรื่อง ควรแสดงออกเชิงความเห็นชอบและการยอมรับในการคิดการกระทำซึ่งสอดคล้องกับ/be> ความรู้ปัญญา ความสามารถของเด็ก จะช่วยให้เด็กรักตนเอง รักคนอื่นมองโลกในแง่ดีและเติบโตอย่างมีคุณภาพ
- ทำงานภารกิจให้ผ่อนคลาย บรรยายภารกิจที่ผ่อนคลายคือบรรยายภารกิจที่ไม่เร่งรีบ เร่งเร้า หรือร้อนรนไปเสียทุกเรื่อง จนเวลาของความสุขลดลงก็ตามเป็นเวลาของความเร่งรีบไปหมด

บรรยายการที่ผ่อนคลาย คือบรรยายการที่มีเสียงหัวเราะร่วมกัน มีเสียงเพลง มีการทำกิจกรรมร่วมกัน สามารถแสดงอารมณ์ต่างๆ รัก โกรธ เกลียด ชื่น ไม่ชอบ พ้อใจ ไม่พอใจ ฯลฯ ได้เหมาะสมตาม กาลเทศะ การเงงใจ ให้เกียรติ ให้อภัยซึ่งกันและกันก็เป็นสิ่งช่วยสร้างบรรยากาศของความผ่อนคลายได้อย่างมาก

4. สอนรำ ย้ำบอยๆ สาธิตให้ดูและทำไปด้วยกัน เป็นหลักสำคัญในการฝึกฝน อบรมเด็ก ปัญญาอ่อนเนื่องจากเด็กปัญญาอ่อนเป็นเด็กที่มีช่วงปัญญาน้อย ธรรมชาติของเด็กปัญญาอ่อน คือลืมง่าย ชอบเอาอย่าง ชอบคำชม และชี้เล่น

5. สอนเป็นประจำ เป็นเวลา เมื่อนำเสนอความจำน้อย ลืมง่าย ตั้งนั่นจึงควร สอนให้เป็นประจำ เป็นเวลาจนติดเป็นนิสัย

อนันต์ อนุศาสนนันท์ (2539) กล่าวว่าการเลี้ยงดูและการเตรียมความพร้อมเด็กปัญญา อ่อน และเด็กสมองพิการควรปฏิบัติตามนี้

1. สำรวจและพิจารณาดูว่าบ้านนอกจากเด็กมีความพิการบกพร่องทางสติปัญญาแล้วยังมี ความพิการอื่นๆ ร้ามข้อนอกหรือไม่ ถ้ามีให้รับแก้ไขก่อนที่จะลูกสามารถหรือเป็นตัวขัดขวางการเจริญเติบโต และพัฒนาการในตัวเด็ก

2. พยายามเลี้ยงดูให้เหมือนเด็กปกติ คือต้องนึกเสมอว่าลูกเราเกิดเมื่อกับเด็กทั่วไป เล่นและพูดคุยกับลูกแม่ๆ ลูกจะไม่ได้ยิน พูดไม่ได้ หรือตอบรับไม่ได้ก็ต้องพูดคุยกับลูกไปเรื่อยๆ เป็นการสื่อความรู้ไปถึงลูก ซึ่งลูกจะเข้าใจและรับรู้ ถ้าปล่อยปละละเลยไม่สนใจพัฒนาการจะไม่ดี ขึ้น ควรหมั่นสังเกตว่าลูกต้องการอะไร และให้การตอบสนอง เช่น ลูกชอบพิงเพลงก์หาเทปเพลงมา เปิดให้ฟัง ความรักความผูกพันและสัมพันธภาพที่ตื่นรู้ว่างคนในครอบครัวก็จะเกิดขึ้น และอยู่ด้วย กันอย่างมีความสุข

3. ฝึกการช่วยเหลือตนเอง เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระของพ่อแม่ ญาติพี่น้องและต่อไป สามารถอยู่กับญาติพี่น้องได้ (ถ้าไม่มีพ่อแม่) เช่น แบ่งพื้น ล้างก้น อาบน้ำ ใส่เสื้อผ้าและรับประทานอาหาร พยายามหัดให้เด็กทำสิ่งเหล่านี้ด้วยตัวของเขาก่อน อาจต้องใช้เวลาในการฝึกที่ ยาวนานในแต่ละขั้นตอน ผู้ปกครองก็ต้องอดทนที่จะต้องคอยบอกให้เด็กทำรำ ย้ำบอยๆ และทบทวนทุกครั้งที่สอนไปแล้ว ไม่ร้าเด็กก็จะทำได้ และอย่าใจร้อน อย่างโกรธ อย่างโกรธ เมื่อเด็กทำ

ไม่ได้อย่างใจ หรือห้อแท้จนสัมผัสการฝึกลง功夫ศั้น ควรฝึกเต็กเป็นขั้นเป็นตอนอย่างช้าๆ שבตา ยิ้มให้กับเต็กและพร้อมที่จะลดอายุตัวเองเท่ากับเต็ก สอนให้เหมือนเล่น และขณะเล่นก็สอนไปด้วย ค่อยสังเกตว่าเต็กชอบหรือไม่ ชอบอะไร เพาะหัดในสิ่งที่เต็กชอบจะประสบความสำเร็จดี กว่าการฝืนใจหรือถูกบังคับ การฝึกต้องมีความคงเส้นคงวา เช่น การขับถ่าย หลังรับประทานอาหาร ต้องเข้าห้องน้ำทุกครั้ง เมื่อทำช้าๆ ย้านบอยๆ เต็กจะเข้าใจเอง นอกจากนี้สอนให้เลียนแบบ หรือจับมือให้ทำตาม หากผู้ปกครองมีความพยายามอย่างสม่ำเสมอ การฝึกเต็กก็จะประสบความสำเร็จและยังช่วยให้เกิดกำลังใจที่จะฝึกเต็กต่อไป

4. ฝึกการนำออกสู่สังคมภายนอก สอนโดยการพาเด็กออกไปทุกๆ ที่ที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูไป อาจพาไปในสังคมเล็กๆ ก่อน เช่น ร้านชำใกล้ๆ บ้าน พาไปรู้จักกับเพื่อนบ้าน เพราะในสังคมเล็กๆ เหล่านี้จะเป็นเสมือนagaraที่ช่วยปักป้องดูแลเด็กไปในตัว หากวันใดที่เด็กพลัดหลงไปนอกบ้าน เพื่อนบ้านก็จะดูแลปักป้องให้อย่างดี และยังช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้การปรับตัว และรวมมัตรระหว่างตนเองทำให้เกิดการช่วยเหลือตนเองในสิ่คความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งผู้เลี้ยงดูจะสังเกตเห็นได้และเมื่อเด็กพร้อมเมื่อได้ต้องรับพาเข้าสังคมในภูมิทั่วทิศ หากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูทำได้ เช่นนี้พัฒนาการของเด็กก็จะเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

5. นำเข้าเรียน ควรให้โอกาสเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถาบัน翰林院แห่งที่พร้อมจะรับเด็กเหล่านี้เข้าไปเรียน เพื่อที่เด็กจะได้มีความรู้นอกเหนือจากภายในบ้าน

6. ฝึกงานบ้าน ควรฝึกให้เด็กทำงานบ้าน เช่นล้างจาน ซักผ้า รถน้ำตันน้ำ พับผ้า เก็บที่นอน ช่วยยกของ นาของกินเอง ฯลฯ ซึ่งเป็นชีวิตความเป็นอยู่ในบ้านมองหมายหน้าที่ให้ทำ ทำช้าๆ จนคุ้นเคยก็จะรู้ว่าเป็นหน้าที่ของตนเอง

เมตตา สุจันทร์ (2539) ได้กล่าวถึงวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

1. ให้ความรัก ความเมตตา ความเข้าใจ และความเอาใจใส่จะทำให้เด็กไม่มีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจภายนหลัง และมีผลทำให้เด็กมีสุขภาพที่ดี แข็งแรงและสมบูรณ์ยิ่งต่อการกระดับพัฒนาการ เพราะเป็นเหมือนการเตรียมความพร้อมของร่างกายของเด็กทางหนึ่ง

2. เสียงดูเด็กอย่างปกติ และช่วยแก้ไขความพิการทางร่างกายของเด็กเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เหมาะสม และลดปัญหาอุปสรรคทางร่างกายต่อการพัฒนาการของเด็ก

3. แนะนำเพื่อนฝูงและญาติพี่น้องให้รู้จักเด็กและความผิดปกติของเด็กตั้งแต่แรกเริ่ม เพื่อให้มีการพูดคุยถึงเด็กได้อย่างสนับらいและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพบปะพูดคุยกัน

4. พาออกสังคมนอกบ้าน ให้เด็กได้พบกับสิ่งแวดล้อมภายนอกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือตนเอง มีทักษะ ในการเรียนรู้และเกิดความเข้มแข็งในตนเอง เพราะการเก็บเด็กไว้แต่ในบ้านเป็นการทำลายโอกาสที่เด็กจะเรียนรู้การอยู่ในโลกของคนปกติ ซึ่งเด็กจำเป็นต้องอยู่ร่วมด้วยในเวลาข้างหน้า

5. ต้องยอมรับและเข้าใจในชีวิตจำกัด สมรรถนะ ศักยภาพของเด็ก ซึ่งอาจต่างกันหลายระดับการเรียนรู้เกี่ยวกับความผิดปกติหรือความบกพร่องของเด็กเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อแม่ ผู้ที่ใกล้ชิดจะเข้าใจและยอมรับสภาพของเด็ก รวมถึงการนำทางช่วยเหลือเด็กได้ถูกต้อง จะเป็นผลดีต่อการช่วยเหลือเด็กปัญญาอ่อนหรือเด็กสมองพิการมาก ซึ่งทำได้ด้วยการพูดคุย ปรึกษา กับผู้เชี่ยวชาญ

6. เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได หรือแก้ไขสิ่งที่ไม่ปกติบางอย่างได ถ้าได้รับการสอนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับระดับความสามารถปัญญา และความสามารถ การเรียนรู้ของเด็กปัญญาอ่อนจะซึ้งว่าเด็กปกติมาก โดยเฉพาะเด็กที่สมองพิการร้าวห้อนด้วยแล้ว สภาพความบกพร่องของร่างกายอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ จึงต้องเรียนรู้ทีละเล็กๆน้อย การฝึกหัดในการทำกิจกรรมต่างๆ ควรฝึกทีละอย่าง ทีละชั้นตอน เริ่มจากกิจกรรมที่เด็กสามารถทำได้จากง่ายๆ ก่อนเพื่อให้เด็กเกิดกำลังใจ ภาคภูมิใจ และมั่นใจ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ยากขึ้น เป้าหมายของการฝึกหัดคือ มุ่งที่เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ซึ่งเขายังสามารถอยู่ในสังคมได้ตามความสามารถของเขาและไม่เป็นภาระต่อสังคมมากนัก

7. การฝึกต้องคงเส้นคงวา สม่ำเสมอและตัวย่ออารมณ์ที่มั่นคง สอนร้าว ย้ำบ่อยๆ ทำให้เข และให้ทำไปด้วยกัน ไม่เคร่งครัด และไม่หย่อนจนเกินไป หรือบางวันสงสารเขาก็อาจเป็นพิเศษ บางวันโน้มให้ดูดีเด็ก จะทำให้ลูกสับสนบุ้นงงไม่เข้าใจ ไม่ควรเร่งรัดฝึกในขณะที่ยังไม่พร้อม และยังไม่ทราบหลักการงานประจำ เช่น เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เพราะเด็ก

เหล่านี้จะทำด้วยความเชื่องข้า เสียเวลาในการทำการทำมากหรือเลอะเทอะ พ่อแม่ต้องเข้าใจให้เด็กได้ฝึกฝนทำเอง ทำบ่อยๆ ช้าๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และในการฝึกต้องคำนึงถึงความพร้อมของเด็ก ทั้งในด้านร่างกายคือความสามารถ มองเห็น ได้ยิน และเดินได้ด้วยตนเอง ด้านจิตใจ เด็กควรจะพูดหรือแสดงให้คนอื่นเข้าใจได้ มีอารมณ์มั่นคงพอใช้และมีปฏิกริยาตอบต่อการฝึกได้ ด้านสังคม เด็กควรจะรู้จักเล่นกับผู้ใกล้ชิด หรือเพื่อนได้

8. ไม่ควรเปรียบเทียบลูกกับเด็กปกติ เพราะจะเป็นการเจ็บปวดของเด็กมากขึ้น การทำให้เด็กความมีเหตุผลไม่ใช่ด้วยอารมณ์ เมื่อเด็กทำผิดจะถูกทำโทษทันที เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและเข้าใจง่ายไม่สับสน นอกจากรู้สึกหดหู่เมื่อฟังให้สามารถนั่งคั่นตนเองได้ (โดยไม่ปลดอยู่เดือนันแผลงฤทธิ์ได้) ให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้กล้าหาญความกลัวโดยไร้เหตุผล และจะต้องฝึกให้เด็กพูดความจริง ซึ่งจะเป็นการเตรียมเด็กเข้าสู่สังคมที่ทางหน้า

9. ไม่ควรปล่อยเด็กไว้ตามลำพัง หรือไว้ในที่ซึ่งอาจมีอันตราย เพราะอาจจะมีภัยหรืออันตรายจากเงินกับเด็ก เด็กเหล่านี้ไม่อาจแก้ปัญหาได้เมื่อมีภัยอันตรายจากเงิน ดังนั้นพ่อแม่จึงควรรอบคอบ และแนวทางป้องกันภัยอันตรายเหล่านี้ที่จะเกิดกับเด็กของเราวิธีก่อน เด็กควรจะอยู่กับพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และญาติพี่น้องที่ไว้ใจให้มีความแข็งแรงพอที่จะป้องกันหรือป้องเด็กเหล่านี้ได้

10. พูด คุย เล่นกับเด็กให้มากเท่าที่จะมากได้ และแทรกความรู้เล็กๆ น้อยๆ ให้มากที่สุด เท่าที่จะมากได้ อย่าคิดว่าเด็กไม่รู้เรื่อง ตลอดจนสังเกตการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้พ่อแม่เข้าใจเด็ก และปัญหาต่างๆ ของเด็ก การให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของเด็กนั้นด้วยสังเกตการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีปัญหาหรืออาจมีปัญหาเกิดขึ้นให้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อการแก้ไขได้อย่างทันท่วงทันกรณีและถูกต้องต่อไป

โรงพยาบาลราษฎร์ กรมสุขภาพจิต (2544) กล่าวถึงหลักการสอนเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าให้เกิดการเรียนรู้ว่า คือ การสอนให้เด็กเล่นอย่างถูกวิธีโดยการเลือกของเล่นให้เหมาะสมกับวัยและแนะนำเด็กเล่นของเล่นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้พร้อมทั้งให้เด็กเกิดความสนุกสนานด้วย ดังนั้น การเล่นจึงเป็นงานของเด็ก เด็กจะรู้จักสำหรับโลกภายนอก เริ่มต้นแต่การสำรวจร่างกายของตนเอง สำรวจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวใกล้ๆ พยายามทำสิ่งใหม่ ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ รู้จักการแบ่ง

บันทึกกรรมร่วมกับผู้อื่น ระหว่างที่เล่นด้วยกัน รู้จักสื่อสารผ่านการเล่นโดยการออกเสียงทำให้เกิดทักษะทางภาษา ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเล่นอย่างถูกวิธี

ผู้ปกครองควรฝึกเล่นกับเด็กและสร้างแนวคิดด้านทักษะการเล่น และควรสังเกตเด็กขณะเล่น โดยแยกลักษณะการเล่นและความตื่นของการเล่นลักษณะของเล่นในหลาย ๆ ช่วงเวลาดังนี้

1. ดูว่าเด็กมีการสำรวจของเล่นหรือไม่โดยการเอาใส่ปากหรือเขย่า การเข้าของเล่นได้ปากสำคัญมาก เพราะปากให้ความรู้สึกที่ดีในการดันหน่าวัตถุที่มีสัมผัสดอยเหมือนอะไร แต่ถ้าใช้เวลาในการสำรวจของเล่นนานไปก็ควรระดูให้เด็กรู้จักเล่นของเล่นนั้น

2. ดูว่าเด็กเล่นอย่างมีสัมพันธ์หรือไม่ เช่น เขารองมาเคาะกัน เทารองออกจากกล่อง เขายังไส่กล่องและหยินออก แยกกลุ่มหรือจัดกลุ่มของเล่น ผู้ปกครองควรหาของเล่นที่หาได้ง่าย ไม่เล็กเกินไป ให้ผลัดกันเล่นกับผู้ใหญ่เมื่อเด็กสนใจ โดยไม่ยัดเยียดการเล่น ค่อย ๆ พูดสอนใช้คำสั่ง สั่ง ๆ เพื่อให้สนุกขณะเล่น เช่น ส่งเสียง “ตื๊บ” ทุกครั้งที่ปล่อยก้อนไม้ลงถัง

3. ดูการสร้างงานของเด็ก ว่าแยกของเล่นเป็นชิ้นหรือประกอบเข้าด้วยกันหรือไม่ ถ้าเดิกยังไม่เล่นอย่างมีความสัมพันธ์กัน ต้องพยายามให้เด็กทำทักษะนี้ให้ได้ ต้องสอนอย่างระวัง และหามเมื่อเด็กทำได้ เมื่อเด็กไม่ค่อยพยายามทำ อาจทำให้ดูเป็นตัวอย่างและรู้สึกว่าเด็กทำเอง

4. ดูว่าเล่นอย่างรู้หน้าที่หรือไม่ เช่น เล่นติดกระดุม เตะบอลซึ่งเป็นการเล่นที่สำคัญมาก เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าเด็กเริ่มเข้าใจหน้าที่ของสิ่งของ เช่น การใช้ช้อน การเล่นโทรศัพท์ เล่นคอมพิวเตอร์ การเล่นทุกอย่างเกี่ยวข้องกับจินตนาการ และการเลียนแบบผู้ใหญ่ในกิจวัตรประจำวัน ทำให้เด็กรู้หน้าที่ของวัตถุ มีวิธีการเล่นที่หลากหลาย ไม่ใช้การเล่นซ้ำ ๆ กันของทุกสิ่งทำให้มีโอกาสในการพัฒนาด้านภาษาไปพร้อมกัน เพราะเด็กจะเริ่มเข้าใจความหมายของคำขณะเล่นลิ้งต่าง ๆ ทั้งซื่อและภริยาการเล่น

5. ดูว่าเล่นอย่างมีจินตนาการหรือไม่ การเล่นแบบจินตนาการเกิดจากการเล่นบทบาท สมมุติที่รับรู้ขึ้น ที่ไม่อาจกำหนดได้ว่าจะเกิดการเล่นแบบนี้เมื่อใด จึงควรสร้างสถานการณ์ให้เด็กเล่นสมมุติในขณะที่เด็กสนใจโดยไม่บังคับ เช่น เล่นเป็นครู สอนนักเรียน ทักษะการเล่นแบบนี้จะพัฒนาจนเด็กเล่นได้เองต่อไป ผู้ปกครองจึงควรจัดอุปกรณ์การเล่นเป็นหมวดหมู่ เช่น จัดมุมแต่งตัว มุมประกอบอาหาร มุมห้องน้ำ เป็นต้น

วิธีสอนทักษะการเล่น

1. ให้เวลาเล่นกับเด็ก เป็นอย่าง คือ เด็กวิธีเล่นจนเล่นได้เอง ทำได้ต่อเนื่อง พ่อแม่ผู้ปกครองควรลดเวลาในแต่ละวัน แม้เพียงเล็กน้อย นั่งเล่นกับเด็ก ช่วงเวลาที่มีค่ามาก เพราะไม่ใช่เพียงแต่การสอนลูกเล่นเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาทักษะทางการสื่อสารด้วย

2. มีการรีบสิ่งที่เด็กเล่น ให้สังเกตว่าเด็กสนใจอะไร เริ่มต้นด้วยการเลียนแบบสิ่งที่เด็กทำเด็กจะสนุกและอยากรถูกเล่นด้วยจากนั้นค่อย ๆ สาธิตการเล่นและเปลี่ยนไปหลาย ๆ แบบอย่างรัก ๆ ในขณะที่เด็กกำลังสนใจ ให้วิธีกระตุ้นการเล่นแต่ไม่บังคับ หยุดเล่นเมื่อไม่สนุก

3. ผลัดกันเล่นโดยใช้ท่าทาง วัดดูที่น่าสนใจ น้ำเสียงและคำพูด เพื่อให้เด็กมีช่วงของความสนใจ เด็กที่เล่นกับคนในครอบครัวได้ จะสามารถเล่นกับเด็กอื่นได้ยิ่งมีความสุขและลักษณะเปลี่ยนคำสอนทนาได้ดี

4. พูดบอกภาระทำของเราง่ายๆ และเด็ก นอกให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อให้เด็กได้สังเกตทั้งภาระทำของตนเองและการภาระทำของผู้อื่น

5. จัดระบบการเล่นให้เล่นอย่างสร้างสรรค์ ขณะที่เด็กเริ่มเล่นอย่างรู้สึกและมีจินตนาการอย่างให้สับสนเนื่องจากมีของเล่นหลายประเภท ปะปนกันมากให้จัดเก็บของเล่นเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มเสื้อผ้าอยู่ในชุดการแต่งตัว กลุ่มเครื่องครัวอยู่ในชุดการประกอบอาหาร กลุ่มก่อสร้างเป็นชุด ก้อนไม้สำหรับเด็กเล่นและเล่นอิสระได้ เมื่อพ่อแม่มีเวลาเล่นด้วยแต่อาจทักทายเด็กขณะเล่น เป็นครั้งคราว ของเล่นสามารถสลับไปมาได้ ของเล่นบางอย่างเมื่อไม่ได้เล่น 1-2 สัปดาห์สามารถนำมาเล่นเป็นของเล่นใหม่ได้อีกเด็กเรียนรู้ได้ผ่านการเล่น หลายคนเรียนรู้จากการสังเกต และทดลองเล่น หลายคนจำเป็นต้องร่วยวัฒนาการเล่นหลายวิธี เพื่อให้เกิดการเล่นที่เข้าใจกันชื่น ควรสอนเล่นอย่างเป็นธรรมชาติให้เด็กมีความสุข และสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ได้

พวงรัตน์ เว่องบุรีรา (2533) กล่าวถึงประโยชน์ของการล่นไว้วังนี้

1. ประโยชน์ที่ผู้สอนได้จากการเล่นของเด็ก

1.1 ให้เป็นสื่อให้เกิดความคุ้นเคย เด็กจะได้มองผู้ปกครองเป็นเสมือนเพื่อน ผู้ช่วย ไม่ใช่บุคคลแปลกหน้า

1.2 เพื่อให้การสอนง่ายขึ้น เพราะการสอนเด็กได้ดี เด็กจะต้องมีความเรื่องที่อยู่ในตัวผู้สอนและมองเห็นความสำคัญของผู้สอน

1.3 ในการสอนพูด เด็กจะพูดได้ต้องมีการเลียนแบบการพูด คือ ยอมเปล่งเสียงตามผู้สอนเด็กจะสามารถพูดได้ แต่การเลียนแบบการพูดต้องอาศัย ส่วนประกอบด้านอื่นด้วย เช่น ความพอดี ความพร้อม ความมั่นใจและความสนใจ ดังนั้นผู้ปักครองจึงต้องอาศัยการเลียนแบบ การกระทำจากภาระเรียนของเด็ก เพื่อเป็นพื้นฐานการเลียนแบบทางการพูดและการทำตามคำสั่ง

1.4 เพื่อสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ผู้ปักครองจะต้องคอยสังเกตดูว่าเด็กมีพฤติกรรม แสดงออกมากในลักษณะใด เช่น ไม่ให้ร้าย เอาแต่ใจตนเอง อารมณ์รุนแรง แยกตัวเอง ซึ่ง หงอย เหงา ชรา ฯลฯ

1.5 เพื่อดูว่าเด็กมีความสามารถอยู่ในระดับใด เพราะเด็กจะมีความสามารถในการ เล่นแตกต่างกันตามวัยและภูมิภาวะเพื่อเป็นพื้นฐานในการสอนต่อไป

1.6 เพื่อดูว่าเด็กมีความสามารถที่จะช่วยเหลือคนเองได้มากน้อยเท่าไร มีความคิด สร้างสรรค์ การเข้าสังคมและการแก้ปัญหาหรือไม่

1.7 ดูความสามารถในการใช้ภาษาว่าเด็กใช้ภาษาได้มากน้อยเท่าไร มีความผิดปกติ ด้านการพูดอย่างไรบ้าง เด็กเล็ก ๆ จะทำการทดสอบเหมือนเด็กโน้นหรือผู้ใหญ่ไม่ได้โดยเฉพาะเด็กที่ มีความบกติ หรือเด็กพิเศษ ยังไม่สามารถจะทำการทดสอบได้เหมือนเด็กปกติ

1.8 เพื่อดูความพร้อมทางด้านต่าง ๆ ของเด็ก ดูว่าเด็กมีความพร้อมทางด้านในบ้าง และยังขาดความพร้อมทางด้านใด จะได้ช่องเสริมให้เด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น ดู การใช้ กล้ามเนื้อด้าน ๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎทรง ขนาด ฯลฯ

1.9 เพื่อดูความสนใจของเด็ก ดูว่าเด็กมีความสนใจทางด้านใด เพื่อจะได้นำสิ่งที่เด็ก สนใจมาเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

1.10 ดูช่วงความสนใจของเด็กดูว่าเด็กมีความสนใจนานเท่าไร

2. ประโยชน์ที่เด็กได้รับจากการเล่น

2.1 ปกติเด็กเล็ก ๆ จะมีช่วงความสนใจสั้นมาก ดังนั้นผู้ปกครองหรือผู้ฝึกสอนจะต้องฝึกเด็กให้มีความอดทน สามารถทำกิจกรรมได้นาน ๆ การเล่นจะเป็นกิจกรรมที่ดีที่สุดที่จะทำให้เด็กมีจิตใจสดชื่นในสิ่งที่ตนสนใจ ซึ่งการฝึกบ่อย ๆ ก็จะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้

2.2 เด็กจะได้รับการเรียนรู้ และฝึกทักษะต่างๆ จากการเล่น เช่น ฝึกด้านการสังเกต การรับรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และการสมมติ ฝึกการแก้ปัญหา ฝึกการแยกประเภท การจัดลำดับ ฝึกกล้ามเนื้อต่าง ๆ ฝึกการใช้ภาษา พัฒนาการจำ มีการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปทรง ขนาด สี ความเข้าใจ ทางด้านคณิตศาสตร์ ด้านการพูด การใช้และความเข้าใจภาษา ด้านสังคมและการเลียนแบบ และ ตามคำสั่ง ฯลฯ

2.3 เด็กจะมีสุขภาพดีที่สุด เพราะการเล่นเป็นการบำบัดอย่างหนึ่ง จะทำให้เด็กได้ผ่อนคลายและระบายอารมณ์ออกมานะ การเก็บกดทางด้านอารมณ์มีผลร้ายต่อเด็ก การเล่นจะช่วยแก้ไขเด็กที่ซนมาก ๆ อยู่นิ่งไม่ได้ เด็กที่แยกตัวเอง ไม่ยอมเข้าอกลุ้ม เด็กที่ขาดกล้าม เด็กที่มีอารมณ์รุนแรง เด็กพากซึมเข้า ฯลฯ

การเล่นแต่ละอย่างจะให้ประโยชน์ที่แตกต่างกันตามลักษณะของการเล่นและเครื่องเล่นแต่ละชนิด หากผู้ปกครองจะช่วยส่งเสริมการเล่นของเด็กโดยอยดูแลดูแลกิจกรรม และใช้การเล่นเป็นสื่อจะทำให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผู้ปกครองก็จะสามารถที่จะใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเรื่องดีรักใคร่ มองเห็นผู้ปกครองเป็นผู้ที่สนับสนุนการที่สุด ที่ตนจะต้องเลียนแบบ ผู้ปกครองจะสามารถเป็นผู้สอนที่ดีของเด็ก ที่ช่วยให้ลูกเกิดการเรียนรู้ทางด้านต่าง ๆ ได้

การเลี้ยงดูเด็กอย่างสติก

หน่วยศึกษาในเทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า วิธีสอนหรือวิธีการช่วยเหลือเด็กอยู่ที่สิ่งนั้น มีหลัก หลักวิธี แล้วแต่ผู้สอนจะเลือกไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กแต่ละคน เช่น

- จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก
- การสอนควรเน้นทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะการรับรู้ และการแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม

- เลือกใช้วิธีการปั้นพุติกรรมควบคู่ไปกับการสอน
- จัดกิจกรรมประจำวันให้เป็นระบบหากมีการเปลี่ยนแปลงจะต้องบอก หรืออธินายให้เด็ก

เข้าใจ

- การเรียนการสอน ควรให้เพื่อนเป็นแบบอย่างให้มากที่สุด
- ให้เด็กเลือกนั่งกับเพื่อนที่เข้าชื่อและสามารถสื่อสารกันดูรู้เรื่อง

เด็กอหิสติกที่ไม่ได้รับการฝึกฝน มักพบว่ามีปัญหา พฤติกรรมมักมาจากการปัญหาในการสื่อความหมาย ตัวแก้ไขตรงนั้น จะช่วยให้ปัญหาพุติกรรมลดลงด้วย อย่างไรก็ตามการฝึกให้เด็กอหิสติก ได้ช่วยเหลือตนเองอย่างเต็มที่ตั้งแต่เด็ก เมื่อเข้าศึกษาจะสามารถอยู่ในสังคมได้

เพญแข ลิ่มศิลา (2545) ได้กล่าวว่าวิธีการฝึกเด็กอหิสติกให้ออกจากโลกของตัวเองสู่สังคมในบ้านมีดังนี้

1. การกระตุนประสานสัมผัสทั้งห้า ซึ่งเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในบ้าน กิจกรรมทุกอย่างที่นำมาใช้ในการกระตุนเด็กอหิสติกนั้น มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสมองของเด็ก ให้ตื่นตัวและทำหน้าที่ได้อย่างมีศักยภาพ เนื่องจากเด็กอหิสติกจะแสดงพฤติกรรมไม่รับรู้ ไม่ตอบสนองโดย หรือตอบสนองน้อยหรือมากไปในสิ่งเดียว ประสานสัมผัสทั้ง 5 คือ

1.1 ไม่รับรู้ต่อการสัมผัสทางผิวกาย ไม่รู้จักจัด จนบางรายไม่รู้สึกถึงความเจ็บปวด ไม่รู้สึกถึงความร้อน ความเย็น และไม่รู้จักปักปูองตนเองจากอันตราย หรือรับรู้มากจนเกินไป จนไม่ยอมให้แตะต้องผิวกาย

1.2 ไม่ตอบสนองต่อเสียงจนเสเมื่อนคนหูหนวก หรือตอบสนองมากจนเกินไปโดยไม่สามารถฟังเสียงได้เสียงหนึ่งได้เลย จึงต้องเขามือปิดหูไว้เมื่อได้ยินเสียงนั้น

1.3 ไม่ตอบสนองต่อภาพที่เห็นจึงมองสิ่งของรอบตัวไปเรื่อยๆ ไม่สนใจและจะเฝ้ามองมากจนเกินไป แต่ในสิ่งที่ตนชอบ เช่น ลูกตุ้มนาฬิกาที่แกะง่ายไปมา พัดลมที่กำลังหมุน หรือไม่ได้ที่ถูกกลมพัดกวาดแยกว่างไปมาให้ความสนใจวัดถูมากกว่าคน

1.4 ไม่รับรู้เรื่องรสของอาหาร จึงทำให้เด็กอหิสติกจำแนกนานากรับประทานแต่อาหารซ้ำๆ หรือรับประทานในสิ่งที่ไม่ควรรับประทาน

1.5 มีความผิดปกติในการดู เด็กอหิสติกจะชอบดูพร่าเพรื่อ มีจำนวนมากที่มุกทุกอย่างที่เด็กน้อยจับหรือเข้าไปสัมผัส

การกระตุ้นประสาทสัมผัสทางผิวกาย เพื่อให้รับรู้ถึงความใกล้ชิดระหว่างบุคคล การเล่นที่มีการสัมผัสทางผิวกายมาก ๆ เช่น การนวดตัว การซุ่ม การกอดรัดพื้นเหวี่ยง การเล่นปู๊ดี การเล่นจี้จี้ด้วยมือ หรือการใช้มูกหรือคางขูกไว้เป้ามือเด็ก ทั้งหมดนี้จะทำให้บังเกิดความรัก ความอบอุ่น ความมีเยื่อใยเชิงกันและกัน ซึ่งเด็กอหิสติกนั้นจะแยกตัวจากบุคคลโดยสิ้นเชิง จึงควรดึงเข้ามาหาเรา เป็นการสร้างสมัพันธนาะระหว่างพ่อแม่และเด็กอหิสติกก่อน โดยการกระตุ้นต้องกระทำข้าม ๆ กันทุกวัน

การกระตุ้นประสาทสัมผัสทางตา เด็กอหิสติกเกือบทุกคนมีปัญหาในการสับตาอย่างมาก เนื่องจากมีการสูญเสียทางด้านสังคมและการสื่อความหมาย การกระตุ้นในระยะเริ่มแรกจะเน้นเฉพาะการมองสับตากับบุคคลก่อน

การกระตุ้นประสาทสัมผัสทางหู เพื่อให้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่อประสาทหู จะใช้เสียงบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก โดยให้กระซิบเรียกชื่อเด็กที่ข้างหน้า ดูไปอาจใช้เสียงดนตรีช่วยบ้างเพื่อกระตุ้นด้านการเรียนรู้และการสื่อความหมาย

การกระตุ้นประสาทสัมผัสทางจมูก เพื่อให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้ถึงความแตกต่างของกลิ่น จากอาหาร ผลไม้ ดอกไม้ เริ่มจากอาหารที่เด็กชอบรับประทาน เช่น ไข่เจียว บอกเด็กว่า "หอม - ไช่เจียว" หมูทอด บอกเด็กว่า "หอม - หมูทอด" หรือ "หอม - ดอกมะลิ" "หอม - ดอกกุหลาบ" เป็นต้น

การกระตุ้นประสาทสัมผัสทางลิ้น เพื่อให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้ถึงความแตกต่างของรสอาหารต่าง ๆ ที่เด็กสามารถรับประทานได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ถ้าเด็กกำลังดื่มน้ำหวาน จะพูดคำว่า "หวาน" ถ้ากำลังรับประทานผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว ก็จะพูดคำว่า "เปรี้ยว" หรือผู้ฝึกอาจจัดสิ่งที่มีรสแตกต่างกันมาสอนให้เด็กรับรู้ เช่น "น้ำตาล-หวาน" "มะนาว-เปรี้ยว" "เกลือ-เค็ม" เป็นต้น โดยให้เด็กชิมทีละอย่างจนเด็กสามารถบอกถึงรสเองได้

2. การจับมือเด็กให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กอหิสติกส่วนมากเมื่อต้องการอะไร ไม่สามารถชี้บอกรถึงความต้องการนั้นได้ จึงใช้วิธีจับมือบุคคลที่อยู่ใกล้ไปทำสิ่งนั้น

แทน กิจกรรมนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกสอนให้เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ตัวเองต้องการได้ด้วยตนเอง เป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้เด็กของพิเศษและช่วยลดปัญหาทางอารมณ์ด้วย

3. การหันตามเสียงเรียก เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักชื่อของตนเอง ตอบสนองต่อเสียงเรียกว่าเด็ก โดยการหันตามเสียง เป็นการกระตุ้นให้เด็กพัฒนาทางด้านสื่อความหมายและนำเด็กให้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลได้มากขึ้น

4. การสอนให้เด็กรู้จักตนเองและบุคคลในครอบครัว การสอนให้เด็กได้รับรู้ว่าตัวเอง
ชื่ออะไร คนไหนคือ พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นการสอนให้เด็กได้รับรู้และเข้าใจว่าบุคคลในครอบครัวมี
ความแตกต่างกัน เป็นการสอนให้เด็กรู้และเรียนรู้ในความแตกต่างของบุคคลดังเดิร์รับะเริ่มต้น
เพื่อกำรกระตื้นพัฒนาการทางการสื่อความหมายและสังคมระดับแรกนี้เอง

การฝึกกิจวัตรประจำวัน

1. การสอนให้เด็กรู้จักของใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อนที่จะเริ่มฝึกให้เด็กเรียนรู้ในการซ่อมแซม เช่น การซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือเครื่องดูดstaic ฯลฯ ให้เด็กได้รู้จักสิ่งของเครื่องใช้ที่ต้องใช้ในกิจกรรมนั้น ๆ ก่อนจะนำไปใช้งาน

2. การทำความสัมภารต่างกาย ควรฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองตามขั้นตอนที่จะน้อย ในการเปล่งพื้น การล้างหน้า การอาบน้ำ เด็กอหิศติกทุกคนจะรู้สึกภูมิใจ เมื่อสามารถทำได้ด้วยตนเอง

3. การฝึกการแต่งกาย ควรใช้เสื้อกางเกงที่เป็นผ้ายืด ซึ่งจะทำให้เด็กทำตามด้วยตนเองได้ง่าย เพื่อเสริมแรงจูงใจให้เด็ก เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าโรงเรียนต่อไป เด็กขอทิสติกสวนในญี่ปุ่นสามารถอดเสื้อและกางเกงได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องฝึกสอน แต่ไม่สามารถสวมใส่เสื้อและกางเกงได้เอง

4. การฝึกให้รับประทานอาหาร เด็กชอบทิสติกส่วนมาก จะชอบใช้มือหยิบอาหารรับประทานเจ็บครั้งสองให้สามารถใช้รับประทานได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง

5. การฝึกการขับถ่าย ในเด็กปีกิดบางคนอาจจะมีความพร้อมที่จะรับการฝึกการขับถ่ายได้เมื่ออายุระหว่าง 2-3 ปี หรือบางคนอาจจะมีความพร้อมก่อนอายุ 2 ปีก็ได้ แต่สำหรับเด็กอหิสติกจะมีความพร้อมที่จะฝึกการขับถ่ายไม่เหมือนเด็กปกติ จึงให้อายุเป็นเกณฑ์ไม่ได้ เมื่อเริ่มฝึกควรให้เล็กให้ผู้อ้อมสำเร็จไป เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กขับถ่ายมาเมื่อไรให้เด็กได้สัมผัสกับความเปียก แล้วรับเปลี่ยนกางเกงให้ทุกครั้ง สังเกตว่าเด็กมักจะขับถ่ายเวลาใด ทั้งปั๊สสาวะและอุจจาระ แล้วพาเด็กมาฝึกในเวลาใกล้เคียงกัน พัฒนาทั้งให้ค้าง่าย ๆ สอนเด็กศื่อ “ชี้” และ “อี” เด็กจะสามารถรับรู้และเรียนรู้ได้ไม่เร็วเหมือนเด็กปกติ การฝึกการขับถ่ายนี้เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมก่อนลงเด็กเข้าเรียน

การเล่นและการรับรู้ทางอารมณ์

1. การเล่นของเด่น เด็กอหิสติกจะเล่นของเล่นไม่เป็น เมื่อจากขาดจินตนาการ ทำให้เด็กหันเข้าหาตัวเองและอยู่ในโลกของตนเอง เพราะไม่รู้สึกสนใจใน การเล่นของเด่นเหมือนเด็กปกติ เมื่อเด็กได้รับการฝึกให้เล่นของเล่นเป็นแล้ว จะเป็นการเริ่มเบ่งในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล การสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น และปรับอารมณ์ให้ดีได้ด้วย

2. การสื่อสารโดยใช้ท่าทาง เด็กอหิสติกที่ยังไม่สามารถพูดได้มักจะมีปัญหาทางด้านอารมณ์ จึงควรฝึกให้เด็กสามารถสื่อความหมายด้วยการใช้ท่าทางก่อน เพื่อเป็นการสื่อความหมาย บอกถึงความต้องการของเด็กได้ก่อนที่จะสื่อความหมายด้วยการพูด ซึ่งจะเป็นการนำทางให้เด็กสามารถพูดได้เร็วขึ้น

3. การรับรู้การแสดงออกทางสีหน้า เด็กอหิสติกจะไม่สามารถอ่านจิตใจและอารมณ์ของผู้อื่นจากการแสดงออกทางสีหน้าได้ เมื่อจากการขาดกระบวนการความคิดซึ่งเป็นนามธรรม จึงเห็นได้เสมอว่าเด็กอหิสติกจะหัวเราะเมื่อเห็นแม่กำลังร้องไห้ แม้แต่เด็กอหิสติกที่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติแล้ว ยังหัวเราะเมื่อเห็นเพื่อนถูกคุกคาม จึงควรฝึกสอนแบบรูปธรรมให้เด็กได้รับรู้ถึงสีหน้าที่แสดงออกทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เด็กอยู่ในสังคม nok บ้านได้อย่างเหมาะสม

การฝึกเด็กอหิสติกให้ได้ผลดีนั้น ต้องมีความตั้งใจจริง อดทนฝึกซ้ำ ๆ ใช้ระยะเวลาไม่นาน เกินไป ฝึกขณะที่หัวเราะและผู้สอนมีอารมณ์ผ่อนคลาย การฝึกไม่ควรเร่งรัด ต้องทำใจยอมรับด้วยว่า การฝึกเด็กอหิสติกนั้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงและการตอบสนองได้ช้ากว่าเด็กปกติมาก แต่

เมื่อเด็กออกทิศติกสามารถทำกิจกรรมได้กิจกรรมหนึ่งได้แล้วจะไม่ลืม และช่วยเป็นแรงผลักดันให้หั้งตัวเด็กและผู้สอนไปพร้อม ๆ กัน ควรระวังด้วยว่าการฝึกที่ใช้การบังคับและฝึกมากจนเกินไป กลับจะเป็นผลเสียทำให้เด็กนุ่งหงิด มีปัญหาทางอารมณ์ ไม่ยอมปฏิบัติตามอันเป็นเหตุให้ผู้สอนห้อแท้ และหมดกำลังใจได้ ทำให้การฝึกไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

การรักษาเด็กออกทิศติก จะให้รือการหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเดียวไม่ได้ ควรใช้หลาย ๆ วิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ ผสมผสานกันไป โดยให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด ควรให้เด็กได้รับอาหารอย่างเพียงพอ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับฝึกสอนการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างถูกต้อง เมื่อเด็กเริ่มเรียนรู้ได้แล้ว ควรฝึกสอนเกี่ยวกับทักษะในการดำเนินชีวิตให้เด็กด้วย

การเลี้ยงดูเด็กสมองพิการ

มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระราชนูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงการสอนเด็ก Cerebral Palsy ไว้ดังนี้

1. ถือหลักการสอนอย่างเดียวไม่ได้
2. ยอมรับสภาพของเด็กทั้งทางบวกและทางลบ ไม่ใช่แค่ความพิการอย่างเดียว
3. เด็กพิการคือครู ที่ผู้สอนต้องเรียนรู้จากเด็ก
4. การฝึกเด็กให้ถือความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ และฝึกตามขั้นตอนให้เป็นไปอย่างมีระบบ
5. เปิดโอกาสให้เด็กได้สำราญหรือทำอะไรได้ด้วยตัวเองมากที่สุด
6. ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัยมีที่พึ่ง แต่ไม่ตามใจอย่างไรเด็ดขาด
7. ทักษะที่ฝึกสอนเด็กต้องสอดคล้องกับพื้นฐานความพร้อม ความสามารถของเด็กแต่ละคน
8. ช่วงการสอนควรเป็นช่วงสั้นๆ แต่สม่ำเสมอเป็นเวลา
9. ไม่คาดหวังสูงเกินไปกว่าความสามารถของเด็ก
10. การใช้สื่ออุปกรณ์ในการสอนควรใช้ที่ลักษณะ

11. การให้คำสั่งให้เด็กปฏิบัติในเรื่องใดๆ ควรเป็นคำสั่งสั้นๆ ง่ายๆ และให้เวลาเด็กก่อนที่จะให้คำสั่งข้ามอีก
12. สอนให้สมำเสນอหรือข้ามอีก
13. สร้างสถานการณ์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และให้กำลังใจ
14. การเริ่มต้นสอนและจบการสอน ความมีสิ่งจูงใจให้สนุกสนานน่าสนใจ และหยุดสอน ก่อนที่เด็กจะเริ่มเป็น
15. ก่อนทำการสอนต้องมีการประเมินความสามารถด้านพื้นฐานของเด็กก่อน
16. การสอนทักษะที่ยกควรแบ่งการสอนทักษะนั้นๆ ออกเป็นทักษะย่อยๆ
17. ใช้สื่อที่เหมาะสมกับความพิการ
18. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กทุกเรื่อง

การฝึกเด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสนุกสนาน มีดังนี้

1. การร้องเพลง
2. การเล่านิทาน
3. การเล่นปั้นดินน้ำมัน ดินเหนียว ก่อของทราย โดยให้มีการช่วย ชี้ นำ คลึง ซึ่ง เป็นการกระตุ้นและฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือให้ประสานกับสายตา
4. ให้เด็กได้เล่นของเล่นที่มีรูปร่าง ขนาดต่างๆ กัน เพื่อฝึกการเบรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์
5. ให้เล่นของเล่นจำพวก ไขลาน ลูกบิด หมุดสีต่างๆ ร้อยลูกปัด ไม้บล็อก
6. ให้เด็กแต่งตัวด้วยตนเองหรือให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การแปรงฟัน การใส่สีอู้ด้า การวิ่งระดุม
7. การใช้กรรไกร การตะปะสี

จากหลักการเลี้ยงดูเด็กพิเศษตั้งกล่าว สรุปได้ว่า

พ่อแม่และผู้ปกครองควรเลี้ยงดูเด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษแบบองค์รวม คือการเลี้ยงเข้าทั้งกาย ใจ และจิตวิญญาณ ซึ่งไม่สามารถแยกจากกันได้ โดยเริ่มจากการให้ความรักความเอาใจใส่ การให้เวลาและโอกาส ฯลฯ เช่นเดียวกัน แต่ในเด็กพิเศษนั้น ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่ฝึกอบรมส่งสอนเข้าจะต้องเพิ่มความอดทนใจเย็น ศึกษาหาความรู้และเทคนิคหรือวิธีในการสร้างแรงจูงใจ ทั้งภายนอกและภายในของเด็กอย่างสูง และเป็นบูรณาภรณ์ แตกแยกขั้นตอนการสอนจากวิธีง่ายๆ ไปจนถึงขั้นยาก ด้วยการสอนช้าๆ ย้ำบ่อยๆ คำพูดสั้นๆ ง่าย และชัดเจน หรือภาษาท่าทางประกอบอุปกรณ์ต่างๆ ฝึกจากของจริงในชีวิตประจำวัน ที่เป็นบูรณาภรณ์ไปทางนามธรรม ตามศักยภาพที่เด็กจะสามารถรับรู้เรียนรู้ได้โดยไม่ลืมการให้รางวัล เมื่อเด็กสามารถเล่นหรือเรียน ฯลฯ จนประสบผลสำเร็จ เช่นการให้รางวัล กอด หอมแก้ม ในเด็กเล็ก รางวัล ขนม ของเล่น ฯลฯ ที่เด็กชอบ ไปจนถึงเพียงกล่าวคำชมเชย ก็จะทำให้เด็กพิเศษมีความภาคภูมิใจ และมีพลังที่จะกระทำในสิ่งที่ต้องการไป ซึ่งโดยภาพรวมแล้วพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กพิเศษ มีความหวังและความต้องการบันปลายเพียงเพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติภาระประจำวันของตนเอง พึงและปฏิบัติตามคำขอร้องได้ช่วยเหลืองานบ้านมายๆ ได้ ไม่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ที่เป็นปัญหากับคนในครอบครัวหรือบุคคลรอบข้างได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาเด็ก

พัฒนาการเด็ก

ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือและสำนักงานพัฒนาวิชาการ กรมสุขภาพจิต (2542) ได้กล่าวถึงพัฒนาการว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงซึ่งมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านความเจริญเติบโตของโครงสร้างต่างๆ ของร่างกาย รวมถึงความเจริญเติบโตทางจุลทรรศน์ที่สืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ทำให้คนเราเกิดการเรียนรู้

พัฒนาการของมนุษย์ สามารถแบ่งเป็นด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ส่วนสูง น้ำหนัก โครงสร้างของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย การประสานงานของกล้ามเนื้อ (การใช้มือและตา)
2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ ได้แก่ การแสดงออกและการควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสมตามวัย
3. พัฒนาการทางด้านสังคม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือระหว่างเพื่อน
4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ด้านภาษา คณิตศาสตร์ การทำงานด้วยมือ การกีฬา ตลอดจนความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และการรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล

การส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถที่จะทำ จะคิด และแก้ไขปัญหา รวมทั้งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

แต่ในทางตรงข้าม ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ หรือเกิดความเจ็บป่วยทางร่างกาย และจิตใจ ก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า รวมถึงภาวะปัญญาอ่อนชี้นั้นได้

3.1 การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

กันยา ลุมพิกานนท์ (2533) ได้ศึกษาและรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายจากหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ร่องฉบับคือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ตั้งแต่ฉบับวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2530 ถึงฉบับวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2530 ได้ดังนี้

การส่งเสริมพัฒนาการทางกาย หมายถึง เนื้อหาที่มีลักษณะกล้ามเนื้อ การส่งเสริมให้เด็ก มีพัฒนาการด้านวิธีการต่างๆ 7 เรื่อง คือ

1. การให้อาหารและสารอาหาร เช่นการให้เด็กดื่มน้ำนมนมสดในปริมาณที่

เพียงพอ และอยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้อาหารที่เหมาะสมกับวัย การให้อาหารที่มีคุณภาพ มีสารอาหารครบ 5 หมู่ และมีประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของเด็ก การให้อาหารที่สะอาดและปลอดภัย

2. การดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่นการดูแลร่างกายเด็ก ด้วยการอาบน้ำทำความสะอาด สะอาดร่างกาย ทำความสะอาดเครื่องแต่งตัว และเครื่องใช้ของเด็กให้สะอาดและอยู่ในสภาพเรียบร้อย

3. การดูแลสุขภาพและให้ภูมิคุ้มกันโรค เช่นการดูแลสุขภาพเด็กให้แข็งแรงสมบูรณ์ การตรวจสุขภาพเด็กอย่างสม่ำเสมอ การให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กตามกำหนด การรวมมัคระวังและป้องกันไม่ให้เด็กเจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ การจัดเตรียมอุปกรณ์ ยา เครื่องมือช่วยเหลือเด็กเจ็บป่วย และการให้การรักษาพยาบาลเมื่อเด็กเจ็บป่วย

4. การป้องกันอุบัติเหตุและอันตราย เช่นการระมัดระวังและป้องกันไม่ให้เด็กได้รับบาดเจ็บ การระมัดระวังและป้องกันไม่ให้เด็กพิการหรือตายจากการเกิดอุบัติเหตุ การระมัดระวังและป้องกันอันตรายจากการเล่นของเด่น การระมัดระวังและป้องกันการเล่นเสี่ยนแบบโลดโผนตามภูมิศาสตร์หรือโทรศัพท์ และการจัดสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กให้ปลอดภัย

5. การส่งเสริมการเล่น เช่นการให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาลักษณะเนื้อและกล้ามเนื้อในญี่ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ การให้เด็กได้เล่นของเล่นที่ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการด้านร่างกาย การเลือกของเล่นที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับวัยให้เด็กเล่น และการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับผู้ใหญ่

6. การส่งเสริมให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง เช่นการให้เด็กรับประทานอาหารและน้ำดื่มเอง การให้เด็กถอดเสื้อผ้าหรือสวมเสื้อผ้าเอง การให้เด็กอาบน้ำเอง การให้เด็กสวมรองเท้าเอง การให้เด็กช่วยตัวเองในการทำสิ่งต่างๆ ตามความสามารถและเหมาะสมกับวัยของเด็ก และการฝึกความรับผิดชอบต่างๆ ให้กับเด็ก

7. การให้เด็กได้พักผ่อน เช่นการให้เด็กได้มีโอกาสพักผ่อนตามลำพังเพื่อคุ้มครอง ย่านหนังสือหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ต้องใช้กำลังกายมาก การให้เด็กได้พักผ่อนด้วยการนอนหลับในเวลาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

วรรณรัตน์ รักวิจัย (2540) กล่าวว่าการเตรียมพร้อมทางด้านร่างกายสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เป็นสิ่งจำเป็นล้ำด้วย ความแข็งแรงของเด็กจะเป็นพื้นฐานในการเจริญเติบโต ตลอดจนความพร้อมทางด้านอารมณ์ การเข้าสังคม และความคิดเห็นปัญญา ดังนั้นพ่อแม่จึงควรให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงดู และมีการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายก่อนอื่น โดยทั่วไปกิจกรรมในการเลี้ยงดูจะประกอบไปด้วย การจัดอาหารและให้อาหาร การเล่น การขับถ่าย การอนหลับและพักผ่อน การรักษาความสะอาดร่างกาย และการสร้างภูมิคุ้มกันโรค ดังนี้

1. การให้อาหารที่มีประโยชน์และปลอดภัยคือ อาหารที่มีสารอาหารครบ 5 ชนิดตามที่ร่างกายต้องการในหนึ่งวัน ได้แก่

1.1 โปรตีน จะช่วยเสริมสร้างร่างกายให้โตเร็ว สูงขึ้น น้ำนมด้วยเพิ่มเติม ร่างกายจึงต้องการมาก เพื่อไปปลดล้างเนื้อและเนื้อยื่นต่างๆ ซึ่งได้แก่เนื้อ นม ไข่ และข้าว

1.2 แคลเซียม จะช่วยเสริมสร้างด้านโครงกระดูก บำรุงกระดูกให้แข็งแรง เติบโตเร็ว ได้แก่ นม ปลา ผักใบเขียว

1.3 เหล็ก มีความจำเป็นสำหรับร่างกายมาก เพราะเหล็กเป็นส่วนประกอบของเม็ดเลือดแดง โดยที่เม็ดโลหิตจะพาออกซิเจนไปเลี้ยงเซลล์ต่างๆ ในร่างกาย ถ้าขาดธาตุเหล็กก็จะทำให้เป็นโรคโลหิตจาง อาหารธาตุเหล็ก ได้แก่ ตับ ไก่แดง ผักที่มีใบเขียวแก่ และเนื้อรัก

1.4 วิตามินต่างๆ จะช่วยเสริมสร้างกระบวนการสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ร่างกาย ถ้าขาดวิตามินบางอย่าง อาจทำให้เป็นอันตรายได้ เช่น ขาดวิตามินเอ อาจจะตาบอด หรือขาดวิตามินบีหนึ่ง อาจจะเป็นโรคໄต่ ซึ่งได้แก่ ผลไม้สด ผักสด ตับ สตัฟฟ์ต่างๆ ผักใบเขียว

1.5 ไขมัน จะทำให้ร่างกายมีพลังงานและความอบอุ่น ร่างกายเด็กต้องการมาก เพราะเด็กใช้พลังงานในร่างกายสูงในการเล่น การวิ่ง เพราะเด็กไม่ชอบอยู่นิ่งๆ ต้องให้เด็กกินอาหารที่ให้พลังงานมาก เช่น ข้าว อาหารจำพวกแป้ง

2. การเล่นของเด็ก การเล่นคือการเรียนของเด็ก ในวัยก่อนเรียนเด็กจะมีความพอใจสูง ในการได้เล่นและช่วยเหลือตนเอง โดยพ่อแม่พยายามจัดสถานที่ปลดภัยและมีอุปกรณ์เครื่องเล่นด้วย และต้องช่วยฝึกเด็กให้รู้จักรักษาตัวของตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยในการเล่น ฝึกให้มีกิจ尼สัยที่ดีในการเล่นด้วย

3. การชี้เป้าหมาย พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กรู้จักการชี้เป้าหมาย การช่วยเหลือตัวเองเวลาเข้าห้องน้ำ ด้วยการเตือนให้เข้าห้องน้ำและจัดการช่วยตนเองหลังการใช้ห้องน้ำ โดยสอนไปด้วย ทำให้ด้วยเด็ก ก็จะเกิดการเรียนรู้ และไม่ควรแสดงกิริยารังเกียจ การแสดงให้เด็กเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่ใช่ เรื่องที่สกปรกน่ารังเกียจ

4. การอนนทับพักผ่อน เป็นสิ่งสำคัญของการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียน การพักผ่อนที่พอเพียงและเหมาะสมจะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการได้ดี ซึ่งรวมถึงการพักผ่อนในระหว่างกิจกรรมด้วย เช่นการพิงเพลง การพิงนิทาน การพักผ่อนจากการเล่นหนี oy และการได้นอนกลางวัน ประมาณวันละชั่วโมงครึ่ง ถึงสองชั่วโมง

5. การรักษาความสะอาดร่างกาย พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กรักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องแต่งกาย โดยรู้จักการอาบน้ำ การใช้สบู่ การล้างมือก่อนหลังรับประทานอาหาร การแปรงฟัน บ้วนปากหลังอาหารและควรฝึกให้เด็กทำความสะอาดตัวเองได้เป็นสุขนิสัย

6. การสร้างภูมิคุ้มกันโรค ด้วยการทำเด็กไปรับการฉีดวัคซีนแก่เด็กให้ครบตามที่กำหนด การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายที่ถูกต้อง จะทำให้เด็กมีการพัฒนาการด้านร่างกาย ดังนี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูง ถูกส่วน หรือใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐาน
2. การทำงานของประสาทสัมผัส ประสาณและสัมพันธ์กัน คือตา หู มือ และเท้า
3. มีศักขภาพอนามัย สภาพของร่างกายดี คือมีศักขภาพร่างกายและสุขภาพจิตอยู่ในภาวะที่ปราศจากโรคภัยต่างๆ
4. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
5. มีความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ได้ดี
6. รู้จักรักษาความสะอาดร่างกายของตนเอง ตลอดจนเครื่องแต่งกาย
7. มีบุคลิกภาพ ทั้งทางร่างกายและการบินการนั่ง

รติชน พิรย์สิริ (2543) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ดังต่อไปนี้

1. อาหารและโภชนาการ ที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ

2. การออกกำลังกาย เป็นการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อต่างๆ ในร่างกาย
3. การพักผ่อน ควรแบ่งเวลาให้เด็กได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทั้งในเวลากลางวัน และกลางคืน
4. การดูแลสุขภาพเด็ก เช่น การซื้อภูมิคุ้มกันโรค การดูแลเรื่องความสะอาดของร่างกาย เป็นต้น
5. การป้องกันอุบัติเหตุ
6. การดูแลเรื่องการขับถ่าย

ราชวิถี ธรรมนิยม (ม.บ.บ.) ได้กล่าวถึงวิธีสร้างให้ร่างกายลูกแข็งแรง ดังนี้

1. เอาใจใส่สุขภาพลูกแม้จะเจ็บป่วยด้วยเรื่องเล็กๆ น้อยๆ
2. พาลูกไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามกำหนดเวลา
3. ชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูง เพื่อติดตามความเจริญเติบโต
4. ให้มีเวลาพักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอเหมาะสมสมกับวัย
5. ให้ออกกำลังกายทั้งชนและขา เช่น ว่ายน้ำ ถีบจักรยาน วิ่ง กระโดด ฯลฯ
6. ให้กินอาหารให้ครบถ้วน มีโปรตีน ไขมัน แป้ง น้ำตาล วิตามิน
7. จัดกิจกรรมภายในบ้าน เช่น ทำสวนครัว วนน้ำต้นไม้ เป็นต้น
8. หาของเล่นที่เสริมพัฒนาการทางร่างกาย เช่น ตินน้ำมัน จักรยาน 3 สล้อ 2 สล้อ เคลื่อนประเททศต่อน ลูกบอล เป็นต้น

จากการเลี้ยงดูที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สรุปได้ว่า พ่อแม่ผู้ปกครอง นอกจากราชการให้อาหารที่ดีมีประโยชน์ครบ 5 หมู่ และสารอาหารที่เสริมสร้างร่างกายแล้ว จะต้องสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้เด็กได้รับวัคซีนครบที่กำหนด นอกจากนี้ยังต้องจัดประสบการณ์เสริมสร้างร่างกาย เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ การท่องตัว พัฒนาประสาทสมองควบคุมการเคลื่อนไหว ให้ถูกทิศทาง สงเสริมการเล่นโดยมีผู้ใหญ่ช่วยจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ปลอดภัยและให้อิสระไม่เข้าไปแทรกแซงมากเกินไป เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง

3.2 การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์

วรรณณ์ รักวิจัย (2540) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กก่อนวัยเรียน (เด็กปฐมวัย) เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการพิเศษในการที่จะได้คำแนะนำจากผู้อุปถัมภ์ โดยเฉพาะพ่อแม่ ฟรอยด์ (Freud) ได้กล่าวไว้ว่าในช่วง 1-5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สำคัญสุดของการพัฒนาบุคคลิกภาพ การอบรมเด็กในวัยนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เด็กในวัยนี้เริ่มเรียนรู้พฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง เริ่มมีความรับผิดชอบขึ้น การแสดงออกทางด้านอารมณ์ ต้องการให้ตอบสนองความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นพิว กลัว เด็กจะร้องไห้ เมื่อใดรึเด็กเริ่มจะมีการซึ้ง หรือบอกรถึงความต้องการของตน และเมื่อสามารถใช้ภาษาสื่อความหมาย เด็กก็จะใช้วิธีทุบบอก พอดีขึ้นก็สามารถใช้เหตุผลอธิบายได้ การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเด็กในวัยนี้ เป็นการแสดงอารมณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ และบางครั้งรุนแรงมาก เป็นวัยเจ้าอารมณ์ เขายังใจตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ในเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง อย่าง เช่นการอบรมเด็กสิ่งแวดล้อม สุขภาพร่างกาย และสุขภาพทางด้านจิตใจ อารมณ์ที่เด็กก่อนวัยเรียน (เด็กปฐมวัย) เกิดขึ้นได้แก่

1. อารมณ์กลัว เกิดจากที่เด็กรู้สึกขาดความปลอดภัย ซึ่งเกิดจากการที่พ่อแม่ปล่อยให้อยู่ตามลำพัง หรือเกิดจากสถานการณ์บางอย่างที่ทำให้เด็กกลัว
2. ความโกรธ อารมณ์โกรธเป็นการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติที่สุดของเด็กในวัยนี้ เด็กจะแสดงความโกรธเมื่อต้องการการเอาชนะสิ่งที่ทำให้เด็กโกรธ ได้แก่การถูกขัดใจ การขัดแย้ง การแต่งตัว การถูกบังคับให้นั่งโนล้อม การถูกขัดขวางไม่ให้ทำในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ถูกเด็กอื่นรุนแรงหรือการพยายามทำสิ่งใดแล้วไม่ได้ทำสิ่งที่ตนต้องการ เมื่อโกรธ เด็กจะแสดงออกมาโดยการร้องไห้ ร้องกรีด กระทบเท้า เศาะ กระโดด ทุบตี นอนลงดิ้นกับพื้น ทำร้ายตัวเอง โอดครวญ หน้างอ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อใดรึ การแสดงออกก็เปลี่ยนไปในทางดี เช่นวิธีนั่งซึ่ม หน้างอ บางคนก็สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ แต่อารมณ์รุนแรงเช่นนี้ก็ยังมีอยู่เป็นบางครั้งบางครั้ง
3. ความอิจฉาริษยา เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กสูญเสียของรัก หรือสิ่งที่รักถูกแย่งไป ความอิจฉาริษยาของเด็กอายุ 2-6 ขวบ มักจะเกิดขึ้นกับเด็กที่มีน้องใหม่หรือสมาชิกของครอบครัวเพิ่มขึ้น และมาแบ่งความสนใจจากพ่อแม่ไป เด็กจะอิจฉาน้องเพราะเห็นว่าพ่อแม่ให้ความสนใจ

น้องมากกว่าตนเอง หรืออีกชาน้องเพาะเห็นว่าพ่อแม่ให้ความสนใจน้องมากกว่าตนเอง หรืออีกชาน เพื่อนบ้านคนที่คุ้นเคยด้วยความรัก ความสนใจมากกว่าตน และความริชยาอาจจะแสดงออกมาในลักษณะของความโกรธโดยไม่มีเหตุผล

4. ความรัก เป็นการแสดงอารมณ์แห่งความสุข รักผู้อื่น รักสิ่งของ การที่เด็กจะรักใครก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของเด็กกับบุคคลนั้นๆ การแสดงความรักออกมากโดยการกอดรัด การอุบการอุกอยู่ใกล้ๆ

รดชน พิรย์ส์ (2543) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็ก ปฐมวัยเด็กก่อนวัยเรียน ที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรคำนึงถึง ดังนี้

1. ให้ความรัก และความอบอุ่น ความใจใส่สตอร์เด็ก และการเข้าใจเด็ก ยอมรับในตัวเด็กจะเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพื้นทางอารมณ์ที่ดี มั่นคง รู้สึกอบอุ่น มีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี

2. การเล่น การเล่นเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของเด็ก มีคุณค่าทางอารมณ์ ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส มีจิตใจมั่นคง มองโลกในแง่ดี และยังทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ฝึกหาก่อแม่ได้ปล่อยให้เด็กได้เล่นตามความต้องการด้วยแล้ว เด็กก็จะมีความสุข การเล่นช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ในชีวิตประจำวัน ช่วยระบายน้ำนมเมื่อเด็กเกิดความรู้สึกโกรธ วิตกกังวล หรือคับข้องใจ เป็นการลดความก้าวร้าว และลดความไม่พึงพอใจที่ได้รับจากผู้ที่อยู่รอบข้าง การเล่นจึงเป็นกิจกรรมที่สอนความต้องการที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์

3. การฟังนิทาน นิทานช่วยให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน เกิดความสนุกสนาน เมื่อได้นิทาน เด็กปฐมวัยมีจินตนาการตามเนื้อเรื่องในนิทาน นิทานช่วยคลายความตึงเครียด ลดความวิตกกังวลของเด็กฯ ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยจะเป็นวัยที่ชอบนิทานมาก และชอบการเลียนแบบเด็กซึ่งมักเลียนแบบบุคคลกลักษณะนิสัยตัวละครในนิทาน ถ้าเด็กได้อ่านนิทานที่มีการผูกเรื่องดีๆ ตัวเอกในเรื่องเป็นคนดี จิตใจเยือกเย็น อารมณ์ดี ไม่โกรธใคร แม้ว่าจะถูกแก้ลังหรือถูกหลอกเลียน เมื่อเด็กได้ฟังนิทานเหล่านี้ ก็จะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็ก ให้เด็กมีสุภาพดี มีอารมณ์แจ่มใส ไม่โกรธง่าย และยังมีลักษณะนิสัยชอบช่วยเหลือคนอื่นอีกด้วย วี.ไอล เกียงวีระ

(2526) กล่าวว่า นิทานช่วยให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน เสริมสร้างบุคลิกภาพ ช่วยปั้นฐานทางจิต ใจแก่เด็ก ช่วยให้เด็กรู้ว่าอะไรดีอะไรไม่ดี และกระตุ้นให้เด็กเลียนแบบที่ดี เนื้อนานิทานบางเรื่อง ช่วยแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้

ข้อแนะนำสำหรับพ่อแม่เกี่ยวกับการอ่านนิทานให้เด็กปฐมวัยฟัง

1. เล่าสิ่งที่น่าสนใจในเรื่องที่อ่าน พยายามทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านเป็นสิ่งที่สนุก
  2. หาช่วงเวลาที่ตัวเองและตัวเด็กรู้สึกสบายๆ ใจ ไม่มีเรื่องยุ่งๆ มา叨กวน เป็นเวลาอ่านนิทาน หรือหนังสืออื่นๆ ให้เด็กฟัง เช่นเวลานอน หรือหลังเวลาพักจากการทุกอย่างในช่วงเย็น
  3. ให้เด็กเป็นผู้เลือกหนังสือที่จะอ่านให้เด็กฟัง
  4. ชี้รูปถ่ายที่อ่านเรื่องราวด้วยนั้น
  5. ให้เด็กเป็นผู้ถือหนังสือ และเปิดหน้าที่เรากำลังอ่านอยู่
  6. อ่านนิทาน เนื้อเรื่องที่เด็กคุ้นเคย ใกล้ตัวเด็ก ขณะอ่านอาจเว้นคำหรือลิ้นหรือประโยค ไว้ เพื่อให้เด็กเติม
  7. ให้เด็กเล่านิทานต่อจากที่เราเริ่มต้นให้
  8. ยอมให้เด็กเล่านิทาน โดยจินตนาการเรื่องของเขาระบุขึ้นมา
- ราชรี ธรรมนิยม (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง วิธีเสริมสร้างให้ลูกน้อยอารมณ์ดี ดังนี้
1. เป็นแบบอย่างทางอารมณ์ที่ดีให้แก่เด็ก
  2. ให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นเพื่อน ช่วยแก้ไขปัญหาไม่ทอดทิ้ง
  3. ไม่นลออกให้ลูกกลัวโดยให้เหตุผล
  4. ให้อิสระลูกในการทำกิจกรรม เพื่อตัดสินใจทำสิ่งใดๆ
  5. ตอบสนองความต้องการ ความสนใจและความมีเวลาให้กับเด็ก
  6. ไม่ย่อให้เด็กกรอด
  7. จดบรรยายภาพในบ้านให้น่าอยู่และมีความสงบสุข
  8. ให้การยอมรับลูกเป็นคนสำคัญคนหนึ่งของบ้าน
  9. พาเด็กไปพักผ่อนหย่อนใจนอกบ้านตามสมควร

การเล่นอวัยวะเพศในเด็ก

ราศรี ธรรมนิยม (ม.ป.ป.) กล่าวถึงเด็กที่ชอบเล่นอวัยวะเพศว่า จะมีอาการชอบจับต้องสูบคลำ ดึงอวัยวะเพศเล่นเสมอ พับมาในเด็กผู้ชาย อายุ 1-3 ปี และเด็กโตจนถึงวัยรุ่น ส่วนใหญ่เวลาที่เด็กชายจะนอนและเวลาที่ว่างงานไม่มีกิจกรรมทำ กับเวลาที่ใช้สูบฟอกตัวจะฟอกบริเวณองคชาตด้วย

สาเหตุ ในเด็กอายุ 1-3 ปี อาจมีสาเหตุ ดังนี้

1. เด็กมีอาการคันเนื่องจากอวัยวะเพศไม่สะอาด บีสสาวะแล้วไม่ได้ล้าง

2. เด็กไม่มีของเล่น ไม่มีคนเล่นด้วย จึงหันมาเล่นกับตัวเอง

3. เด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวและเกิดสนใจอวัยวะเพศขึ้น

4. ทางเกงที่เด็กปุ่นคันเกินไป เกิดการเสียดสี ทำให้รู้สึกระคาย

5. เป็นพิษอมรับทางจิตวิทยาว่า การได้จับสูบคลำอวัยวะเพศเป็นความสุขอย่างหนึ่งของเด็กเป็นการลดความเครียดประกอบกับเป็นความต้องการประจำวันของเด็กตัวดู

ในเด็กอายุ 5 ปี ไปจนถึงวัยรุ่น อาจมีสาเหตุ ดังนี้

1. เด็กให้ความสนใจ อายากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับอวัยวะภายในร่างกายของตนเอง

2. ติดนิสัยชอบเล่นอวัยวะเพศตั้งแต่เด็ก เพราะเกิดความสุขความพ้อใจเลิกไม่ได้

3. เป็นเด็กเก็บตัวไม่สังคมกับเพื่อนฝูง ชอบอยู่คนเดียว

4. พ่อแม่ คนเลี้ยง มักชอบหยอกล้อ จับต้องบริเวณอวัยวะเพศของเด็กเป็นประจำ

วิธีแก้ไข

1. ล้างบริเวณอวัยวะเพศของเด็กให้สะอาดเสมอ

2. อย่าปล่อยให้เด็กอยู่ลำพังคนเดียว

3. ไม่นุ่งกางเกงแคบ ใช้ผ้าอ่อนๆ หลวມๆ ไม่ใช้ผ้าแข็ง

4. ไม่หยอกล้อเด็กด้วยการจับอวัยวะเพศของเด็กเล่น

5. อย่าให้เด็กแก้ผ้า เพราะทำให้เป็นจุดเด่นจับต้องได้ง่าย

6. ปรึกษาจิตแพทย์

7. ห้ามตีเด็ก เพราะเด็กยังไม่รู้อะไร ห้ามชูว่า “เตี่ยวนี้ไม่ออ” “เตี่ยวตัดหิ้ง” เพราะอาจทำให้เด็กเกิดความกลัวในเรื่องของเพศงานขาดความรู้สึกในเรื่องนี้ได้

ยงยุทธ วงศิริมย์ศานต์ ได้กล่าวว่า สาเหตุที่เด็กชอบเล่นอวัยวะเพศ หรือชอบถูอวัยวะเพศ ของตัวเอง เกิดจากเด็กได้ทดลองทำแล้วรู้สึกเพลิดเพลิน เด็กก็จะทำต่อ หรืออาจทำเพราะต้องซัด เหยยหรือบลั้งอารมณ์อื่น ๆ เช่น กลัวที่จะต้องนอนคนเตียงก็จะพยายามชดเชยความกลัว ด้วยการหาความเพลิดเพลินด้วยการเล่นอวัยวะเพศและยังกล่าวอีกว่าการที่เด็กเล่นอวัยวะเพศไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ

วิธีการแก้ปัญหา หากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูพบว่าเด็กกำลังเล่นอวัยวะเพศของตนเอง ถึงแรกที่พ่อแม่ต้องทำ คือ สงบใจ สงบสติอารมณ์ ให้ผ่อนคลายก่อน และควรรับทราบว่าแท้จริงแล้วเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องทางเพศแต่มีลักษณะคล้ายกับการทำหุ่นหรือแต่งหน้า เช่น การแก้ไขศีรษะเด็กให้รู (แต่ในวัยเด็กไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสอน) และวิธีเบี่ยงเบนความสนใจเด็กให้ไปสนใจอย่างอื่น เช่น หาของเล่นอย่างอื่นให้เด็กเล่น เป็นต้น

จากหลักการเลี้ยงดูที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สรุปได้ว่า

การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเด็กในวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการอบรมสั่งสอน และการแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ผู้ปกครองที่เรียกว่าเด็ก จะทำให้เด็กรู้จักการควบคุมอารมณ์ และมีพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีให้แก่เด็กได้ โดยให้ความรัก ความอบอุ่น การเข้าใจ ใส่ การเข้าใจและการยอมรับในตัวเด็ก ให้โอกาสเด็กได้รับประสบการณ์จากการเล่นให้ครบถ้วน ทักษะทั้ง 5 ด้านด้วยตนเอง รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและประเพณีอันดีงามของคนไทย การให้เด็กได้เล่นบทบาทสมมุติ เล่นแบบสร้างจินตนาการ ฯลฯ เพื่อให้การเล่นนั้นทำให้เด็กได้รับความพึงพอใจ มีความสุข ผ่อนคลาย ระบายอารมณ์ และที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งคือการที่ผู้ใหญ่ให้ความยกย่อง ชุมชนสนับสนุน ให้พฤติกรรมการแสดงออกที่ดีของเด็ก เพื่อสร้างจุดเด่นให้แก่เด็ก ไม่ควรตอบยกย่าจุดด้อยของเด็กด้วยการเกรี้ยวกราด ดุด่า ฯลฯ เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกด้อยค่า ไม่มีความมั่นใจและมั่นคงในอารมณ์

3.3 การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม

กันยา ลุมพิกานนท์ (2533) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม หมายถึงเนื้อหาที่มีลักษณะกล่าวถึงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้วยวิธีการต่างๆ 3 เรื่องคือ

1. การให้เด็กมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเพื่อน การให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่น การให้เด็กได้พบปะสังสรรค์กับญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่น และการฝึกการเข้าสังคมให้กับเด็ก

2. การให้เด็กได้แสดงความเป็นมิตร เช่นการให้เด็กได้แสดงความรักต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การแสดงความเมตตาต่อมนุษย์และสัตว์

3. การให้เด็กได้แสดงความมั่นใจ เช่นการให้เด็กรู้จักการให้และการรับ การฝึกให้เด็กได้รู้จักแสดงความเชื่อเพื่อเพื่อแฝงขอบข้อมารี การสอนให้เด็กรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และสอนให้รู้แพ้ชนะ

ราชรี ธรรมนิยม (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงวิธีการเสริมสร้างให้ลูกมีการสังคมดี ดังนี้

1. พ่อแม่ทำงานเป็นตัวอย่าง มีการคบหาพ่อนและไปมาหาสู่กันเสมอๆ มีการให้การช่วยเหลือทางกาย ทางใจ เพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็น

2. สืกมารยาทางสังคมไทยให้กับเด็ก เช่น การไหว้ การขออนุญาต การขอโทษ การขอคดอย การแบ่งปันของเล่น ฯลฯ

3. เปิดบ้านให้เป็นที่ไปมาหากันระหว่างลูกและพ่อๆ

4. แนะนำให้เด็กรู้จัก ศิริ พิจารณา เลือกคนคุณดี ฯลฯ

5. เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ

รติชน พิริยสม (2543) กล่าวว่าพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ในช่วงวัย 3-4 ปี เด็กยังมีความสัมพันธ์เฉพาะกับคนในครอบครัว และยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางอยู่ แต่เมื่อเข้าสู่วัย 3-4 ขวบ เด็กจะเริ่มมีสัมพันธ์กับคนภายนอก

การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัยพ่อแม่ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. การเล่น ช่วยพัฒนาการทางด้านสังคม เพราะการเล่นทำให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ช่วยให้มีโอกาสฝึกวิธีเข้าสังคมเรียนรู้การที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนั้นถ้าพ่อแม่ได้สังเกตขณะที่เด็กกำลังเล่น พ่อแม่จะสังเกตเห็นว่าเด็กจะเรียนรู้การรู้จักกรอบอย่างการเล่น เรียนรู้วิธีการเล่นกับผู้อื่น เรียนรู้การแบ่งปันของเล่นให้เพื่อนในกลุ่มที่เล่นอยู่ด้วยกัน การแลกเปลี่ยนของเล่น ผลัดเปลี่ยนการเล่น บางครั้งก็เป็นผู้นำในการเล่นเครื่องเล่น หรือของเล่นต่างๆ บางครั้งก็เป็นผู้ตามที่ดี อีกทั้งยังรู้จักรักษาดูแลการเล่น รู้จักแพ้รู้จักชนะ ซึ่งเท่ากับเป็นการเตรียมให้เด็กวัยนี้ รู้จักปรับตัวในสังคมได้เมื่อเดินโตเป็นผู้ใหญ่

2. การพาเด็กไปเพื่อวัดตามสถานที่ต่างๆ ทำให้เด็กได้รู้จักสังคมนอกบ้าน ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน เช่นพาไปเที่ยวสวนสัตว์ ขณะที่พาเดินดูความงามสัตว์ เด็กจะเห็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ด้วยกัน การแบ่งปันอาหารกัน ขณะเดียวกันพ่อแม่ได้พูดคุยสอนเด็กถึงการอยู่ร่วมกันของสัตว์ การพึ่งพาอาศัยกัน การแบ่งปัน การเสียสละ ซึ่งเด็กจะได้เห็นว่าด้วยตัวเองเป็นการศึกษาจากของจริง เด็กจะค่อยๆ เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน การอาศัยซึ่งกันและกัน ควรแบ่งปันกัน เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็ก

3. การพาเด็กไปรู้จักกับญาติพี่น้อง ญาา หลานฯ ในวัยเดียวกันหรือพ่อแม่พาไปบ้านเพื่อน ของพ่อแม่ที่มีลูกอยู่ในวัยเดียวกัน ให้เด็กฯ ได้อยู่ด้วยกันเป็นการฝึกให้รู้จักอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นๆ ได้ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานสำนักงานสังคมและอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขในวัยต่อๆ มา

จากการลักษณะที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม สรุปได้ว่า พ่อแม่และผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็ก ควรให้ความรัก กอดรัดลุ้นผัด พูดคุย ยิ้ม หัวเราะกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ มิใช่ ห้ามความต้องการและอารมณ์ของตนเพียงบางครั้งบางคราว และให้โอกาสเด็กได้เล่นกับเพื่อน ตามลำพัง เพื่อให้เด็กรู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคิว การแบ่งปันเสียสละให้กับผู้อื่น ปลูกฝังโดยการเล่านิทาน ยกตัวอย่างการกระทำ好事 และเมตต์ ให้เด็กได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ การปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว รวมทั้งครอบครัวเพื่อน ประโยชน์ต่างๆ การประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานสากล สังคม วัฒนธรรมประเพณีที่ดีของคนไทย และสิ่งที่สำคัญและจะละเอียดได้ คือการฝึกให้เด็กไว้ช่วยเหลือรับเงื่อนไขในชีวิตประจำวัน การมีระเบียบ

วินัย กฎหมายที่ต่างของทางบ้าน ทางโรงเรียนและของสังคม โดยพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี ให้แก่เด็ก

3.4 การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

กันยา ลุมพิกานนท์ (2533) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา หมายถึง เนื้อหาที่มีลักษณะกล่าวถึงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้วยวิธีการต่างๆ 4 เชิง คือ

1. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เช่นการให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งแผลงๆ ในมหัศจรรย์ เช่นการให้เด็กได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยวิธีการต่างๆ
2. การกระตุนเร้าประสาทสัมผัส เช่นการกระตุนการมอง การดู การฟัง การพูด การพิจารณา และการสัมผัสโดยใช้สื่อต่างๆ เช่นของเล่น รูปภาพ หนังสือภาพ การอุ้ม กอดรัด สัมผัสดีก และการกระตุนด้วยวิธีอื่นๆ ที่เหมาะสม
3. การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เช่นการสนทนา โต้ตอบกับเด็ก การให้เด็กเล่านิทาน หรือเล่าเรื่อง การให้เด็กร้องเพลง
4. การเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง เช่นการให้เด็กคิดและกระทำกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ โดยอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่และอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม การเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ การส่งเสริมความกล้าหาญในการแสดงออกที่เหมาะสม การฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง และการฝึกให้รู้จักใช้เหตุผลตามความเหมาะสมสมกับวัยของเด็ก

พรพิพย์ คำพอย (2540) กล่าวว่า การเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ ปักป้อง อาثار ความรัก รอยยิ้ม รอยสัมผัส การเจรจาจากมารดา ผู้เลี้ยงดูที่มีต่อเด็ก รวมทั้งความสม่ำเสมอในการเอาใจใส่ สนใจต่อเสียงร้องของเด็ก และสัญญาณอื่นๆ จากเด็กจะมีผลเกี่ยวกับกับปฏิกริยาการตอบโต้ออกเด็กเป็นอย่างมาก เด็กยิ่งได้รับความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดเพียงใด จะดีบความสามารถของสมองก็จะสูงมากขึ้นเป็นพิเศษ ยิ่งเด็กได้พบเห็นสิ่งต่างๆ มากเท่าไรเด็กก็ยิ่งต้องการได้เห็นมากขึ้น และได้ฝึกหัดสัมผัสและมองดูจะช่วยให้เด็กได้รู้จักจำแนกสิ่งเหล่านั้นด้วยตัวของเด็กเอง ประสบการณ์จากที่ได้พบเห็นตั้งแต่แรกเริ่มเป็นการเตรียมเด็กสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และในเด็กแต่ละคนจะมีการพัฒนาการไม่เหมือนกันอยู่ที่การกระตุนของผู้เลี้ยงดูว่าควรจะกระทำอย่างไร

จึงจะเหมาะสมกับเด็กเพาะเติบแต่ละคนไม่เหมือนกัน เด็กที่กระฉับกระเฉงจะอ่านออกได้ง่ายกว่า เด็กต้องการอะไร แต่เด็กก็เป็นเช่นๆ ก็ทำให้เข้าใจเด็กได้ยากขึ้น ในเรื่องของ普通话และการรับรู้ เด็กที่ประสาทไวจะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆ ด้วยความดีนเด่นและเรียนรู้ถึงความเคลื่อนไหว จำแนกสิ่งต่างๆ ที่สัมผัสได้awanเด็กที่มีความเชื่องข้าของประสาทรับรู้จะไม่ค่อยสนใจสิ่งต่างๆ ต้องยอมปล่อยให้เด็กมีเวลาปรับตัวและหันเหความสนใจต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยค่อยๆ ให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เด็กจะสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้จากพ่อแม่และคนเลี้ยงดูมากกว่าจะให้เด็กเรียนรู้เอง

ราชวิถี ธรรมนิยม (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงวิธีเสริมสร้างให้ลูกมีสติปัญญาดี ดังนี้

1. หมั่นพูดคุยกับเด็กด้วยคำที่ชัดเจน สั้นและง่าย โดยพูดช้าๆ เพื่อให้เด็กเลียนแบบ
2. หาของเล่นที่เสริมปัญญา เช่น การต่อภาคคน ตัวร์ ผลไม้ ฯลฯ
3. เล่นนิทาน ร้องเพลง อ่านหนังสือ ที่สอนแทรกด้วยคุณธรรม จริยธรรม
4. ตอบคำถามเด็กทุกครั้ง
5. พาไปทัศนศึกษาสถานที่ต่างๆ

รายงาน รัฐวิจัย (2540) กล่าวว่า การเจริญเติบโตทางสติปัญญาของบุคคล อาจแสดงให้เห็นได้ โดยบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะใช้การคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ เพื่อให้ตนเองได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างโดยย่างหนัก ทั้งนี้การพัฒนาที่ดำเนินไปในลักษณะที่มีขั้นก่อน การคิดของเด็กนั้นจะมีลักษณะที่ต่างกันตามระดับชั้นของอายุ เด็กจะเริ่มคิดจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ก่อนนามธรรม ดังนั้นพ่อแม่จึงควรจะจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับเด็กในสิ่งที่เป็นรูปธรรมให้มากที่สุด เพื่อเด็กจะได้เห็นสิ่งของ ได้สัมผัส ได้เล่น ได้ทดลอง จนกระทั่งเด็กเกิดความเข้าใจและสามารถจัดพัฒนาการคิดและเหตุผลได้

ในการส่งเสริมการพัฒนาด้านสติปัญญา พ่อแม่สามารถทำได้โดย

1. การส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางด้านภาษา
2. การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาทักษะทางด้านคณิตศาสตร์
3. การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์

รตีชน พิรย์สัต (2543) กล่าวถึงการเลี้ยงดูเด็กว่าการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กก่อนวัยเรียนปฐมวัย พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูต้องดูแลดูแลคุณลักษณะคุณลักษณะที่สำคัญที่สุด ดังนี้คือ

1. อาหาร อาหารนอกจากจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกายแล้ว อาหารยังมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ถ้าเด็กขาดอาหาร สมองจะไม่พัฒนา

2. การเล่น การเล่นนอกจะจะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม แล้ว การเล่นยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาอีกด้วย การเล่นช่วยให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่มีใครสั่งสอนได้ เด็กได้เรียนรู้จากการได้สัมผัสริ่งที่ตนเอง ได้ลองผิดลองถูกจากการเล่นครั้งแล้วครั้งเล่า จนสรุปได้เองซึ่งเป็นพื้นฐานให้เกิดสติปัญญา

3. การฟังและพูด การฟังเป็นกุญแจสำคัญของการเรียนรู้ในช่วง 1-3 ขวบ เมื่อว่าเด็กจะยังไม่พูดไม่คล่อง แต่เด็กสามารถฟังเรื่องต่างๆ จากผู้ใหญ่พูดให้ฟัง แม้จะเข้าใจไม่หมด แต่นั่นเป็นการฝึกให้เด็กคิดตามในเรื่องที่ผู้ใหญ่พูด พ่อแม่ผู้ปกครองตลอดจนบุคคลอื่นๆ แล้วเด็กเล็ก จึงควรฝึกให้เด็กปูชนียังนั้น และเมื่อเป็นบางครั้งในแต่ละวัน และเริ่มด้วยการให้เด็กฟังเรามุ่สักหนึ่งหรือสองนาทีในแต่ละครั้งที่พูด สังเกตดูว่าสายตาของเด็กอยู่ที่เรา และภาระเด็กที่ฟังไปแล้ว เมื่อเด็กตอบ เราต้องชุมเชยให้กำลังใจ และกอดเด็ก เพื่อแสดงความดีใจที่เด็กตอบคำถามได้ เป็นการให้กำลังใจในความพยายามในครั้งต่อๆ ไป ในการฝึกฟังและพูดเป็นการช่วยพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กได้เป็นอย่างดีรึเปล่า

4. ทักษะต่างๆ ทางด้านความคิด การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญหานั้น พ่อแม่ควรคิดถึงทักษะต่างๆ ที่เด็กจะเรียนรู้ได้โดยผ่านทางด้านการคิดทดลอง และแก้ปัญหา ควรหากิจกรรมต่างๆ ทางด้านนี้มาให้เด็กได้ทำ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก

จากการเลี้ยงดูเป็นการที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา สรุปได้ว่า นอกจากรายการจะมีความสำคัญต่อพัฒนาการ ทางด้านร่างกายแล้ว ยังมีความสำคัญและสัมพันธ์ต่อการพัฒนาสมองเพื่อพัฒนาสติปัญญา ของเด็กควบคู่กันไป พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูจะต้องสร้างแรงจูงใจ โดยช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดอย่างเป็นธรรมชาติ เช่นการกระตุ้นการมองความสนใจ การฟัง การพูดคุย และการขอให้โอกาสเด็กได้ตัวตอบ และได้ลงมือกระทำด้วยตนเองจาก การเล่น ได้รับประสบการณ์จากการเล่นเพื่อการเรียนรู้ทำการทดลองและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

เอง อย่างหลักหลาຍครอบคลุมทักษะทั้ง 5 ด้าน การฝึกสมาร์ตในการฟัง การสื่อสารและการเข้าภาษาเริ่มจากการพูดคุย เล่านิทาน ตลอดจนปลูกฝังการรักการอ่าน ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจึงจะมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

ศรีสมร โพware (2520) ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมทางอารมณ์ ของเด็กในช่วงบทตามการรับรู้ของแม่" โดยสัมภาษณ์แม่ของเด็กเล็กที่เลือกมาจากภาคต่างๆ ของประเทศไทยซึ่งมีลูกอายุอยู่ระหว่าง 2 ปี - 3 เดือน ถึง 3 ปี - 5 เดือน จำนวน 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าแม่เป็นผู้ริยาดอบสูงต่ออารมณ์ของลูกดังนี้ สอบถามสาเหตุที่ทำให้โทรศัพท์มือถือของลูกหาย ลืมโอน กอด ปลอบใจ หรือหอบให้เล่นเมื่อคืนข้างๆ หลอกล่อว่าจะรื้อสิ่งของให้ เมื่อลูกอิจฉาเขาใจใส่ต่อลูกมากขึ้น แบ่งของเล่นให้มีอิชยา ตอบคำถามอิบยาให้เข้าใจ เมื่อยากรู้อยากเห็น ยิ้มแสดงความพอใจ เมื่อลูกสนใจร่าเริง กอดชูมเอาใจเมื่อลูกต้องการความรัก

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคณะ (2526 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียน ของเด็กวัยก่อนเรียนในกรุงเทพฯ" ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนานามธรรมของคน บิดามารดา ที่มีการศึกษาดี สามารถนำวิธีการที่จะช่วยพัฒนาบุตรทั้งทางด้านร่างกาย ศติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม มาใช้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในวัยก่อนเรียนของตนอย่างเหมาะสม และได้ผลดี กล่าวคือ ก่อให้เกิดความเจริญของงามแก่บุตรทั้งทางด้านร่างกาย ซึ่งจะเห็นได้จากการมีภาวะไขขานาการที่ดี และทางด้านจิตลักษณะ ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งศูนย์พัฒนาการด้านความพร้อม ทางการเรียนของเด็กในลักษณะต่างๆ ผลการวิจัยนี้จึงยืนยันความสำคัญของครอบครัว ที่จะต้องตระหนักรึงนบทนาและน้ำที่ ความรับผิดชอบของตนที่จะต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน อย่างมีหลักการที่ดีเพื่อจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาอย่างถูกทิศทางและอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ เป็นการสนับสนุนแนวคิด การพัฒนาเด็ก ที่เน้นความสำคัญของวิธีการใช้งาน หรือครอบ

ครัวเป็นหลัก รวมทั้งแนวคิดเรื่องอนุบาลในบ้าน ซึ่งกำลังได้รับความสนใจและยอมรับมากขึ้นในขณะนี้

เสาวนีย์ พัฒนอมร (2535) ได้วิจัยเรื่อง "การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองของเด็ก" เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบิดาและมารดา เกี่ยวกับพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองของเด็ก ที่มีอายุระหว่าง 2 ปี 6 เดือน ถึง 3 ปี 6 เดือน และสอบถามความวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการช่วยเหลือและแต่งตัว แต่มีคะแนนต่ำกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์เฉลี่ยในด้านการรับประทานอาหาร บิดามารดาส่วนใหญ่เลือกใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยที่มารดาจะเป็นผู้ดูแลและตัดสินใจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูในกิจกรรมตั้งกล่าวของเด็กด้วยตนเองมากที่สุด และพบว่าปัจจัยด้านมารดา บังปะการเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการช่วยเหลือตนของเด็ก กล่าวคือ ระดับการศึกษาของมารดาและเวลาที่มารดาทำงานนอกบ้านใช้ดูแลลูก มีความสัมพันธ์กับคะแนนด้านการช่วยเหลือตัวเองของเด็ก รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคะแนนด้านการรับประทานอาหาร ในขณะที่ปัจจัยด้านบิดาทุกประการไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคะแนนการช่วยเหลือตนของเด็กในทุกด้าน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กพิเศษ

สุวนีย์ บรรจง (2536) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา" กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่นำเด็กมารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษา และพื้นที่สมรรถภาพภายใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ผลการวิจัย พบว่าผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษาและพื้นที่สมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม สำหรับปัญหาในเรื่องต่างๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ยกเว้นในเรื่องความรู้ ผู้ปกครองระบุว่าได้รับความรู้ไม่เพียงพอ และต้องการความรู้ในเรื่อง การส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการ การฝึกพูด การฝึกให้ช่วยตนเอง ลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก ก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การเรียนร่วมกับเด็กปกติ และการอบรมเลี้ยงดู ส่วน

ความต้องการ ผู้ปักครองส่วนใหญ่ระบุว่าไม่ต้องการความช่วยเหลือ ยกเว้นในเรื่องการมีคุณูปการเด็ก และการให้เด็กของตนได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ

ปนิชาดา จิรพารัย (2536) ได้วิจัยเรื่องผลของการฝึกปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีต่อสัมพันธภาพกับบุตรที่เรียนช้า กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดามารดาของนักเรียนในโครงการสอนเด็กเรียนช้า โรงเรียนทัศนาจุณสุนทริภากานม เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้รับความรู้เกี่ยวกับการมีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ (Tonic Personality) และการมีบุคลิกภาพแบบทำลาย (Toxic Personality) และได้รับการฝึกการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรที่เรียนช้า แบบโนนิค (Tonic Interaction) จำนวน 6 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มควบคุมไม่ได้รับเงินใดๆ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้ารับการฝึกปฏิสัมพันธ์ตามหลักการของโนนิคและท็อคติก มีคะแนนการมีสัมพันธภาพกับบุตรที่เรียนช้าสูงกว่ากลุ่มบิดามารดาในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวีทรัพย์ แปลงศรี (2541) ได้ศึกษาทวีกรรมเดี่ยงดูเด็กของผู้ปักครองของเด็กปฐมวัย ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า ผู้ปักครองส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กน้อยมาก และเด็กมีภาวะความบกพร่องรุนแรงขึ้น เมื่อจากผู้ปักครองขาดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องระหว่างตัวครัวเรือน การเลี้ยงดูในวัยทารก และวัยเด็กแต่ละช่วงนี้ แม้เป็นผู้ทำกิจวัตรประจำวันให้กับเด็กแทนทั้งหมด โดยไม่ได้มีฝึกให้เด็กทำเอง เพื่อความสะดวกรวดเร็ว เพราะมีภาระต้องทำมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษา พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดโดยสำคัญดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน อายุแรกเกิด - 6 ปี ที่มีสภาพร่างกาย และสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติ และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 คน ซึ่งได้จากการสำรวจ

1. ข้อมูลคนพิการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกใน 19 ตำบล 147 หมู่บ้าน
2. จากรายงานการตรวจสุขภาพเด็กอายุ 0-6 ปี ของสถานบริการสาธารณสุข จำนวน 22 สถานีอนามัย ของอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. ประวัติผู้ป่วยเด็ก อายุ 0-6 ปี ที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา โรงพยาบาลลุทธิชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
4. จากศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปักครองของเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน อายุ แรกเกิด - 6 ปี ที่มีสภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติ และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ผู้ปักครองจำนวน 1 ชุด ผู้คุยดำเนิน การสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ลักษณะและพัฒนาการของเด็กพิเศษ ตลอดจนสภาพการเลี้ยงดูเด็กพิเศษในปัจจุบัน จากเอกสาร ตำรา วารสาร ปริญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ปักครองของเด็กพิเศษอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปักครองในปัจจุบัน

2.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ปักครองเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน มีเนื้อหาแบ่ง เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเด็กพิเศษและครอบครัว

1. ข้อมูลเด็กพิเศษ ประกอบด้วย อายุ เพศ ลักษณะที่ผิดปกติ สาเหตุความผิดปกติ ช่วงเวลาที่สังเกตพบความผิดปกติ และผู้สังเกตพบอาการผิดปกติ

2. ข้อมูลผู้ปักครอง ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับเด็ก อายุ เพศ ระดับการศึกษา สูงสุด อารีพ รายได้ครอบครัวเฉลี่ย รายจ่ายสำหรับเด็กพิเศษ การได้รับการช่วยเหลือ จำนวนชั่วโมง ในการดูแลเด็ก และความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษของสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์พูดกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน 4 ต้าน ได้แก่

1. พัฒนาการด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ
3. พัฒนาการด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา จำนวน 10 ข้อ

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การถือความหมายความหมายสมในกรณีนำไปใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

- 2.4.1 นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.4.2 นางสุจิตรา ศรีสุโกร หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลจราชนครุกุล
- 2.4.3 นางศิริวิมล ใจงาม หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

2.5 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ประกอบใช้กับผู้ป่วยของเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน จำนวน 10 คน ที่เป็นกลุ่มประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความหมายสัมภาษณ์ การถือความหมายและเนื้อหา ตลอดจนวิธีการตอบ ประมาณ 5 ข้อวิชาเรียน และปัญหาจากผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวมรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ผู้วิจัยขอนัดเวลาสัมภาษณ์และเยี่ยมบ้านของผู้ป่วยของที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์
- 3.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ป่วยของตามประวัติที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์โดยไปเยี่ยมผู้ป่วยแต่ละครอบครัว หรือสัมภาษณ์ในศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบัน

ราชภัฏพิบูลสงคราม ในกรณีได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพิ่มเติม อีกครั้งหนึ่งโดยการนัดใหม่และโทรศัพท์สัมภาษณ์ ครอบครัวจะประมาณ 3 ชั่วโมง ให้เวลา ทั้งสิ้น 2 เดือน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยมีรายละเอียดขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการและวางแผน ผู้วิจัยมีการเตรียมการและวางแผนดังต่อไปนี้

- 1.1 ทดลองสัมภาษณ์

- 1.2 กำหนดวันและเวลาในการสัมภาษณ์ หรือตามที่ผู้ปักของกำหนด

- 1.3 ติดต่อให้ผู้ปักของทราบ นัดหมายวันเวลาและสถานที่สัมภาษณ์ พร้อมทั้งเข้าแจ้ง จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ทราบ ในการสัมภาษณ์ผู้ปักของส่วนใหญ่อนุญาตให้สัมภาษณ์ที่บ้าน ถ้าได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน นัดมาสัมภาษณ์ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พิบูลสงคราม หรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

- 1.4 เตรียมแบบสัมภาษณ์ และจัดเตรียมสถานที่สัมภาษณ์ให้เหมาะสม

2. ขั้นสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล

- 2.1 แนะนำตัวและชี้แจงจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ผู้ปักของทราบอีกครั้งหนึ่ง

- 2.2 ผู้วิจัยพูดคุย ข้อถ้าผู้ปักของตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดให้ โดยผู้วิจัยสามารถ เลือกคำถามก่อนหรือมาสัมภาษณ์ตามเหตุการณ์และโอกาสในการสัมภาษณ์ โดยกระตุ้นหรือถาม ให้ผู้ปักของเป็นฝ่ายเล่าให้มากที่สุด และให้ภาษาพูดที่ไม่เป็นทางการ เป็นกันเอง ถ้าไม่แน่ใจในคำ ตอบ ผู้วิจัยถามซ้ำในเรื่องเดิม และผู้วิจัยบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ โดยบันทึกทุกคำพูดของผู้ปักของให้

3. ขั้นปิดการสัมภาษณ์

- 3.1 ทบทวนตรวจสอบความครบถ้วนของคำสาร

- 3.2 กล่าวขอบคุณและขออนุญาตสัมภาษณ์อีกครั้ง ถ้ารับข้อมูลยังไม่ครบถ้วน นัดสถานที่สัมภาษณ์ใหม่หรือขอสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

- 3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของข้อมูลที่บันทึกจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ ทำเป็น 2 ลักษณะดังนี้ คือ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผู้วิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างไปแยกแจงความถี่ และนำไปคำนวณค่าสถิติ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลแต่ละตอนในรูปของตารางแสดงความถี่และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลแต่ละด้าน และนำเสนอภาพรวมของข้อมูลแต่ละด้านโดยการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง อำเภอเมือง จังหวัด พิษณุโลก ผู้จัดได้นำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กพิเศษและผู้ปกครอง
ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษของผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กพิเศษและผู้ปกครอง

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กพิเศษ

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	16	53.33
หญิง	14	46.67
รวม	30	100.00

จากตาราง 1 พบร้า เด็กพิเศษส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ของลูกมาเป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
2.1 – 3 ปี	3	10.00
3.1 – 4 ปี	5	16.67
4.1 – 5 ปี	8	26.67
5.1 – 6 ปี	14	46.66
รวม	30	100.00

จากตาราง 2 พบว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่ อายุ 5.1 – 6 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ อายุ 4.1 – 5 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 และที่น้อยที่สุดคืออายุ 2.1 – 3 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามลักษณะความผิดปกติ

ลักษณะความผิดปกติ	จำนวน	ร้อยละ
บกพร่องทางสติปัญญา	13	43.33
ขอทิสติก	11	36.67
สมองพิการ	6	20.00
รวม	30	100.00

จากตาราง 3 พบว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ เด็กขอทิสติก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และที่น้อยที่สุดคือ เด็กสมองพิการ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามสาเหตุที่ผู้ปกครองระบุ

สาเหตุที่ผู้ปกครองระบุ	จำนวน	ร้อยละ
เครียดขณะตั้งครรภ์	1	3.33
ขาดสารอาหาร	2	6.67
อุบัติเหตุ	1	3.33
คลอดก่อนกำหนด	1	3.33
ไม่ทราบสาเหตุ	25	83.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 4 พบว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่ระบุสาเหตุคือ ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ ขาดสารอาหาร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และที่น้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน รอง 3 คน แบ่งเป็นสาเหตุลักษณะ 1 คน คือ เครียดขณะตั้งครรภ์ อุบัติเหตุ และคลอดก่อนกำหนด คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามช่วงอายุที่สังเกตพบความผิดปกติ

อายุที่พบความผิดปกติ	จำนวน	ร้อยละ
แรกเกิด - 1 ปี	18	60.00
1.1 – 2 ปี	6	20.00
1.2 - 3 ปี	5	16.67
5.1 – 6 ปี	1	3.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 5 พนว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่สังเกตพบความผิดปกติอยู่ในช่วงอายุ แรกเกิด - 1 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 1.1 – 2 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และที่น้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 5.1 – 6 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามผู้สังเกตพบอาการผิดปกติคนแรก

ผู้สังเกตพบความผิดปกติคนแรก	จำนวน	ร้อยละ
มารดา	8	26.67
ญาติ	1	3.33
แพทย์ / พยาบาล	21	70.00
รวม	30	100.00

จากตาราง 6 พนว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่ระบุผู้ที่พบอาการผิดปกติคนแรก คือ แพทย์/พยาบาล จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ มารดา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และที่น้อยที่สุดคือ ญาติ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยครอง

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับเด็ก

ความเกี่ยวข้องกับเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
บิดา	1	3.33
มารดา	16	53.33
ญาติ	11	36.67
พี่เลี้ยง	2	6.67
รวม	30	100.00

จากตาราง 7 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กคือ มารดา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ ญาติ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และที่น้อยที่สุดคือ บิดา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 29 ปี	2	6.67
30 – 39 ปี	15	50.00
40 – 49 ปี	6	20.00
50 – 59 ปี	4	13.33
60 ปีขึ้นไป	3	10.00
รวม	30	100.00

จากตาราง 8 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 30-39 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ อายุ 40-49 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และที่น้อยที่สุดคือ อายุ 20-29 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	2	6.67
หญิง	28	93.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 9 พบรว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	13.33
ประถมศึกษา	14	46.67
มัธยมศึกษา	5	16.67
อาชีวศึกษา	3	10.00
ปริญญาตรีขึ้นไป	4	13.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 10 พบรว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และที่น้อยที่สุดคือ ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	3	10.00
ทำงาน	2	6.67
รับจ้าง	8	26.67
แม่บ้าน	12	40.00
ค้าขาย	5	16.66
รวม	30	100.00

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพแม่บ้าน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา อาชีพรับจ้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และที่น้อยที่สุด คือ อาชีพ ทำงาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5000 บาท	2	6.67
5,001 – 10,000 บาท	10	33.33
10,000 – 50,000 บาท	9	30.00
50,000 ขึ้นไป	1	3.33
อื่นๆ ไม่ทราบ	8	26.67
รวม	30	100.00

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 5001-10,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา 10,001-50,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และที่น้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และที่ไม่ทราบเนื่องจากเป็นเพียงญาติและพี่เลี้ยงที่มีหน้าที่เสี้ยงดูเด็กอย่างเดียว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจ่ายสำหรับเด็กพิเศษเฉลี่ยต่อเดือน

รายจ่ายสำหรับเด็กพิเศษเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	1	3.33
1,001 – 2,000 บาท	7	23.33
2,100 – 3,000 บาท	12	40.00
3,001 – บาทขึ้นไป	2	6.67
อื่นๆ ระบุไม่ทราบ	8	26.67
รวม	30	100.00

จากตาราง 13 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายสำหรับเด็กพิเศษ เฉลี่ยต่อเดือน 2,100 – 3,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ไม่ทราบเนื่องจากเป็นญาติและพี่เลี้ยง ที่มีหน้าที่ดูแลเด็กเท่านั้น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับความช่วยเหลือจากแหล่ง

ต่างๆ

การได้รับความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับจากหน่วยงานของรัฐ	3	10.00
ได้รับจากญาติ	3	10.00
ไม่ได้รับ	24	80.00
รวม	30	100.00

จากตาราง 14 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งได้ฯ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ ได้รับจากหน่วยงานของรัฐบาลและได้รับจากญาติ จำนวนเท่ากัน คือ แหล่งละ 3 คน คิดเป็นเป็นร้อยละ 10.00

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนชั่วโมงในการดูแลเด็กพิเศษต่อวัน (วันจันทร์-วันศุกร์)

จำนวนชั่วโมงในการดูแลเด็กพิเศษต่อวัน (วันจันทร์-วันศุกร์)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 3 ชั่วโมง	3	10.00
4 – 6 ชั่วโมง	13	43.33
7 – 9 ชั่วโมง	3	10.00
10 – 12 ชั่วโมง	1	3.33
มากกว่า 12 ชั่วโมง	10	33.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 15 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเวลาในการดูแลเด็กพิเศษต่อวันในวันจันทร์ – วันศุกร์ 4-6 ชั่วโมง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมา มีเวลามากกว่า 12 ชั่วโมง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และที่น้อยที่สุดคือ มีเวลา 10-12 ชั่วโมง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั่วโมงในการดูแลเด็กพิเศษต่อวัน (วันเสาร์-วันอาทิตย์)

จำนวนชั่วโมงในการดูแลเด็กพิเศษต่อวัน (วันเสาร์-วันอาทิตย์)	จำนวน	ร้อยละ
4 – 6 ชั่วโมง	1	3.33
7 – 9 ชั่วโมง	1	3.33
12 ชั่วโมงขึ้นไป	28	93.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 16 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเวลาในการดูแลเด็กพิเศษต่อวันในวันเสาร์และวันอาทิตย์ 12 ชั่วโมงขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาคือ 4-6 ชั่วโมง และ 7-9 ชั่วโมง มีจำนวน 1 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.33

**ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว
เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ**

ความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับ วิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
สอดคล้องกันทุกเรื่อง	6	20.00
สอดคล้องกันบางเรื่อง	4	13.33
ขัดแย้งกันทุกเรื่อง	1	3.33
ขัดแย้งกันบ้างเรื่อง	19	63.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 17 พบร้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ขัดแย้งกันบ้างเรื่อง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ของ
ลงมา สอดคล้องกันทุกเรื่อง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และที่น้อยที่สุด คือ ขัดแย้ง
กันทุกเรื่อง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษของผู้ปกครอง

เนื่องจากผู้วิจัย นักจากจะเก็บข้อมูลในประเด็นที่ว่า ผู้ปกครองได้ปฏิบัติเลี้ยงดูเด็กตาม
รายการที่ควรจะเป็นหรือไม่แล้ว ผู้วิจัยยังได้สอบถามเพิ่มเติมถึงเหตุผลที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ
และถ้าปฏิบัตินั้นมีการปฏิบัติอย่างไรอีกด้วย ดังนั้นในแต่ละด้านของพัฒนาการ ผู้วิจัยจึงจะนำ
เสนอด้วยตารางแสดงพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ตารางความถี่ของเหตุผลของผู้ปกครอง
ที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูในแนวทางที่ควรจะเป็น และตารางความถี่ของวิธีการที่
ผู้ปกครองสามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูในแนวทางที่ควรจะเป็น ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย นำเสนอด้วยในตารางที่ 18-20
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ นำเสนอด้วยในตารางที่ 21-23
3. พัฒนาการด้านสังคม นำเสนอด้วยในตารางที่ 24-26
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา นำเสนอด้วยในตารางที่ 27-29

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละและความสมำเสมอในการปฏิบัติของพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย

พฤติกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการด้านร่างกาย	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ			ความสมำเสมอในการปฏิบัติ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ประจำ			เบื้องครั้ง	บางครั้ง
					ประจำ	เบื้องครั้ง	บางครั้ง		
1. อาหารจำพวกแป้ง เนื้อสัตว์ ไข่ นม ผัก ผลไม้ และน้ำ เป็นหลักสำคัญ	23	76.66	7	23.33	4	2	1	(57.14)	(28.58) (14.00)
2. ฝึกการขับถ่ายเป็นเวลาใน ห้องน้ำ ห้องส้วมอย่างถูก ต้อง	27	90.00	3	10.00	3	-	-	(100.0)	-
3. ฝึกการอนหลับพักผ่อนให้ เป็นเวลาทั้งกลางวันและ กกลางคืน	14	46.66	16	53.33	10	4	2	(62.5)	(25.00) (12.50)
4. มีการจัดเก็บหรือป้องกัน เกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่างๆ ให้พ้นมือเด็ก	17	56.66	13	43.33	13	-	-	(100.0)	-
5. มีการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อป้องกันการเจ็บป่วย	27	90.00	3	10.00	3	-	-	(100.0)	-
6. มีการจัดเตรียมสถานที่ กิจ กรรม การป้องกันอุบัติเหตุ และเตรียมตัวเด็กเพื่อ กระตุนพัฒนาการ	25	83.33	5	16.66	1	2	2	(20.00)	(40.00) (40.00)
7. มีการช่วยเหลือฝึกเด็กให้มี ทักษะการเคลื่อนไหว	23	76.66	7	23.33	1	3	3	(14.28)	(42.86) (42.86)
8. มีการช่วยเหลือฝึกเด็กให้มี ทักษะในการใช้สายตา มือ นิ้วมือให้ประสานลัมพันธ์กัน	20	66.66	10	33.33	4	2	4	(40.00)	(20.00) (40.00)

พฤติกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการด้านร่างกาย	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความสมำเสมอในการปฏิบัติ		
					ประจำ	ป่วยครั้ง	บางครั้ง
9. มีการฝึกให้เด็กมีทักษะในการเล่นของเล่น เครื่องเล่น หรือการเล่นบุคคลอื่น	22	73.33	8	26.66	3 (37.5)	1 (12.5)	4 (50.00)
10. พาเด็กไปพบแพทย์ เพื่อดูแลรักษาอาการที่ผิดปกติอย่างต่อเนื่อง	29	96.66	1	3.33	1 (100.0)	-	-

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการฝึกให้เด็กอนหลับผักผ่อนเป็นเวลาทั้งเวลากลางวันและกลางคืน มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และมี 10 คน มีการปฏิบัติเป็นประจำ มี 4 คน ปฏิบัติป่วยครั้ง และมี 2 คน ปฏิบัติเป็นบางครั้ง รองลงมา คือ มีการจัดเก็บหรือป้องกันเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่างๆ ให้พ้นมือเด็กมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 และทั้ง 13 คน มีการปฏิบัติเป็นประจำ และมีพนังอยู่ที่สุด คือ การพาเด็กไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคที่เกี่ยวข้องกับอาการความบกพร่องของเด็กเพื่อการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง มีเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตาราง 19 ความต้องการเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ

ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ทั้ง 10 ข้อ

ข้อที่	เหตุผล	ความต้องการ
1. จัดอาหารจำพวกแป้ง เนื้อสัตว์ ไข่ นม ผัก ผลไม้ และน้ำ เป็นหลักสำคัญ	1. ไม่มีความรู้ ไม่ได้นึกถึง 2. เด็กเลือกกินเฉพาะอาหารที่เด็กต้องการเท่านั้น 3. ต้องการเพียงให้เด็กชิมอย่างอื่นไม่ได้คิดอะไร 4. อื่นๆ	22 18 2 3

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
2. ฝึกการขับถ่ายเป็นเวลาในห้องน้ำ ห้องส้วมอย่างถูกต้อง	1. ไม่มีเวลาจึงปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ 2. กลัวเด็กทำเองจะไม่สะอาด 3. กลัวว่าจะทำให้เป็นภาระมากขึ้น 4. สงสารเด็กไม่อยากให้เด็กลำบาก 5. อื่นๆ	26 3 2 1 4
3. ฝึกการอนหลับพักผ่อนให้เป็นเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน	1. ไม่อยากบังคับ 2. ไม่รู้จะฝึกอย่างไร 3. อื่นๆ	12 4 3
4. มีการจัดเก็บหรือป้องกันเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่างๆ ให้พ้นมือเด็ก	1. ได้นอกเด็กและอยู่กันเด็กไม่ให้เข้าไปใกล้อยู่แล้ว 2. เด็กเคลื่อนที่ไปไหนไม่ได้อยู่แล้วหรือมุกเด็กได้ 3. มีคนดูแลเด็กตลอดเวลา 4. อื่นๆ	13 2 2 2
5. มีการดูแลเกี่ยวกับศูนย์ภาพร่างกายเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย	1. ไม่ได้นักถึงส่วนใหญ่เมื่อกินอาหารเจ็บป่วยแล้วจึงจะพาไปหาหมอ 2. ไม่มีเวลาดูแลเด็ก 3. อื่นๆ	25 2 2
6. มีการจัดเตรียมสถานที่กิจกรรม การป้องกันอุบัติเหตุ และเตรียมตัวเด็กเพื่อกระตุ้นพัฒนาการ	1. ไม่มีความรู้หรือไม่รู้ว่าต้องเตรียมอะไรไว้และอย่างไร 2. ไม่มีความรู้ในการทำกิจกรรม 3. ไม่มีสถานที่ 4. ไม่มีเวลา 5. อื่นๆ	23 15 9 7 3

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
7. มีการช่วยเหลือฝึกเด็กให้มีทักษะการการเคลื่อนไหว	1. ไม่มีความรู้หรือไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร 2. ไม่มีคนช่วยเหลือทำเองคนเดียวไม่ได้ 3. ไม่มีเวลา 4. คิดว่าฝึกไปเด็กก็ทำไม่ได้ 5. อื่นๆ	21 2 2 1 2
8. มีการช่วยเหลือฝึกเด็กให้มีทักษะในการใช้สายตา มือ นิ้วมือให้ประสานสัมพันธ์กัน	1. ไม่มีความรู้หรือไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร หรือไม่มีคนแนะนำ 2. คิดว่าเด็กก็ทำได้เอง 3. ไม่มีเวลาฝึก 4. เด็กเขาแต่ใจตัวเอง ไม่อยอมให้สอน 5. คิดว่าสอนไปเด็กก็ทำไม่ได้ 6. อื่นๆ	16 16 3 2 1 2
9. มีการฝึกให้เด็กมีทักษะในการเล่นของเล่น เครื่องเล่น หรือ การเล่นกับบุคคลอื่น	1. ไม่มีความรู้หรือไม่รู้ว่าจะเลือกของเล่นหรือเล่นอย่างไร 2. ไม่มีเวลาเล่นกับเด็ก 3. ไม่มีเงินซื้อของเล่นให้เด็กเล่น 4. ไม่อยากให้เด็กเล่นของเล่น กลัวเด็กจะได้รับอันตราย 5. เด็กเลิกของเล่นไม่เป็น 6. เด็กชอบเล่นคนเดียว 7. อื่นๆ	20 2 2 1 1 1 3
10. พาเด็กไปพบแพทย์ เพื่อศูนย์รักษาอาการที่ผิดปกติอย่างต่อเนื่อง	1. ไม่ได้คิดเอาไว้ว่าจะต้องทำอะไร 2. ไม่มีเวลา 3. ไม่มีคนช่วยหรือไปเองคนเดียวไม่ได้ 4. ให้ขาดใช้รถ 5. ทำยังไงเด็กต้องไม่ดีขึ้น 6. อื่นๆ	17 11 6 3 1 3

หมายเหตุ ในแต่ละข้อ ผู้ป่วยคง 1 ราย อาจมีเหตุผลหลายข้อ

จากตาราง 19 พบรวมว่า เนคุผลที่ผู้ป่วยของไมสามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่เนื่องจากไม่ได้คิดเอาไว้ว่าจะต้องดูแลรักษา อะไรเกี่ยวกับเด็กอีก รวมถึงการไม่มีเวลาจึงไม่ได้มีการพาไปพบแพทย์อีก มี 29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.66 รองลงมา 3 อันดับแรก คือ เนื่องจากไม่มีเวลาจึงไม่ได้มีการฝึกเด็กในเรื่อง การขับถ่ายให้เป็นเวลาระหว่างทั้งไม่ได้มีการใช้น้ำ ห้องส้วมที่ถูกต้องให้แก่เด็กด้วย มี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และเพาะมิได้คิดเกี่ยวกับการป้องกันไม่ให้เด็กเกิดการเจ็บป่วยเอาไว้ก่อน การพาเด็กไปพบแพทย์ในเรื่องต่างๆ จึงเป็นเพาะมิการเจ็บป่วยเกิดขึ้นแล้ว มี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 อันดับที่ 2 คือ เนื่องจากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการจึงไม่สามารถจัดเตรียมสถานที่ กิจกรรม การป้องกันอุบัติเหตุ รวมถึงการเตรียมรับเด็กได้ มี 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 อันดับที่ 3 เนื่องจากไม่มีความรู้ด้านโภชนาการ จึงไม่สามารถจัดหาอาหารที่มีสารอาหารครบ 5 หมู่ให้เด็กได้รับประทานครบในแต่ละวัน มี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.66 และเนื่องจากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการซ่วยเหลือหรือฝึกเด็ก จึงทำให้ไม่ได้มีการฝึกเด็กเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวจึงปล่อยให้เด็กมีการเคลื่อนไหวได้เองตามธรรมชาติ มี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.66

ตาราง 20 ความถี่ของการปฏิบัติของผู้ป่วยของที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ทั้ง 10 ข้อ

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
1. จัดอาหารจำพวกแป้ง เนื้อ สเต็ฟ ไข่ นม ผัก ผลไม้ และ น้ำเป็นสำคัญ	1. ทำรายกานหัวอดารงอาหารที่มีประโยชน์ และปฏิบัติตามรายการที่จัดให้ 2. อื่นๆ	5 4
2. ฝึกการขับถ่ายเป็นเวลาใน ห้องน้ำ ห้องส้วมอย่างถูกต้อง	1. ฝึกให้นั่งกระโนนหรือส้วม หลังอาหารเข้า ทุกวัน 2. หัดให้ทำความสะอาดตัวเองหลังการ ขับถ่าย 3. อื่น	3 2 3

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
3. ฝึกการอนหลับพักผ่อนให้เป็นเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน	1. จับให้นอนหรือพาเข้านอนเมื่อถึงเวลา 2. ปิดไฟเมื่อถึงเวลาก่อน 3. ใช้คำสั่งหรือออกคำสั่งให้ไปนอน 4. อื่นๆ	13 2 1 3
4. มีการจัดเก็บหรือป้องกันเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่างๆ ให้พ้นมือเด็ก	1. เก็บให้พ้นมือเด็กหรือเก็บไว้ในตู้ที่มีล็อก 2. ทำที่กัน กันไม่ให้เด็กไปไหนได้ 3. ดูแลความสะอาดบริเวณที่เด็กอยู่ 4. เก็บบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย 5. อื่นๆ	13 3 3 1 3
5. มีการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย	1. พาไปเช็คภูมิคุ้มกันโดยตามกำหนดเวลา 2. ดูแลเรื่องการทำความสะอาด 3. อื่นๆ	3 3 3
6. มีการจัดเตรียมสถานที่กิจกรรม การป้องกันอุบัติเหตุ และเตรียมตัวเด็กเพื่อการตื้น พัฒนาการ	1. จัดให้มีสถานที่และสื่ออุปกรณ์ในการสอน หรือฝึก 2. มีการป้องกันอุบัติเหตุ 3. อื่นๆ	5 1 2
7. มีการช่วยเหลือฝึกเด็กใหม่ทักษะการเคลื่อนไหว	1. จับตัวเด็กทำ กระตุ้นด้วยวาจาและร่างกาย 2. นาดให้เด็ก 3. ทำอุปกรณ์ในการช่วยเหลือ 4. อื่นๆ	6 3 1 3
8. มีการช่วยเหลือฝึกเด็กใหม่ทักษะในการใช้สายตา มือ น้ำมือให้ประสานสัมพันธ์กัน	1. ปล่อยให้เด็กทำเองแต่คอยดูอยู่ใกล้ๆ 2. ประคองตัวช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย 3. บอกรู้ให้ทำหรือออกคำสั่งให้ทำ 4. จับตัวทำ 5. ร่วมเล่นกับเด็ก และทำตามโอกาส 6. อื่นๆ	4 3 3 2 2 3

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
9. มีการฝึกให้เด็กมีทักษะในการเล่นของเล่น เครื่องเล่น หรือ การเล่นกับบุคคลอื่น	1. เลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความบกพร่องของเด็ก 2. เล่นเป็นเพื่อนหรือนาฬิก่อนเล่นให้เด็ก 3. ปล่อยให้เล่นเองตามลำพังเป็นบางครั้ง 4. อยู่ดูและการเล่นอย่างใกล้ชิด 5. แนะนำและบอกวิธีเล่น 6. อื่นๆ	7 3 3 2 1 3
10. พาเด็กไปพบแพทย์ เพื่อดูแลรักษาอาการที่ผิดปกติอย่างต่อเนื่อง	พาไปพบหมอด้านนัดทุกครั้ง	1

หมายเหตุ ในแต่ละข้อผู้ป่วยครอง 1 ราย อาจมีวิธีการปฏิบัติหลายข้อ

จากตาราง 20 พบร้า วิธีการปฏิบัติของผู้ป่วยครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่มีการฝึกเด็กให้มีการอนหลับพักผ่อนเป็นเวลาทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน โดยการจับเด็กให้นอนหรือพาเด็กเข้านอน เมื่อถึงเวลานอน มี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา 3 อันดับ อันดับแรก คือ มีการจัดเก็บหรือป้องกันเกี่ยวกับวัตถุของมีค่า ยา สารเคมี หรืออื่นๆ ให้พ้นจากการจับต้องของเด็ก มี 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 อันดับที่ 2 มีการป้ายเหลืองฝึกเด็กพิเศษให้มีทักษะการใช้สัญญา มีชนิดนี้มีอยู่ในภาระของเด็ก โดยมีคือการให้เด็กทำเอง หรือผู้ป่วยครองช่วยเหลือ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อันดับ 3 มีการฝึกให้เด็กมีทักษะในการเล่นของเล่น เครื่องเล่นหรือการเล่นกับบุคคลอื่น โดยการเลือกหรือจัดหน้าอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความบกพร่องของเด็ก รวมถึงการเปลี่ยนเป็นเพื่อนเด็ก มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพฤติกรรมการเลี้ยงดู
ของผู้ปกครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์

พฤติกรรมการเลี้ยงดูด้าน พัฒนาการด้านอารมณ์	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ		
					ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง
1. ไม่ยอมให้เด็กแสดงกริยา อาการก้าว舞หรือทำลาย	19	63.33	11	33.67	7	4	-
2. ไม่ยอมให้เด็กร้องให้ไม่ร่าจะ ร้องด้วยเหตุผลใดก็ตาม	6	20.00	24	80.00	24	(100.0)	-
3. ต้องการให้เด็กทำงานคำสั่ง เมื่อออกคำสั่งหรือบอกให้ เด็กทำ	8	26.67	22	73.33	22	(100.0)	-
4. ไม่ให้เด็กทำงานความ ต้องการของตนเองตัวเด็กไม่ รู้ว่ามันเป็นข้อตรายต่อตน เองหรือเป็นสิ่งไม่ควรทำ	2	6.67	28	93.33	28	(100.0)	-
5. ยอมให้เด็กเล่นช่วยเหลือ ของตนเองขณะพบว่า กำลังเล่น	30	100.0	-	-	-	-	-
6. มีกิจกรรมสนุกสนานร่วมกับ กับเด็ก	21	70.00	9	30.00	4	2	3
7. มีการจัดซ่อมเวลาสำหรับให้ เด็กและสามารถใช้ในครอบครัว มีกิจกรรมร่วมกัน	24	80.00	6	20.00	3	1	2
8. เช้าไปปักอดหรือปลอบใจหรือ เก็บของสิ่งนั้นทันทีที่เห็นเด็ก กลัวสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาก	0	0	30	100.0	19	11	-

พฤติกรรมการเลี้ยงดูต้าน พัฒนาการด้านอารมณ์	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความสนใจในการปฏิบัติ			
					ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	
9. ไม่บอกรือดูหรือตี เด็กทัน ที่ที่เด็กเข้าไปคัวหรือเย่ง หรือร้องເຂາສິ່ງທີ່ສິ່ງໄດ້ ຂອງຜູ້ອື່ນ	30	100.0	-	-	-	-	-	-
10. มีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็ก ด้วยการฟังผู้อื่น	6	20.00	24	80.00	2 (8.33)	10 (41.67)	12 (50.00)	

จากตาราง 21 พบร່າ กลຸມດ້ວຍຢ່າງສ່ວນໃໝ່ ມີຈຳນວນ 30 ດົກ ຄືດເປັນຮ້ອຍລະ 100.00 ໄນຍອມໃຫ້ເຕັກເລີນວ່າຍະເພດຂອງຕະນາຄອນເຊີນພົບເຕັກກຳລັງເລີນວ່າມີການບອກຮູ້ອຸດຸນຮູ້
ຕີທັນທີ່ເຕັກເຫຼົາໄປຄວ້າຫຼືແຍ່ງຫຼືຮ້ອງເຂາສິ່ງໄດ້ສິ່ງທີ່ສິ່ງຈາກຜູ້ອື່ນ ນອກຈາກນີ້ຍັງພບວ່າມີການເຫຼົາໄປ
ກອດຫຼືປລອບໂພນຫຼືເກີບສິ່ງຂອງນັ້ນທີ່ທີ່ເກີບເຕັກລັງສິ່ງໄດ້ສິ່ງທີ່ນຳມາ ມີ 19 ດົກທີ່ປະຕິບັດເປັນ
ປະຈຳແລະ 11 ດົກ ປະຕິບັດບໍ່ອົງກົງ ຮ່ວມລວມ ພບວ່າ ມີ 28 ດົກ ຄືດເປັນຮ້ອຍລະ 93.33 ໄນໄໝ
ເຕັກທຳມາດຄວາມຕ້ອງກາරຂອງຕະນາຄອນ ດ້ວຍເຕັກໃນຮ້າວມັນເປັນຂັ້ນຕາຍຕ່ອງຕະນາຄອນຫຼືເປັນສິ່ງທີ່ໄໝຄວາມທຳ
ແລະທັ້ງ 28 ດົກ ປະຕິບັດເປັນປະຈຳແລະທີ່ພົບນ້ອຍທີ່ສຸດ ຄືດ ກາງຈົດຊ່ວງເວລາສໍາຫຼັບໃຫ້ເຕັກແລະ
ສມາຊີກໃນຄຮອບຄວັມມືກິຈການຮ່ວມກັນ ມີ 6 ດົກ ຄືດເປັນຮ້ອຍລະ 20.00

ตาราง 22 ຄວາມຕໍ່ຂອງເຫດຜຸລຂອງຜູ້ປັກຄອງທີ່ໄໝສາມາດມີພຸດີກຽມການເລື່ອງດູເຕັກພິເໜ້າ
ດ້ານພັດນາການດ້ານອາຮົມນີ້ 10 ຊົ່ວໂມງ

ຈຳຫຼື	ເຫດຜຸລ	ຄວາມຕໍ່
1. ໄນຍອມໃຫ້ເຕັກແສດງກົບ ອາການກ້າວວ້າວ່າຫຼືທໍາລາຍ	1. ຍິ່ງຂັດຂາວຫຼືອ້າມໄນ້ໃຫ້ທໍາກີຍິ່ງຈະທໍາຮຸນ ແຮງເຊື້ນ ປລ່ອຍໃຫ້ທຳມາດອາຮົມນີ້ເຕັກ ຫຼຸດເຊັງ 2. ດ້ວຍເຕັກກົດຈະທໍາໃຫ້ຜູ້ປັກຄອງອາຮົມນີ້ເສີຍ ດ້ວຍ 3. ຂຶ້ນໆ	18 1 3

ข้อที่	เหตุผล	ความดี
2. ไม่ยอมให้เด็กร้องให้ไม่ว่าจะร้องด้วยเหตุผลใดก็ตาม	1. คิดว่าเดียวเห็นอยู่ก็เสียบเอง 2. โกรธหรือปลอบเด็กก็จะร้องมากขึ้น กลัวเด็กได้ใจ 3. อื่นๆ	5 4 3
3. ต้องการให้เด็กทำตามคำสั่ง เมื่อกลอกคำสั่งหรือบอกให้เด็กทำ	1. ไม่อยากชัดใจ ไม่ทำก็ไม่ร้ายอะไร เพราะร้องแล้วเสียบยาก 2. กลัวทำลายข้าวของให้เสียหาย 3. อื่นๆ	7 1 3
4. ไม่ให้เด็กทำตามความต้องการของตนเองถ้าเด็กไม่รู้ว่ามันเป็นอันตรายต่อตนเองหรือเป็นสิ่งไม่ควรทำ	1. ปล่อยให้เล่นถ้าเห็นว่าไม่อันตราย 2. ให้เจ็บบ้างจะได้เข็ด 3. อื่นๆ	1 1 3
5. ยอมให้เด็กเล่นอย่างเพศของตนเองขณะพบเด็กกำลังเล่น	1. กลัวเด็กจะเป็นโรคจิต 2. ทำให้อับอายขายหน้าคนที่มาพบเห็น 3. กลัวเชื้อโรคจะเข้าทำให้เกิดการจักเสบเป็นแผล 4. อื่นๆ	11 8 7 4
6. มีกิจกรรมสนุกสนานร่วมกันกับเด็ก	1. ไม่มีเวลาเล่นกับเด็ก 2. ไม่รู้ว่าจะเล่นอะไรกับเด็ก 3. เด็กเล่นอะไรเป็นเดียวๆเลิกเล่นแล้ว 4. เด็กชอบเล่นคนเดียว 5. อื่นๆ	5 5 4 3 6
7. มีการจัดช่วงเวลาสำหรับให้เด็กและสมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน	1. ไม่มีเวลาว่างที่จะร่วมทำอะไรพร้อมกัน 2. เล่นกับเด็กไม่เป็น 3. อื่นๆ	22 2 4

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
8. เข้าไปกอดหรือปลอบใจ หรือ เก็บของสิ่งนั้นทันทีที่เห็นเด็ก กลัวสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาก	-	-
9. ไม่บอกหรือดูหรือตี เด็กทันที ที่เด็กเข้าไปค่าว่าหรือแย่งหรือ ร้องເเอกสารสิ่งหนึ่งสิ่งใดของผู้อื่น	1. การซู่จะตี ดุ ตwać ทำห่าจะตี จะทำให้เด็ก หยุดพฤติกรรมนั้น 2. ถ้าตีทันทีก่อนจะทำให้เด็กหยุดแย่งของ จากคนอื่น 3. การบังคับรู้ให้เด็กเข้าของคืนเจ้าของและ พาเด็กออกไปจากที่ตรงนั้น จะทำให้เด็ก ไม่สนใจของนั้นอีก 4. อื่นๆ	19 5 4 12
10. มีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็ก ด้วยการล้มผัสด	1. ไม่มีเวลา 2. เหนื่อยไม่มีอารมณ์จะเล่นด้วยหรือเล่นกับ เด็กไม่เป็น 3. อื่นๆ	2 2 3

หมายเหตุ ในแต่ละข้อ ผู้ปักครอง 1 ราย อาจมีเหตุผลหลายข้อ

จากตาราง 22 พบรวม สถาเหตุที่ผู้ปักครองไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่เนื่องจากล้วงว่าเด็กจะเป็นโรคจิตจึงไม่ยอมให้เด็ก เล่นอย่างเดียวเพศของตนเองและจะตีทันทีหรือซู่ เพื่อไม่ให้เด็กเล่นอย่างเดียวเพศของตนเองอีก มี 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 นอกจากนี้ การซู่จะตีหรือดูหรือกดเด็กจะทำให้เด็กไม่ไป ค่าว่าหรือแย่งของจากผู้อื่น มี 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา 3 อันดับ อันดับแรก เป็นจากการไม่มีเวลาว่างตรงกันของสมาชิกในครอบครัวทำให้ไม่มีการจัดช่วงเวลาสำหรับให้เด็ก และสมาชิกมีกิจกรรมร่วมกัน มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 อันดับ 2 เป็นจากการไม่มี เวลาเล่นกับเด็ก ทำให้ไม่มีเรื่องให้จะเข้ากับเด็กหรือเล่นกับเด็กได้อย่างสนุกสนาน มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 70 อันดับที่ 3 เป็นจากการขาดความหรือห้ามไม่ให้เด็กแสดงกิจกรรมก้าวร้าว ขณะที่เด็กกำลังทำลายสิ่งของหรือทำร้ายผู้อื่น ยังจะทำให้เด็กมีอารมณ์รุนแรงขึ้น ตั้งนั้น กลุ่มตัว อย่างจึงต้องยอมให้เด็กมีการแสดงกิจยาอาการที่ก้าวร้าว เช่นนั้นต่อไปจนกว่าเด็กจะ สงบเอง มี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33

ตาราง 23 ความถี่ของการปฏิบัติของผู้ปกครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ทั้ง 10 ข้อ

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
1. ไม่ยอมให้เด็กแสดงกริยา อาการก้าวร้าวหรือทำลายสิ่ง ของ ทำร้ายผู้อื่น เมื่อเด็กเกิด ความไม่พอใจ	1. ทำให้เด็กทันทีที่เด็กทำลายช้าๆของหรือ ^{หัวใจ} ทำร้ายผู้อื่นโดยการดูหรือตีที่มือและมีการ สอนเด็ก 2. กันไม่ให้ทำของเสียหายหรือทำร้ายใคร 3. อุ้มออกไปจากตรงนั้น 4. อื่นๆ	10 3 3 2 4
2. ไม่ยอมให้เด็กร้องไห้ไม่ว่าจะ ร้องด้วยเหตุผลใดก็ตาม	1. อุ้ม กอด โข่ และพูดปลอบ 2. พยายามทำให้เด็กสนใจเรื่องอื่น 3. มีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กด้วยการฟังผู้สัมภาษณ์ 4. อื่นๆ	16 16 14 5
3. ต้องการให้เด็กทำคำสั่งเมื่อ ออกคำสั่งหรืออนอกให้เด็กทำ	1. เรียกหรืออนอกช้าๆ ย้ำๆจนกว่าจะทำ 2. ปล่อยไม่สนใจ 3. จับมือบังคับให้ทำ 4. อื่นๆ	15 6 3 3
4. ไม่ให้เด็กทำตามความต้องการ ของตนเองถ้าเด็กไม่รู้ว่ามันเป็น อันตรายต่อตนเองหรือเป็นสิ่ง ไม่ควรทำ	1. ตะโกนห้ามและบอกเด็กให้หยุด และรีบ นำร่างตุลสิ่งของนั้นไปเก็บให้ให้พ้นเมื่อเด็ก ด้วยตนเอง 2. จับหรือพา หรืออุ้มเด็กไปจากที่ตรงนั้น 3. หัวชี้ไม่ให้เด็กทำช้าๆอีก 4. อื่นๆ	24 15 2 3
5. ยอมให้เด็กเล่นอยู่ระหว่าง ดูแลของขณะเด็กกำลังเล่น	-	-
6. มีกิจกรรมสนับสนานร่วมกัน กับเด็ก	1. เล่นขายของกับเด็ก 2. ร้องเพลง, เต้นกับเด็ก 3. ชี้จักรยานเล่นกับเด็ก 4. อื่นๆ	2 3 2 2

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
7. มีการจัดซ่อมเวลาสำหรับให้เด็กและสมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน	1. ชวนเล่นขายของ, เล่นบล็อก ตกแต่งบ้าน หรือ ก่อถนน 2. หลังตีนนอนให้ทุกคนช่วยกันเก็บที่นอน 3. ทำความสะอาดบ้าน รถน้ำดันไม้ ตกแต่งบ้าน 4. อื่นๆ	4 1 1 3
8. เข้าไปปอกดหรือปลอบใจ หรือเก็บของสิ่งนั้นทันทีที่เห็นเด็กกลัวสิ่งหนึ่งสิ่งใดของผู้อื่น	1. เข้าไปปอกด พูดปลอบเด็กและพาออกไปจากที่ตรงนั้น หรือเก็บสิ่งของนั้นทันที 2. บอกกับเด็กว่า ถ้าก้าวที่หลังก็อย่ามาแผลน้ำอีก และพาเด็กไปจากตรงนั้น 3. อื่นๆ	20 10 4
9. ไม่บอกหรือดูหรือตี เด็กทันทีที่เด็กเข้าไปคุ้นหรือเย่งหรือร้องเร้าสิ่งหนึ่งสิ่งใดของผู้อื่น		-
10. มีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กด้วยการสัมผัส	1. กอด หอมแก้มตอนเด็กตีนนอน 2. กอด หอมแก้มทุกครั้งที่เด็กทำอะไรได้สำเร็จ 3. พูดคุยและเล่นกับเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อมีโอกาส 4. อื่นๆ	11 12 12 5

หมายเหตุ ในแต่ละข้อผู้ปักครอง 1 ราย อาจมีวิธีการปฏิบัติหลายข้อ

จากตาราง 23 พบว่า วิธีการที่ผู้ป่วยคงที่สามารถมีพฤติกรรมการเสี่ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ทั้ง 10 ชั้น ส่วนใหญ่ มีการเข้าไปกอดหรือปลอบโยนหรือเก็บของสิ่งนั้นทันทีที่เห็นเด็กกลัวสิ่งหนึ่งมาก มี 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 อันดับแรก คือ การตะโกนห้ามและบอกเด็กให้หยุดและรีบน้ำวัดถุงสิ่งของนั้นๆ ไปเก็บไว้ให้พ้นจากมือเด็กด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการไม่ให้เด็กได้ทำตามความต้องการของตนเอง ถ้าเด็กไม่รู้ว่ามันเป็นอันตรายต่อตนเองหรือเป็นสิ่งไม่ควรทำ มี 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 อันดับ 2 คือ การอุ้ม กอด หรือปลอบเด็ก เมื่อเด็กร้องให้งอยแง่ไม่ร่าจะเหตุผลใดก็ตาม และมีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กด้วยการสัมผัส มี 24 คน คิดเห็นร้อยละ 80.00 อันดับ 3 คือ การเรียกหรือบอกกับเด็กช้าๆ เพื่อให้เด็กทำตามคำสอนหรือทำตามคำสั่ง มี 22 คน คิดเห็นร้อยละ 73.33

มหาวิทยาลัยราชภัฏปัตตานี

Pibulsongkram Rajabhat University

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพุทธกรรมการเลี้ยงดูของผู้ป่วยครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนด้านพัฒนาการด้านสังคม

พุทธกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการด้านสังคม	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ		
					ประจำ	ปัจจุบัน	บางครั้ง
1. ได้พาเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้านเพื่อให้ได้พบปะผู้คนอื่นๆ หรือคนแปลกหน้า	6	20.00	24	80.00	7	8	9
2. จัดให้เด็กเล่นที่บ้านอย่างมีวัตถุประสงค์	30	100.0	0	0	-	-	-
3. มีการสอนและแนะนำให้แบ่งปันและปฏิบัติตามกฎกติกาเมื่อเล่นกับผู้อื่น	21	70.00	9	30.00	2	3	4
4. สอนให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้ายหรือต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อมีเด็กอื่นมาทำร้าย	23	76.67	7	23.33	7	-	-
5. ไม่ยอมให้เด็กเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่สนใจสิ่งอื่นๆ เป็นเวลานาน	23	76.67	7	23.33	3	1	3
6. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือคนเองในกิจวัตรประจำวัน	24	80.00	6	20.00	2	3	1
7. ฝึกให้เด็กรู้จักขอคุยกับผู้อื่นที่ต้องการ	16	53.33	14	46.67	7	2	5
8. มีการวางแผนและเนี่ยนสำหรับเด็กเกี่ยวกับการยอมให้เด็กทำในสิ่งต่างๆ	16	53.33	14	46.67	11	2	1

พฤติกรรมการเด็กดูด้านพัฒนาการด้านสังคม	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ			ความสมำเสถอยในการปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ประจำ	
					บุคคล	
9. มีการฝึกอบรมวินัยในตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	6	20.00	24	80.00	-	-
10. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความอ่อนโยนรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานที่ต่างๆ	28	93.33	2	6.67	1 (150.0)	1 (150.0)

จากตาราง 24 พบว่า กลุ่มเด็กดูด้านส่วนใหญ่มีการพาเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้านเพื่อให้ได้พบปะผู้คนอื่นๆ คนแปลงหน้า มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มี 7 คน ปฏิบัติเป็นประจำ มี 8 คน ปฏิบัติบุคคล และมี 9 คน ปฏิบัติเป็นบางครั้ง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า มีการยอมรับว่า การฝึกอบรมวินัยในตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กพิเศษ แต่กลุ่มเด็กดูด้านส่วนใหญ่ไม่มีแนวทางในการฝึกเด็กให้มีระเบียบวินัยได้ รองลงมาคือ สอนให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้ายหรือต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อเด็กอื่นมาทำร้าย มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 แต่ไม่พบว่ามีการจัดให้เด็กเล่นที่บ้านอย่างมีวัตถุประสงค์

ตาราง 25 ความถี่ของเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเด็กดูดูกิ๊ฟพิเศษด้านพัฒนาการด้านสังคม ห้อง 10 ชั้น

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
1. ได้พาเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้านเพื่อให้ได้พบปะผู้คนอื่นๆ หรือคนแปลงหน้า	1. ไม่มีเวลา ปล่อยให้เล่นเอง 2. ไม่มีคนช่วยดูแลหรือดูแลคนเดียวไม่ได้ 3. อื่นๆ	11 5 4
2. จัดให้เด็กเล่นที่บ้านอย่างมีวัตถุประสงค์	1. สอนไม่เป็นและไม่มีเวลาด้วย 2. เด็กเขาแต่ใจตัวเองและไม่ยอมให้สอน 3. ต้องการให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง 4. อื่นๆ	15 6 6 3

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
3. มีการสอนและแนะนำให้แบ่งปันและปฏิบัติตามกฎติกาเมื่อเล่นกับผู้อื่น	1. ไม่มีเวลาสอนหรือแนะนำปล่อยให้เด็กเล่นเอง ถ้าทำไม่ดีก็จะทำโทษและสอนในขณะนั้น 2. ไม่อยากชัดใจ 3. อื่นๆ	18 5 8
4. สอนให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้ายหรือต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อมีเด็กอื่นมาทำร้าย	1. บอกให้เด็กตอบได้เมื่อถูกคนอื่นกระทำ 2. ชี้เด็กว่าถ้าปล่อยให้คนอื่นทำร้ายโดยไม่ตู้ และร้องให้มาจะถูกตีเข้า 3. ไม่ต้องการให้เด็กเจ็บตัวฝ่ายเดียว 4. อื่นๆ	23 5 5 5
5. ไม่ยอมให้เด็กเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่สนใจสิ่งอื่นๆ เป็นเวลานาน	1. การที่เด็กเล่นอยู่คนเดียวได้ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาไปทำภารกิจอย่างอื่นได้ 2. เห็นว่าไม่ได้รับความหรือก่อภารกิจทำอะไรให้ช่องเสียหาย 3. คิดว่าเด็กคงพอใจถ้าเบื่อ ก็จะหยุดเล่นเอง 4. อื่นๆ	14 12 5 5
6. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน	1. ไม่มีเวลา 2. เด็กเอาแต่ใจตัวเองไม่ให้ความร่วมมือ 3. สงสารเห็นว่ายังเล็ก 4. อื่นๆ	11 10 1 2
7. ฝึกให้เด็กรู้จักขอคุยสิ่งที่ต้องการ	1. เด็กไม่ยอมปฏิบัติตาม บังคับก็ไม่ได้ผล 2. เด็กไม่อยู่นิ่ง และทำร้ายคนอื่นถ้าไม่พอใจ 3. เห็นว่ายังเล็กอยู่ไม่อยากบังคับ 4. อื่นๆ	9 3 1 3

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
8. มีการวางแผนสำหรับเด็กเกี่ยวกับการยอมให้เด็กทำในสิ่งต่างๆ	1. ไม่อยากชัดใจ ร้องแล้วเงยหน้ากลัวทำให้เกิดความรำคาญ 2. ชัดใจ แล้วจะทำร้ายผู้ปกครอง 3. คิดว่าเด็กยังไม่รู้เรื่องหรือยังไม่พร้อม 4. อื่นๆ	8 6 1 2
9. เห็นความจำเป็นของการฝึกะเปลี่ยนวินัยในตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	1. ไม่จำเป็นต้องฝึก เพราะเขามาไปเด็กปกติ 2. สงสารไม่อยากบังคับให้ทำอะไร 3. อื่นๆ	4 2 3
10. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความอยากรู้อยากเห็นเมื่อพากอกไปในสถานที่ต่างๆ	1. กลัวทำข้าวของของคนอื่นเสียหาย 2. กลัวเด็กจะได้รับขันตราย 3. ไม่มีเวลาไป 4. ไม่คนช่วยดูแลหรือพาไปของคนเดียวไม่ได้ 5. อื่นๆ	7 7 6 3 5

หมายเหตุ ในแต่ละข้อ ผู้ปกครอง 1 ราย อาจมีเหตุผลหลายข้อ

จากตาราง 25 พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษด้านพัฒนาการด้านสังคม ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่นอนจากไม่มีเวลาและไม่มีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการเล่นของเด็กที่บ้านอย่างมีจุดประสงค์ เพื่อเป็นการสอนให้เด็กมีทักษะการเล่นที่ดีได้ มี 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา 3 อันดับ อันดับแรกเนื่องจากการกลัวว่าเด็กจะทำข้าวของคนอื่นให้เสียหาย จึงไม่ค่อยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความอยากรู้อยากเห็นเมื่อพากอกไปในสถานที่ต่างๆ มี 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 อันดับที่ 2 เนื่องจากไม่มีเวลาฝึกเด็กให้ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวัน มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อันดับที่ 3 เนื่องจากกลัวว่าเด็กจะถูกรังแกฝ่ายเดียว จึงสอนให้เด็กต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อมีเด็กอื่นมาทำร้าย มี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 และเนื่องจากมีภาระกิจอื่นที่จะต้องทำจึงยอมให้เด็กเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เป็นเวลานานๆ มี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67

ตาราง 26 ความถี่ของการปฏิบัติของผู้ปกครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
ด้านพัฒนาการด้านสังคม ทั้ง 10 ข้อ

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
1. ได้พาเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้านเพื่อให้ได้พบปะผู้คนอื่นๆ หรือคนแปลกหน้า	1. เมื่อมีครรภ์หรือจะไปเที่ยวที่ใดก็จะพาไปด้วย แต่ไม่ได้มีเป้าหมายเฉพาะสำหรับเด็ก 2. ตั้งใจพาไปอย่างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้พบเห็นผู้คนอื่นๆ ตามโอกาส 3. พาไปนอนกับบ้านแต่อยู่ใกล้ๆ บ้าน 4. อื่นๆ	22 4 4 3
2. จัดให้เด็กเล่นที่บ้านอย่างมีวัตถุประสงค์	-	-
3. มีการสอนและแนะนำให้แบ่งปันและปฏิบัติตามกฎติดกาวเมื่อเล่นกับผู้อื่น	1. จะบอกหรือสอนเด็กในสถานการณ์จริง ขณะที่กำลังเกิดเหตุการณ์ขึ้นและบอกให้เล่นกันดีๆ 2. ฝึกให้เล่นกับพี่ 3. อื่นๆ	7 1 3
4. สอนให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้ายหรือต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อมีเด็กอื่นมาทำร้าย	1. บอกกับเด็กไม่ให้อยู่ใกล้กับคนที่ชอบรังแก 2. บอกเด็กไม่ให้เล่นกับคนเกเร 3. ให้หนีไปที่อื่น ถ้าคนเกเรอยู่ตรงนั้น (กล่าวเด็กจะสูญเสียได้ กลัวเด็กแพ้ และไม่ต้องการให้เด็กเป็นคนก้าวร้าว) 4. อื่นๆ	23 5 5 3
5. ไม่ยอมให้เด็กเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่สนใจว่าเด็ก เป็นเวลานาน	1. เบี้ยงเบนความสนใจของเด็กให้สนใจสิ่งอื่น 2. เร้าไปเล่นกับเด็กด้วย 3. อื่นๆ	5 2 3

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
6. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน	1. ฝึกให้ใส่และถอดเสื้อผ้าเอง 2. ฝึกให้วรับประทานอาหารเอง 3. ฝึกการขอค่อย 4. ฝึกพูดเป็นคำ 5. อื่นๆ	3 1 1 1 3
7. ฝึกให้เด็กรู้จักรอค่อยสิ่งที่ต้องการ	1. ฝึกโดยการออกคำสั่งหรือจับล็อกไว้ให้รอ 2. ใช้รางวัลหลอกล่อ 3. อื่นๆ	11 3 3
8. มีการวางแผนเปลี่ยนสำหรับเด็กเกี่ยวกับการยอมให้เด็กทำในสิ่งต่างๆ	1. มีการวางแผนไม่ให้ทำตามอำเภอใจ และไม่ให้อาจารณ์หรือส่งเสียงดัง 2. มีการวางแผนการเล่นและกำหนดระยะเวลาในการเล่น และเล่นแล้วต้องเก็บ 3. อื่นๆ	11 2 3
9. เห็นความจำเป็นของการฝึกจะเปลี่ยนวิธีในตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	1. รู้ว่าจำเป็นแต่ไม่มีแนวทางในการฝึกเด็ก 2. หาเพื่อนให้เล่นด้วยและค่อยดูอยู่ด้วย 3. อื่นๆ	24 2 3
10. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความอยากรู้อยากเห็น เมื่อพากอไปในสถานที่ต่างๆ	1. เปิดโอกาสให้เด็กหันจับได้ในสิ่งที่ต้องการ แต่จะค่อยระวังไม่ให้เกิดการเสียหาย 2. อื่นๆ	2 3

หมายเหตุ ในแต่ละข้อผู้ปักธง 1 ราย อาจมีวิธีการปฏิบัติหลายข้อ

จากตาราง 26 พบว่า วิธีการปฏิบัติของผู้ปกครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็ก พิเศษด้านพัฒนาการด้านสังคม ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่มีการพาเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้านเพื่อให้ได้พบปะผู้คนอื่นๆ หรือคนแปลกหน้า โดยจะไปที่ไหนก็จะพาไปด้วย และเห็น ความจำเป็นของการฝึกอบรมวินัยในตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น แต่ยังไม่มีแนวทางในการฝึกเด็ก มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา 3 อันดับ อันดับแรก คือ การฝึกให้เด็กรู้จักการขอค่ายสิ่งที่ต้องการ โดยใช้คำสั่งหรือจับล็อกให้ให้รู้ และมีการวางแผนกิจกรรมเบื้องต้น สำหรับเด็กเกี่ยวกับการยอมให้เด็กทำในสิ่งต่างๆ มี 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 อันดับ 2 มีการสอนและแนะนำให้แบ่งบ้านและปฏิบัติตามกฎติกาเมื่อเล่นกับผู้อื่น มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 อันดับ 3 สอนให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้ายผู้อื่นหรือต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อมีเด็กอื่นมาทำร้าย โดยบอกกับเด็กไม่ให้เล่นกับคนเกรว มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และไม่ยอมให้เด็กเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานาน โดยการเบี่ยงเบนความสนใจของเด็กให้ไปสนใจสิ่งอื่น มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33

ตาราง 27 จำนวนและร้อยละและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติของพุทธิกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปักครองต่อเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา

พุทธิกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ		
					ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง
1. มีการสอนให้เด็กได้รู้จัก อวัยวะส่วนต่างๆ ของ ร่างกาย	5	16.66	25	83.33	1 (4.00)	1 (4.00)	23 (92.00)
2. มีการจัดทำของเล่นที่มีเสียง สี หรืออุปกรณ์ต่างๆ ให้เด็ก ได้เล่นหรือเรียนรู้	9	30.00	21	70.00	4 (19.05)	5 (23.81)	12 (57.14)
3. ได้ให้คำแนะนำหรือเปิด โอกาสให้เด็กได้เล่นน้ำ เล่น หอย ระบายสี ฯลฯ	9	30.00	21	70.00	4 (19.05)	5 (23.81)	12 (57.14)
4. มีการร้องเพลงให้เด็กฟังหรือ สอนเด็กร้องเพลงหรือเล่า นิทานให้ฟังเพื่อฝึกสมรรถภาพ และ รู้จักพูดหรือเลียนแบบใน ด้านนิทาน	6	20.00	24	80.00	6 (25.00)	10 (41.67)	8 (33.33)
5. ได้พาเด็กออกไปเรียนรู้ ประสบการณ์นอกบ้าน	6	20.00	24	80.00	6 (25.00)	3 (16.67)	15 (58.33)
6. มีการซื้อวนให้เด็กได้ดู หรือ มองหรือสัมผัสดิจท์ที่อยู่รอบๆ ตัว ทั้งภายในและนอกบ้าน	10	33.33	20	66.67	1 (5.00)	3 (15.00)	16 (80.00)
7. ได้สอนเกี่ยวกาลานา วัฒนธรรม ประเพณีของไทย							

พฤติกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา	ไม่ปฏิบัติ		ปฏิบัติ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ความสำน้ำเสมอในการปฏิบัติ		
					ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง
8. มีการซื้อของหรือแนะนำให้เด็กได้สำรวจค้นคว้าทดลอง โดยเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือหรือของเล่นให้	28	93.33	2	6.67	-	-	2 (100.0)
9. ได้พูดคุยหรือสอนให้เด็กรู้จัก หรือมีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์	15	50.00	15	50.00	3 (20.00)	4 (26.67)	8 (53.33)
10. ได้ให้โอกาสเด็กร่วมกิจกรรมบางอย่างของครอบครัว	10	33.33	20	66.67	4 (20.00)	3 (15.00)	13 (65.00)

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการสอนให้เด็กได้รู้จักเกี่ยวกับอัจฉริยะส่วนต่างๆ ของร่างกายมากที่สุด มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 มี 1 คน ที่มีการสอนเด็กเป็นประจำ มี 1 คน สอนบ่อยครั้ง และมี 23 คน มีการสอนเป็นบางครั้ง รองลงมา มีการร้องเพลงให้เด็กฟังหรือสอนเด็กร้องเพลง หรือเล่านิทานให้ฟัง เพื่อเพิ่มความรู้และรู้จักพูดหรือเลียนแบบในตัวนิทาน มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มี 6 คน ปฏิบัติเป็นประจำ มี 10 คน ปฏิบัติบ่อยครั้ง มี 8 คน ปฏิบัติเป็นบางครั้ง นอกจากนี้ยังมีการพาเด็กออกไปเรียนรู้บ่อบาน การณ์นอกบ้าน มี 6 คน ที่พาไปเป็นประจำ มี 4 คน พาไปบ่อยครั้ง มี 14 คน พาไปเป็นบางครั้ง และมีซึ่งวันให้เด็กได้ดูหรือมองหรือสัมภ์สัมภ์สัมภ์ที่อยู่รอบๆ ตัวทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน มี 6 คน ที่ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 15 คน ที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และที่พับน้อยที่สุด คือ การซื้อของหรือแนะนำให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง โดยเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือหรือของเล่นให้ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตาราง 28 ความถี่ของเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
ค้านพัฒนาการค้านสศปัญญา ทั้ง 10 ข้อ

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
1. มีการสอนให้เด็กได้รู้จักอวัยวะ ส่วนต่างๆ ของร่างกาย	1. คิดว่าเด็กคงยังไม่รู้เรื่อง 2. คิดว่าเดียวก็รู้เองโดยไม่ต้องสอน 3. ไม่มีเวลาสอน 4. อื่นๆ	4 2 1 3
2. มีการจัดหาของเล่นที่มีเสียง หรืออุปกรณ์ต่างๆ ให้เด็กได้เล่น หรือเรียนรู้	1. ไม่มีความรู้และไม่มีเงินซื้อ 2. คิดว่าเด็กยังเล่นอะไรไม่เป็น 3. ไม่มีคนแนะนำ 4. อื่นๆ	3 2 1 3
3. ได้ให้คำแนะนำหรือเปิดโอกาส ให้เด็กได้เล่นน้ำ เล่นทราย ระเบียบสี ฯลฯ	1. ไม่มีเวลาดูแลส่วนใหญ่จะปล่อยให้เล่นเอง 2. ไม่มีความรู้และสอนไม่เป็น 3. อื่นๆ	6 4 4
4. มีการร้องเพลงให้เด็กฟังหรือ สอนเด็กร้องเพลง หรือเล่า นิทานให้ฟังเพื่อเพิ่มฝึกสมารธ และรู้จักพูดหรือเดียนแบบใน ตัวนิทาน	1. ร้องเพลงหรือเล่านิทานไม่เป็น 2. ไม่มีเวลา 3. คิดว่าเด็กยังไม่รับรู้ 4. อื่นๆ	4 3 2 4
5. ได้พาเด็กออกจากบ้านไปเรียนรู้ประสบ การณ์นอกบ้าน	1. ไม่สะดวกในการเดินทางถ้าต้องเอาเด็กไป ด้วย 2. ไม่มีคนช่วยผลัดเปลี่ยนผ่านและ 3. ไม่มีเวลา 4. เด็กยังเล็กเกินไป 5. อื่นๆ	4 4 2 2 3

ข้อที่	เหตุผล	ความถี่
6. มีการซื้อขันให้เด็กไปดูหรือ มองหรือสังเกตสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว หั้งภายในบ้านหรือนอก บ้าน	1. อธิบายหรือบอกเล่าไม่เป็น 2. ไม่มีเวลา 3. คิดว่าเด็กยังฟังไม่รู้เรื่อง 4. ไม่ได้คิดว่าจำเป็น 5. อื่นๆ	3 3 2 2 3
7. ได้สอนเกี่ยวกับศาสนา วัฒน- ธรรม ประเพณีของไทย	1. คิดว่าเด็กยังไม่รู้เรื่องหรือไม่เข้าใจ เพราะ ยังเล็กมาก 2. ไม่มีเวลา 3. ไม่มีความรู้หรือบอกเล่าไม่เป็น 4. ไม่ได้คิดอะไรเลย 5. อื่นๆ	8 3 3 1 3
8. มีการซื้อขันหรือแนะนำให้เด็ก ได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง โดย เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือหรือ ของเล่นให้	1. ไม่มีความรู้หรือไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร 2. ไม่ได้คิดถึงเกี่ยวกับสิ่งนี้ 3. ไม่มีเวลา 4. เด็กไม่สนใจ 5. อื่นๆ	21 20 6 4 4
9. ได้พูดคุยหรือสอนให้เด็กรู้จัก หรือมีความรู้พื้นฐานทาง คณิตศาสตร์	1. ไม่มีความรู้หรือไม่รู้ว่าจะสอนอย่างไร 2. สอนไม่เป็น พยายามแล้วเด็กก็ไม่เข้าใจ 3. ไม่มีเวลา 4. คิดว่าเด็กไม่สนใจที่จะรู้ 5. อื่นๆ	9 4 3 3 5
10. ได้ให้โอกาสเด็กว่างทำ กิจกรรมบางอย่างของ ครอบครัว	1. เด็กยังช่วยอะไรไม่ได้ 2. กลัวเด็กทำชำรุดของเสียหาย 3. ไม่เคยคิดให้เด็กช่วยทำอะไร 4. กลัวจะเกิดอันตรายกับเด็ก 5. อื่นๆ	5 4 3 2 4

หมายเหตุ ในแต่ละข้อ ผู้ปักครอง 1 ราย อาจมีเหตุผลหลายข้อ

จากตาราง 28 พบว่า เหตุผลที่ผู้ปักครองไม่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่เนื่องจากการไม่มีความรู้ ทำให้ไม่สามารถ มีการชี้ชวนหรือแนะนำให้เด็กพิเศษได้มีการสำรวจ ค้นคว้า ทดลองในเรื่องใดๆ มี 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมา 3 อันดับ อันดับแรกเนื่องจากไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน จึงทำให้ไม่สามารถสอนหรือพูดคุยกับเด็กให้มีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้ มี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 อันดับที่ 2 เมื่อจากคิดว่าเด็กยังเล็กและไม่รู้เรื่องหรือไม่เข้าใจ จึงไม่ได้มี การสอนหรือพูดคุยกับเด็กพิเศษ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเนื่องจากคิดว่าเด็กพิเศษไม่สามารถช่วยทำอะไรได้ จึงไม่ได้มีโอกาส เด็กพิเศษได้ร่วมทำกิจกรรมใดๆ ของครอบครัว มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อันดับที่ 3 เนื่องจากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดหาสื่ออุปกรณ์รวมถึงการไม่มีเงินซื้อหาอุปกรณ์ของเล่น ทำให้ ไม่ได้มีการจัดการของเล่นมาให้เด็กได้เล่นหรือเรียนรู้ มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตาราง 29 ความถี่ของการปฏิบัติของผู้ปักครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ ด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้ง 10 ข้อ

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
1. มีการสอนให้เด็กได้รู้จักอวัยวะ ส่วนต่างๆ ของร่างกาย	2. สอนโดยชี้ให้ดูอวัยวะของผู้สอนและให้เด็ก เรียนรู้ตาม 3. สอนตามใจความไม่มีรีบແນ່ນอน 4. ให้เด็กส่องกระจกดูตัวเองและจับมือเด็กซึ่งที่ อวัยวะของตัวเอง บอกกับเด็กว่าคืออะไรให้ เด็กพูดตาม 5. อื่นๆ	22 5 2 4
2. มีการจัดหาของเล่นที่มีเสียง หรือสีสันต่างๆ ให้เด็กได้เล่น หรือเรียนรู้	1. จัดซื้อหรือจัดหาเพื่อให้เด็กเล่นเอง 2. สอนให้เด็กเล่นเพียงครั้งแรกครั้งเดียว หลังจากนั้นก็ปล่อยให้ล่นตามใจเด็ก 3. ซื้อหรือหามาเพื่อการสอนโดยเฉพาะ 4. อื่นๆ	15 10 4 4

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
3. ได้ให้คำแนะนำหรือเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นน้ำ เล่นทราย ระเบียบสี ฯลฯ	<ol style="list-style-type: none"> จัดหน้าวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ให้เล่นและแนะนำวิธีการเล่น ให้เด็กเล่นเองโดยไม่มีผู้แนะนำ ค่อยยกกระดับ พูดให้กำลังใจ ทำให้ดู ทดลองให้ดู หรือแสดงให้ดู อื่นๆ 	16 12 10 9 3
4. มีการร้องเพลงให้เด็กฟังหรือสอนเด็กร้องเพลง หรือเล่านิทานให้ฟังเพื่อฝึกสมารธ และรู้จักพูดหรือเลียนแบบในตัวนิทาน	<ol style="list-style-type: none"> เปิดเทปให้เด็กฟังแทนการร้องเพลงหรือเล่านิทาน ร้องเพลงได้ แต่เล่านิทานไม่เป็น เล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบ อื่นๆ 	17 11 5 4
5. ได้พาเด็กออกไปเรียนรู้ประสบการณ์นอกบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> คุยตามใจาสโดยไม่ได้มุ่งมุ่งหมายในกิจกรรม พูดคุย ชี้ชวนให้เด็กดูเมื่อไปสถานที่ต่างๆ อื่นๆ 	15 9 3
6. มีการซื่อวนให้เด็กได้ดู หรือมองหรือสังเกตสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว ทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> มีการพูดคุยเป็นบางเรื่องบางโอกาส พูดสอนหุ่นยนต์ที่พับเห็น พูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กดู อื่นๆ 	13 9 4 3
7. ได้สอนเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของไทย	<ol style="list-style-type: none"> สอนเด็กให้ปฏิบัติจริงกิจกรรมโอกาส พูดคุยเมื่อถึงเทศกาลวันสำคัญ อื่นๆ 	13 8 4
8. มีการซื่อวนหรือแนะนำให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง โดยเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือหรือของเล่นให้	<ol style="list-style-type: none"> ให้อุปกรณ์ยื้วยุ่งให้เด็กสนใจ หลอกล่อให้หยอดจับ ..จะทดลองรู้ว่ายعنเอง ให้กำลังใจเพื่อให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง อื่นๆ 	2 1 2

ข้อที่	วิธีการปฏิบัติ	ความถี่
9. ได้พูดคุยหรือสอนให้เด็กรู้จัก หรือมีความรู้พื้นฐานทาง คณิตศาสตร์	1. สอนเมื่อมีเวลาและโอกาส 2. อื่นๆ	10 5
10. ได้ให้โอกาสเด็กร่วมทำ กิจกรรมบางอย่างของ ครอบครัว	1. เปิดโอกาสให้ทำบ้านเป็นบางครั้งตาม โอกาส 2. ให้ช่วยเฉพาะเรื่องที่เด็กพอทำได้ 3. ให้ทำงานแบบ 4. กำหนดรางวัลให้ได้ทำได้สำเร็จ 5. อื่นๆ	11 / 5 2 2 5

หมายเหตุ ในแต่ละข้อผู้ปักครอง 1 ราย อาจมีวิธีการปฏิบัติหลายข้อ

จากตาราง 29 พบว่า วิธีการปฏิบัติของผู้ปักครองที่สามารถมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็ก พิเศษด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้ง 10 ข้อ ส่วนใหญ่ผู้ปักครองมีการสอนให้เด็กได้รู้จัก เกี่ยวกับอวัยวะและส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยการเขียนและให้เด็กฟังตาม มี 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 83.33 รองลงมา 3 อันดับ อันดับแรก มีการสอนให้เด็กร้องเพลงและให้ฟังนิทาน โดยการเปิดเทปเพลงหรือนิทานให้เด็กฟัง มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 อันดับที่ 2 คือ เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น泥 เล่นหรา ระบายสี วาดรูป และเขียนได้ตามต้องการ โดยการจัด หน้าอักษรภาษาอังกฤษและเครื่องเล่นมาให้ มี 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 อันดับที่ 3 คือ มีการพาเด็กไปเรียนรู้ประสบการณ์นอกบ้าน เช่น ไปวัด ตลาด หรือพาไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ โดยมีการพูดคุยตามโอกาส และเขียนให้เด็กดูสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อม มี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก โดยสรุปมีดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปี ที่มี
สภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติ และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปี ที่มี
สภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติ และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 1 ชุด
ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กพิเศษและครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน 4 ด้านคือ
ด้านพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สรุปผล

1. พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านร่างกาย

1.1 ผู้ปกครอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ที่จัดอาหารจำพวกแป้งเนื้อสัตว์ ไข่ นม ผัก ผลไม้ และน้ำ เป็นหลักสำหรับให้เด็กได้รับประทาน โดยมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

1.2 ผู้ปกครอง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีการฝึกการขับถ่ายเป็นเวลาในห้องน้ำห้องส้วมอย่างถูกต้อง โดยมีทั้ง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

1.3 ผู้ปกครอง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีการฝึกการอนอนหลับพักผ่อนให้เป็นเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน โดยมี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

1.4 ผู้ปกครอง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 มีการจัดเก็บหรือป้องกันเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่างๆ ให้พ้นมือเด็ก โดยมีทั้ง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

1.5 ผู้ปกครอง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย โดยมีทั้ง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

1.6 ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 มีการจัดเตรียมสถานที่กิจกรรม การป้องกันอุบัติเหตุและเตรียมตัวถ้าเด็กเพื่อกรดูพัฒนาการ โดยมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

1.7 ผู้ปกครอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 มีการช่วยเหลือเด็กให้มีทักษะในการเคลื่อนไหว โดยมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

1.8 ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีการช่วยเหลือฝึกเด็กให้มีทักษะในการใช้สอยตา มือ น้ำมือให้ประสานลัมพันธ์กัน โดยมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ปฏิบัติเป็นบางเวลา

1.9 ผู้ปักครอง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66 มีการฝึกให้เด็กมีทักษะการเล่นของเล่น เครื่องเล่น หรือการเล่นกับบุคคลอื่น โดยมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

1.10 ผู้ปักครอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 มีการพาเด็กไปพับแพท์เพื่อศูนย์แลรักษาอาการที่ผิดปกติอย่างต่อเนื่อง โดย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

2. พฤติกรรมการเรียนรู้เด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปักครองด้านพัฒนาการด้านอารมณ์

2.1 ผู้ปักครอง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.67 ไม่ยอมให้เด็กแสดงกริยา อาการก้าวกระโดดหรือ ทำลายสิ่งของ ทำร้ายผู้อื่นเมื่อเด็กเกิดความไม่พอใจ โดยมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.37 ปฏิบัติบ่อยครั้ง

2.2 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ไม่ยอมให้เด็กร้องไห้หงอแง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม โดยทั้ง 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

2.3 ผู้ปักครอง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 ต้องการให้เด็กทำตามคำสั่งเมื่อออกคำสั่งหรือบอกให้เด็กทำ โดยทั้ง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

2.4 ผู้ปักครอง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ไม่ให้เด็กทำตามความต้องการของตนเอง ถ้าเด็กไม่รู้ว่ามันเป็นข้อตกลงหรือเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ โดยทั้ง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปฏิบัติเป็นประจำ

2.5 ไม่พับผู้ปักครองที่ยอมให้เด็กเล่นอวัยวะเพศของตนเองขณะเด็กกำลังเล่น

2.6 ผู้ปักครอง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีกิจกรรมสนุกสนานร่วมกันกับเด็ก โดยมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

2.7 ผู้ปักครอง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีการจัดช่วงเวลาสำหรับให้เด็กและสามารถใช้ในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน โดยมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

2.8 ผู้ปักครอง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีการเข้าไปปักครื่อปกลบใจหรือเก็บของสิ่งนั้นทันทีที่เห็นเด็กกล้าสิ่งหนึ่งมาก โดยมี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ปฏิบัติเป็นประจำ และมี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 ปฏิบัติบ่อยครั้ง

2.9 ไม่พบผู้ปักครองที่ไม่ปักอกหรือดู หรือตีเด็กทันทีที่เด็กเข้าไปค่าว่าหรือแย่ง หรือร้องເ嘈สิ่งใดสิ่งหนึ่งของผู้อื่น

2.10 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กด้วยการฟังผัส โดยมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

3. พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปักครองด้านพัฒนาการด้านสังคม

3.1 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีการทำเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้าน เพื่อให้ได้พบปะผู้คนอื่นๆ หรือคนแปลกหน้า โดยมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ปฏิบัติบางครั้ง

3.2 ไม่พบผู้ปักครองจัดให้เด็กเล่นที่บ้านอย่างมีวัตถุประสงค์

3.3 ผู้ปักครอง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีการสอนและแนะนำให้แบ่งปันและปฏิบัติตามกฎกติกาเมื่อเล่นกับผู้อื่น โดยมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

3.4 ผู้ปักครอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 สอนให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้าย หรือต่อสู้กับเด็กอื่นๆ เมื่อมีเด็กอื่นมาทำร้าย โดยทั้ง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ปฏิบัติเป็นประจำ

3.5 ผู้ปักครอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ไม่ยอมให้เด็กเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่สนใจสิ่งอื่นๆ เป็นเวลานาน โดยมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86

3.6 ผู้ปักครอง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองในกิจกรรมประจำ โดยมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

3.7 ผู้ปักครอง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 ฝึกให้เด็กรู้จักขออยสิ่งที่ต้องการ โดยมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

3.8 ผู้ปักครอง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 มีการวางแผนภาระเบี่ยงสำหรับเด็กเกี่ยวกับการสอนให้เด็กทำในสิ่งต่างๆ โดยมี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ปฏิบัติบางครั้ง

3.9 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 เห็นความเป็นของภาระฝึกจะเบี่ยงวินัยในตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

3.10 ผู้ปักครอง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความอยากรู้อยากเห็น เมื่อพากอกรไปในสถานที่ต่างๆ โดยมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติเป็นประจำ และมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง

4. พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนของผู้ปักครอง ด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา

4.1 ผู้ปักครอง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีการสอนให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.2 ผู้ปักครอง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 มีการจัดหาของเล่นที่มีเสียง สี หรือสูญเสียต่างๆ ให้เด็กได้เล่นหรือเรียนรู้ โดยมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.3 ผู้ปักครอง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ได้ให้คำแนะนำหรือเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นน้ำ เล่นทราย ระบายสี ฯลฯ โดยมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 54.14 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.4 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีการร้องเพลงให้เด็กฟังหรือสอนเด็กร้องเพลง หรือเล่านิทานให้ฟัง เพื่อฝึกสมารถและรู้จักพูดหรือเลียนแบบในด้านนิทาน โดยมี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.5 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีการพาเด็กออกไปเรียนรู้ประสบการณ์นอกบ้าน โดยมี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 14 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.6 ผู้ปักครอง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีการเข้าชานให้เด็กได้ดูหรือมองหรือสัมผัสสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว ทั้งภายในบ้านหรือนอกบ้าน โดยมี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.7 ผู้ปักครอง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีการสอนเกี่ยวกារณาจัดมนธรรม ประเพณีของไทย โดยมี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.8 ผู้ปักครอง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 มีการเข้าห้องน้ำให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง โดยเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือของเล่นให้ โดยทั้ง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.9 ผู้ปักครอง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีการพูดคุยหรือสอนให้เด็กรู้จักหรือมีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยมี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4.10 ผู้ปักครอง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ให้โอกาสเด็กร่วมทำกิจกรรมบางอย่างของครอบครัว โดยมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ปฏิบัติเป็นประจำ มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ปฏิบัติบ่อยครั้ง และมี 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการเลี้ยงดูด้านพัฒนาการ ด้านร่างกาย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยคงส่วนใหญ่ไม่ได้มีการพัฒนาไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคที่เกี่ยวข้องกับอาการความบกพร่องของเด็กอันเป็นการดูแลรักษาหรือติดตามการรักษาอย่างต่อเนื่อง ในอันที่จะป้องกันไม่ให้ความบกพร่องของเด็กมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ป่วยคงไม่ได้มีความหวังกับอาการความบกพร่องของเด็กว่าจะสามารถถabilize ได้หรือไม่ และยังมีความคิดว่าการที่เด็กเกิดมา มีความผิดปกติเป็นเรื่องของกรรม遗传 ที่เด็กควรจะได้ชดใช้กรรมของตัวเอง นอกจากนี้ยังพบว่า มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูไปตามวิธีการดังเดิมที่ถูกเลี้ยงดูมา เป็นประ邈ชน์กับเด็กบ้าง ไม่มีผลโดยตรงกับเด็กบ้าง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ป่วยคงขาดความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย จึงทำให้มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมนัก เช่นการรับประทานอาหาร การขับถ่าย การดูแลสุขภาพร่างกายเป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ป่วยคงต่อการดูแลกิจวัตรประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จ.ศรีษะเกษ ของทวีทรัพย์ แปลงศรี (2541) ที่พบว่าผู้ป่วยคงมีการปฏิบัติน้อยอย่างที่ไม่ค่อยถูกสรุปตามแนวโน้ม เนื่องจากพอมีไม่คร่าวครัծ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังปรากฏขัดเจนว่า ผู้ปักครองส่วนใหญ่ไม่ได้มีการซ่วยเหลือฝึกเด็กให้มีทักษะในการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้ภาษาต่อ มีอัตราเมืองที่มีประสานสัมพันธ์กัน และการฝึกกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากคิดว่าเมื่อโตขึ้นเด็กคงจะทำได้เอง ตลอดจนไม่มีแนวทางในการฝึก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรับเร่งให้ความรู้แก่ผู้ปักครอง เพื่อไปฝึกกิจวัตร และสุขอนิสัยที่ดีให้รักษาความสะอาด รู้จักเลือกอาหารที่ดีมีประโยชน์ให้ลูกรับประทานเป็นเวลา ตลอดจนสอนการใช้น้ำห้องส้วมให้ถูกต้อง สงเสริมและเป็นแบบอย่างในการเส่นและการออกกำลังกาย เพื่อบริหารกล้ามเนื้อย่างสม่ำเสมอ มีการพักผ่อนและใช้เวลาว่างให้ถูกวิธีและมีประโยชน์ สร้างแรงจูงใจให้เด็กเล่นในบริเวณที่เหมาะสม รวมทั้งดูแลให้เด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงสัมพันธ์กัน ได้รับสารอาหารครบถ้วน ได้รับภูมิคุ้มกันครบตามวัย มีการป้องกันการติดเชื้อ และการเฝ้าระวังพัฒนาการและความผิดปกติต้านต่างๆ

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านอารมณ์

จากการวิจัยปรากฏชัดเจนว่า ผู้ปักครองส่วนใหญ่ไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ จำกัดการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ก เช่น เห็นการซับต้องอวยะเพศของเด็กเป็นเรื่องน่าเกลียด น่าอับอาย และเป็นสิ่งที่ไม่ดี การไม่ยอมให้เด็กร้องไห้ไม่ยอมให้ทำความความต้องการของตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการปักครองขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กและ การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ของการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กเป็นการก่อให้เกิดความก้าวหลัง นำรำคาญ จึงต้องหยุดการแสดงออกนั้นทันที ด้วยวิธีการที่รุนแรงบ้าง ไม่รุนแรงบ้าง ปลอบยินบ้าง ปล่อยไปตามธรรมชาติน้ำเสียง เสียงดูดหูของผู้เลี้ยงดูที่มีอาการไม่คงเส้นคงวา เช่นนี้ยอมส่งผลเสียต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็ก ดังนั้นจึงต้องให้ความรู้แก่ผู้ปักครองเกี่ยวกับวิธีการอบรม เลี้ยงดูเด็กในช่วงแรกเกิด-6 ปี โดยให้การเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ขาดๆ เกินๆ พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางอารมณ์ของตนของเด็ก เด็กจะได้เรียนแบบและสามารถดัดแปลงพฤติกรรมของตนเชิงดีให้เหมาะสมตามต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ รติชน พิริยศ (2543) ที่กล่าวไว้ว่า ให้พยายามส่งเสริมให้เด็กมีอารมณ์ที่สนุกสนาน ราบรื่น สงบเยือกเย็น อารมณ์รัก และมองโลกในแง่ดี โดยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความเข้าใจและการยอมรับ ในตัวเด็กซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี มั่นคง อบอุ่น มีอารมณ์ดี นอกเหนือนี้การปล่อยให้เด็กเล่นตามความต้องการและการเล่นนั้นเป็นอันตรายต่อเด็ก ยังจะทำให้เด็กมีความสุข ผ่อนคลายความตึงเครียดช่วยระบบทางอารมณ์โดยตรง จิตกังวล คับข้องใจได้เป็นอย่างดี โดยผู้ดูแลอยู่และไม่ให้การเล่นนั้นเป็นอันตรายต่อเด็ก

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสังคม

จากการวิจัยพบว่าผู้ปักครองส่วนใหญ่ได้พาบุตรหลานออกไป เล่นนอกบ้านเพื่อให้เด็กพบกับผู้คนอื่นๆ เพื่อเป็นการฝึกและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นๆ ได้ เป็นการปูพื้นฐานในการเข้าสังคมและอยู่ร่วมกันกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข (รติชน พิริยศ, 2543) แต่ในขณะเดียวกันผลการวิจัยก็ชี้ให้เห็นว่า ผู้ปักครองพาเด็กออกไปแต่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการสอน พาออกไปเพื่อจะต้องออกไปทำธุระ จึงไม่ได้สอนให้เด็กรู้จักแบ่งปัน

รองอย และปฏิบัติตามกฎระเบียบท่องสังคม เพาะจะนั่งจึงต้องเน้นย้ำให้ผู้ปักครองเห็นความจำเป็นดึงวิธีการที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมให้แก่เด็ก โดยการพาเด็กไปให้รู้จัก และเล่นกับญาติพี่น้องอื่นๆ เพื่อนบ้านพร้อมทั้งสอนแนะนำให้เด็กอยู่ร่วมกับเด็กคนอื่นๆ นอกจากนี้ก็ต้องฝึกให้เด็กมีวินัย รู้จักระเบียบ กฎเกณฑ์บางประการของทางบ้านและสังคม เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้นเป็นภาระแก่ผู้เลี้ยงดูน้อยลง (รายงาน รักวิจัย,2540)

4. พฤติกรรมการเลี้ยงดูด้านสติปัญญา

จากการวิจัยพบว่าผู้ปักครองส่วนใหญ่ หากิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาได้เกือบครอบคลุมทุกด้านโดยเฉพาะการส่งเสริมการเล่นต่างๆ เช่นการเล่นของเล่น การเล่นน้ำ เล่นทราย การเล่นอิสระตามวัย ซึ่งการเล่นต่างๆ เหล่านี้ผู้เลี้ยงดูเคยได้รับมาจากการเลี้ยงดูแบบดั้งเดิมอยู่แล้ว แต่เป็นที่น่าสังเกตคือแม้ผู้ปักครองส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางและวิธีการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาจากอาจารย์ครั้งนี้ที่ให้เห็นว่าผู้ปักครอง มีการศึกษาหรือจัดทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นบางครั้งตามโอกาสเท่านั้นไม่ได้เห็นความสำคัญว่าต้องทำเป็นประจำสม่ำเสมอ ดังนั้นการเน้นให้ผู้ปักครองทราบถึงคุณค่าของการเล่นที่มีต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กพิเศษน่าจะทำให้ผู้ปักครองมีกิจกรรมร่วมกับเด็กบ่อยครั้งขึ้น นอกจากนี้พอเมื่อผู้เลี้ยงดูควรจะส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจ มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว เด็กจะเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กมากขึ้นด้วย (รายงาน รักวิจัย,2540)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดนำไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่เด็กพิเศษก่อนวัยเรียน ได้แก่ศูนย์การศึกษาพิเศษคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม โรงพยาบาล สถานีอนามัย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ควรนำข้อมูลไปใช้เป็นพื้นฐานในการให้ความรู้แก่ผู้ปักครอง เพื่อให้ผู้ปักครอง มีความรู้ ความเข้าใจและมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสมช่วยให้เด็ก มีพัฒนาการด้านร่างกาย 协调发展 สังคมและสติปัญญาได้รึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ ตั้งค่า และสติปัญญาของเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กพิเศษแต่ละประเภท
3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติ ความรู้ การปฏิบัติและปัญหาของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน
4. ควรจัดโครงการฝึกอบรมให้กับผู้ปกครองเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน เพื่อให้มีความรู้ พื้นฐานในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษในด้านต่างๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสันติราษฎร์
Pibulsongkram Rajabhat University
บราณานุกูล

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2545) "ครู หมอย พ่อแม่ : มิติแห่งการพัฒนาศักยภาพบุคคลอหิสติก" การประชุมวิชาการระดับชาติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

กองอนามัยครอบครัว, กรมอนามัย. (2539) คู่มือพ่อ-แม่ สำหรับ "การอบรมเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดถึง 1 ปี" กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข.

กองอนามัยครอบครัว, กรมอนามัย. (2539) คู่มือพ่อ-แม่ สำหรับ "การอบรมเลี้ยงดูเด็ก 1 ปี ถึง 3 ปี". กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข.

กันยา ลุนพิกานนท์. (2533) "การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ในหนังสือพิมพ์รายวัน ทุกฉบับราช 2530 - 2531". วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาปรัชญาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการโครงการโครงการส่งเสริมพัฒนาการ โรงพยาบาลราชวิถี. (2544) คู่มือแนะนำผู้ปกครอง ที่มีบุตรพัฒนาการล่าช้า. กรุงเทพมหานคร : โรงพยาบาลราชวิถี.

คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543) คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภากาดพร้าว.

งานภายภาคบ้ำบัด โรงพยาบาลราชวิถี. (2544) คู่มือคุณแล็ตติ๊ก ชี. พี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภากาดพร้าว.

จินตนา หมู่ผึ้ง. (2525) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

จิราวรรณ ชัยอิน. (2539) "การเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนกับเด็กปกติก่อนวัยเรียน" คู่มือฝึกอบรม "ทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน". โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภากาดพร้าว

خلaway จุติกุล. (2539) "ความรู้พื้นฐานด้านปัญญาอ่อนและการให้ความช่วยเหลือ" คู่มือฝึกอบรม "ทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน". โรงพยาบาลราชานุกูล กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภากาดพร้าว.

خلaway จุติกุล. (2539) "ปัจจัยสร้างเสริมพัฒนาการคู่มือฝึกอบรม และการเลี้ยงดู" คู่มือฝึกอบรม "ทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน" โรงพยาบาลราชานุกูล กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภากาดพร้าว.

ดวงเตือน พันธุวนานวิน และคณะ. (2528) ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเด็กดูเด็กของมาตรฐานไทย. รายงานวิจัย ครั้งที่ 32 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสต์วิโรฒ ประจำปี 2528.

ทวีทรัพย์ แปลงศรี. (2541) "การศึกษาอบรมเด็กดูเด็กของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จังหวัดศรีสะเกษ" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศรีวิชัยพานิช. (2543) เด็กกลุ่มอาการดาวน์. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่โรงพยาบาลราชานุกูล.

นิภา ทองไวย. (2525) "หลักสูตรการอบรมเด็กดูเด็กก่อนวัยเรียนสำหรับพ่อแม่ในชุมชนเกษตรกรรม". ปริญนานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสต์วิโรฒ ประจำปี 2525.

ปันธุกา จีรพารัย. (2536) ผลของการฝึกปฏิสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีต่อสัมพันธภาพกับบุตรที่เรียนช้า. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย ฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ปัญญา เพ็ญสุวรรณ และคณะ. (2533) "คำแนะนำพ่อแม่และผู้ดูแลเด็กในเรื่องการสอนภาษา" อุลสารราชานุกูล. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชภัณฑ์เรือนจำกลางคลองเปรม.

ผดุง อาจารย์ปัญญา. (2538) การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท รำไทย เพชร จำกัด.

เมตต์ฯ สีจันทร์ และคณะ. (2539) "เลี้ยงสูกพิการปัญญาอ่อนอย่างไร" คู่มือฝึกอบรม "ทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน" โรงพยาบาลราชานุกูล กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

พรพิทย์ ติพอ. (2540) สุขภาพเด็ก. เอกสารคำสอน ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2540) จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการศึกษา.

พวงรัตน์ เรืองปรีชา. (2533) "การเล่นมีประโยชน์อย่างไร" ฉลสารราชานุกูล. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชภัณฑ์เรือนจำกลางคลองเปรม.

เพ็ญแข ลิ่มศิลา. (2545) ออทิซึมในประเทศไทย : จากต่อราสุ่ประสมการณ์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

ไฟพรรณ ฉุดแสง. มปป. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง. งานการพยาบาล โรงพยาบาลราชานุกูล.

มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. "ความรู้เกี่ยวกับความพิการทางการเคลื่อนไหว" เอกสารประกอบการอบรม.

ยงยุทธ วงศ์กิริมย์ศานติ. (2537) คุยกับลูกเรื่องเพศ สอนอย่างไร ตอบอย่างไร. กรุงเทพมหานคร : แปลาน พับลิชชิ่ง จำกัด.

รติyan พีรย์สัต. (2543) การอบรมเด็กดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : หจก. เอมี เฮอร์ดิ๊ง. ราศรี ธรรมนิยม (ผม.ป.ป.) แก้ปัญหาลูกกรัง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สนับสนุนการพัฒนา.

โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. (2544) คู่มือแนะนำผู้ปกครองที่มีบุตรพัฒนาการล่าช้า กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

วงศ์พัตร์ ภู่พันธ์ศรี. (2529) จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์.

ภารกณ์ รักวิจัย. (2540) การอบรมเด็กดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : แสงศิลป์การพิมพ์.

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคณะ. (2526) การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 29 สถาบันวิจัยพุทธกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิจัย
ประจำปี.

วารี ติระจิตต์. (2541) การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ฯ พัฒนารณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีสกุล จารุจินดา. (2528) "พัฒนาคน พัฒนาชาติ". มูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สถาบันภาษาไทย
กรุงเทพมหานคร : ยุนิตพับลิเคชั่น.

ศรีสมรา โพภะ. (2520) พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กในชนบทตามการอัจฉริยะของแม่.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร กัญชนะ. (2539) คู่มือพ่อ-แม่ สำหรับ "การอบรมเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด - 5 ปี".
กรมอนามัย : กระทรวงสาธารณสุข.

ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือและสำนักงานพัฒนาวิชาการ กรมสุขภาพจิต. (2542) คู่มือ^๑
การฝึกเด็กพัฒนาการล่าช้าในชุมชน. สำหรับผู้ปกครอง เตียงใหม่ : โรงพิมพ์ ปี. เอส
การพิมพ์.

สุชา จันทร์เอม. (2525) จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต.

สุขุมพันธุ์ธนติธรรม. (2533) "การสอนลูกให้พัฒนาตามศักยภาพ" วารสารจุลสารราชานุฤทธิ์.
ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุณีย์ บรรจง. (2536) การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มี
ความบกพร่องทางสติปัญญา. ที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษา และพื้นที่
สมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา^๒
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพ เด็มรัตน์. (2537) "ศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของมารดา ตำบลท่าเรื่อ อำเภอ
เมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช". วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
วิชาเอกคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กองอนามัย. (2539) "คู่มือพ่อ-แม่ สำหรับ "การอบรมเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด - 5 ปี". กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข.

เสาวนีย์ พัฒนอมร. (2535) "การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการช่วยเหลือตนของเด็กวัย 2-3 ปี". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยฯ มหาลังกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ อุณาสันะนันท์. (2539) "ความพร้อมในบทบาทของพ่อแม่". คู่มือฝึกอบรม "ทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปีญญาอ่อน" โรงพยาบาลราชวิถี พุทธบูรณะ กรุงเทพมหานคร : โรงพยาบาลราชวิถี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวิจิตร พุทธบูรณะ
PibulSongkram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏสันติราษฎร์
Pibulsongkram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๗

รายงานผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ
และวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ก.
ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ
ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ
2. นางสุจิตรา ศรีสุริ หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษโรงยาบาลราษฎร์
3. นางศรีวิมล ใจงาม หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษและอาชารย์ในโปรแกรมวิชา
การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก

Pibulsongkram Rajabhat University

ภาคผนวก ๖

แบบเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ช.

แบบสัมภาษณ์ผู้ปักครองเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน

วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง ..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเด็กพิเศษและครอบครัว

1. เด็กพิเศษ

- 1.1 อายุ.....ปี.....เดือน ..... เดศ ชาย หญิง
- 1.2 ลักษณะที่ผิดปกติ
- บกพร่องทางสติปัญญา
  - ขอพิสดิจ
  - สมองพิการ
- 1.3 สาเหตุความผิดปกติที่ผู้ปักครองทราบ.....

- 1.4 ช่วงอายุที่สังเกตพบความผิดปกติ.....
- 1.5 ผู้สังเกตพบอาการผิดปกติคนแรก ได้แก่.....

2. ผู้ปักครอง

- 2.1 ผู้ปักครองที่ดูแลเด็กเกี่ยวข้องกับเด็ก คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ชื่อ)
- พ่อ ญาติเกี่ยวข้องเป็น.....
  - แม่ อื่นๆ (ระบุ).....
- 2.2 อายุของผู้ปักครอง.....ปี เดศ ชาย หญิง
- 2.3 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปักครอง.....
- 2.4 อาชีพของผู้ปักครอง.....
- 2.5 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
- ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน
  - 5,000-10,000 บาท เดือน

- 10,001-50,000 บาท/เดือน
- มากกว่า 50,000 บาท/เดือนขึ้นไป
- ยังไม่ระบุ.....

2.6 รายจ่ายเฉพาะเด็กพิเศษ ประมาณ ..... บาท/เดือน
เป็นค่าใช้จ่ายในเรื่อง

1. ....
2. ....
3. ....

2.7 ท่านได้รับการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับการเลี้ยงดูเด็กพิเศษ
จากใครบ้างหรือไม่

- ไม่ได้รับ
- ได้รับ (datum ข้อต่อไป)

2.8 ได้รับจาก

- ญาติ
- หน่วยงานของรัฐ(ระบุ) .....
- หน่วยงานของเอกชน (ระบุ) .....
- อื่นๆ (ระบุ) .....

2.9 ท่านมีเวลา空หนึ่งอย่างใดอย่างหนึ่งจากการทำงานประจำวันที่ได้ดูแลเด็กพิเศษในวันจันทร์-ศุกร์
เฉลี่ยจำนวนชั่วโมงต่อวัน

- น้อยกว่า 1 ชม.
- 1-3 ชม.
- 4-6 ชม.
- 7-9 ชม.
- 10-12 ชม.
- มากกว่า 12 ชม.

2.10 ท่านมีเวลา空หนึ่งอย่างใดอย่างหนึ่งจากการกระทำการประจำวันที่ได้ดูแลเด็กพิเศษในวัน

เสาร์

เฉลี่ยจำนวนชั่วโมงต่อวัน

- น้อยกว่า 1 ชม.
- 1-3 ชม. -4-6 ชม.
- 4 – 6 ชม.
- 7-9 ชม.
- 10-12 ชม.
- มากกว่า 12 ชม.

2.11 ท่านมีเวลานอกเหนือจากการทำงานประจำวันที่ได้ดูแลเด็กพิเศษในวันอาทิตย์

เฉลี่ยจำนวนชั่วโมงต่อวัน

- น้อยกว่า 1 ชม.
- 1-3 ชม. -4-6 ชม.
- 4 – 6 ชม.
- 7-9 ชม.
- 10-12 ชม.
- มากกว่า 12 ชม.

2.12 สมาร์กในครอบครัวของท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเลี้ยงดูเด็กพิเศษใน

ลักษณะใด

- ความเห็นสอดคล้องกันทุกเรื่อง
- ความเห็นสอดคล้องกันบางเรื่อง
- ความเห็นขัดแย้งกันทุกเรื่อง
- ความเห็นขัดแย้งกันบางเรื่อง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

1. ท่านได้จัดหาอาหารให้เด็กพิเศษได้รับประทาน ในแต่ละวัน มีอาหารจำพวกแป้ง เนื้อ สต็อก ไข่ นม ผัก ผลไม้ และน้ำ เป็นหลักสำคัญก่อนหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
2. ท่านได้มีการฝึกเด็กพิเศษให้มีการขับถ่ายเป็นเวลา รวมถึงฝึกการใช้น้องน้ำ ห้องส้วม อย่างถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
3. ท่านได้มีการฝึกเด็กพิเศษเกี่ยวกับการอนพักผ่อนเป็นเวลา ทั้งในเวลากลางวัน และกลางคืนหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
4. ท่านได้มีการจัดเก็บหรือป้องกันเกี่ยวกับวัตถุของมีคม ยา สารเคมี หรืออื่นๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ให้พ้นจากการจับต้องของเด็กพิเศษครอบครัวหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
5. ท่านได้มีการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย ที่เป็นการป้องกันมิให้เด็กพิเศษเกิดการเจ็บป่วยหรือไม่ เช่นการจัดภูมิคุ้มกันโรค การดูแลสุขภาพฟัน กារดูแลความสะอาดทางร่างกาย การออกกำลังกาย เป็นต้น ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
6. ท่านได้มีการจัดเตรียมเกี่ยวกับ สถานที่ กิจกรรม การป้องกันอุบัติเหตุ และเตรียมตัวเด็กพิเศษเพื่อจะทำการกระตุ้นพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กพิเศษหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
7. ท่านได้มีการช่วยเหลือหรือฝึกเด็กพิเศษให้มีทักษะในการเคลื่อนไหว แขน ขา ลำตัว ได้ตามวัยหรือตามที่ดัดจำกัดของความสามารถตามความบกพร่องของเด็กหรือไม่ เช่นการนั่ง คลาน ยืน เดิน วิ่ง กระโดด หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร
8. ท่านได้มีการช่วยเหลือฝึกเด็กพิเศษให้มีทักษะการใช้ สายตา มือ นิ้วมือ ในการมองค้าง หยิบ จับ ตัด ร้อย วัดถูกสิ้งของได้ตามวัย หรือตามที่ดัดจำกัดของความสามารถ ตามความบกพร่องของเด็กหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

9. ท่านมีการฝึกหรือส่งเสริมให้เด็กพิเศษมีหักษะในการเล่นของเล่น เครื่องเล่น หรือการเล่นกับบุคคลอื่นๆ หรือไม่ เช่นการนำของเล่นให้เล่น การแนะนำวิธีการเล่น ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

10. ท่านได้พาเด็กพิเศษไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคที่เกี่ยวข้องกับอาการความบกพร่องของเด็ก เพื่อเป็นการดูแลรักษาหรือติดตามการรักษาที่จะป้องกันไม่ให้ความบกพร่องของเด็กมีความรุนแรงมากขึ้นหรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์

1. เมื่อเด็กพิเศษเกิดความไม่เพียงพอใจ และแสดงกริยาอาการก้าว้าว หรือทำลายสิ่งของหรือทำร้ายผู้อื่น หรือทำสิ่งอื่นๆ ที่คล้ายกันนี้ ท่านยอมให้เด็กทำซ้ำนี้หรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

2. เด็กทุกคนต้องร้องให้ท่านทำอย่างไร หรือไม่มีขอบเขตว่าเด็กร้องให้งดงามไม่ว่าจะเหตุผลใดก็ตาม ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

3. เมื่อเด็กพิเศษไม่ทำตาม คำสอนหรือไม่ทำตามในสิ่งที่ท่านบอกให้ทำหรือไม่ทำตามทันทีเมื่อท่านบอกให้ทำ ท่านทำอย่างไรหรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

4. เด็กพิเศษนักทำสิ่งต่างๆ ไปตามความต้องการหรือตามความอยากรู้ อยากเห็น โดยไม่รู้ว่าจะเป็นอันตรายต่อตนเอง หรือเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เช่นเอานิ้วแยบปลั๊กไฟ หรือเทแป้งเล่นบนพื้น หรืออื่นๆ ที่คล้ายกันนี้ ทันทีที่ท่านมาพบเหตุการณ์ในลักษณะนี้ ท่านทำอย่างไรหรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

5. ถ้าท่านเห็นเด็กพิเศษกำลังเล่นอยู่จะพยายามหงุดหงิดหานจะทำอย่างไรหรือไม่กับตัวเด็กพิเศษในขณะนั้น ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

6. มีเรื่องใดบ้างหรือไม่ที่ท่านกับเด็กพิเศษเข้ากันได้ด้วยดี และมีความสนุกสนานทุกครั้งที่ท่านกับเด็กได้ทำเรื่องนั้นร่วมกัน ถ้าไม่ปฏิบัติ เพราะเหตุใด และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

7. ใน 1 วัน มีช่วงเวลาใดบ้างหรือไม่ที่เด็กพิเศษจะได้เล่นหรือได้ร่วมทำกิจกรรมได้ฯ กับสมาชิกอื่นๆ ที่อยู่ครอบครัว ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

8. เมื่อท่านสังเกตพบว่าเด็กพิเศษกลัวสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก และทุกครั้งเมื่อพบเห็นสิ่งนั้นจะมีอาการตกใจ หวาดกลัว ตัวสั่น หรือร้องเสียงดัง ท่านทำอย่างไรหรือไม่ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

9. ถ้าเด็กพิเศษต้องการหรือร้องขออะไรเขาสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นของผู้อื่นและครัวเรือนแต่จะเอามองสิ่งนั้นจากผู้อื่นทันที ท่านจะทำอย่างไรหรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

10. ใน 1 วัน ท่านได้มีการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กพิเศษด้วยการล้มผ้า เช่นหยอดล้อ กอดรัด หรือหอมแก้ม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กยิ้มหรือหัวใจของเขารอใจอย่างพึงพอใจหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

2.3 พัฒนาการด้านสังคม

1. ท่านได้พาเด็กพิเศษออกไปเล่นในที่ต่างๆ นอกบ้านเพื่อให้เด็กได้พบปะผู้คนอื่นๆ หรือคนแปลกหน้าหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

2. การเล่นของเด็กพิเศษที่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นการจัดกระทำเพื่อให้เด็กได้เล่นอย่างมีวัตถุประสงค์หรือไม่ เช่นเพื่อสอนให้รู้จักการผลัดเปลี่ยนกันเล่น หรือการแลกเปลี่ยนของเล่นกัน เป็นต้น ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

3. เมื่อท่านพบว่า เด็กพิเศษไม่ยอมแบ่งปันของเล่นให้กับผู้อื่นซึ่งเล่นอยู่ด้วยกัน หรือไม่ยอมปฎิบัติตาม กฎกติกาที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติเมื่อมีการเล่นหรือเล่นด้วยกัน ท่านทำอย่างไรหรือไม่ กับเด็กพิเศษเกี่ยวกับเรื่องนี้ ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

4. คนบางคนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เด็กเรียนรู้ว่าจะไม่ทำร้าย หรือต่อสู้กับเด็กคนอื่นๆ แต่บางคนมีความรู้สึกว่า มีบางเวลาที่เด็กจะต้องต่อสู้ ท่านเองมีความรู้สึกอย่างไร หรือไม่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ถ้าไม่ปฎิบัติเพาะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

5. ท่านทำอย่างไรหรือไม่ เมื่อท่านสังเกตพบว่าเด็กพิเศษอยู่กับการเล่นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่สนใจผู้คนหรือสิ่งเร้าอื่นๆ เป็นเวลานานและไม่มีท่าที่ท่าว่าจะเลิกเล่นสิ่งนั้น ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

6. การปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กพิเศษ มีเรื่องใดบ้างหรือไม่ที่ท่านเป็นผู้ฝึก หรือช่วยเหลือจนเด็กสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

7. ท่านได้ฝึกให้เด็กพิเศษรู้จักขอค่อยในเรื่องต่างๆ หรือไม่ เช่นการรอที่ต้องอาหาร การรอคนอื่นให้ใช้ของที่ตนเองต้องการเสร็จก่อนหรืออื่นๆ เกี่ยวกับการขอค่อย ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

8. ท่านได้มีการวางแผนภูมิปัญญาให้สำหรับเด็กพิเศษหรือไม่เกี่ยวกับการยอมให้เขาได้ทำสิ่งต่างๆ ได้มากน้อยแค่ไหน หรือในสิ่งที่ไม่ยอมให้เขาได้ทำ ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

9. ท่านคิดว่าเด็กพิเศษจำเป็นต้องได้รับการฝึกภูมิปัญญาในส่วนของและในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นหรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

10. การพาเด็กพิเศษไปในสถานที่ต่างๆ เช่นตลาดหรือห้างสรรพสินค้าหรืออื่นๆ ที่มีลักษณะเป็นร้านค้า ท่านเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความอยากรู้อยากเห็นของเขารึไม่ เช่นการหยิบจับ หรือการสัมผัส สิ่งของต่างๆ ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. ท่านได้มีการสอนให้เด็กพิเศษได้รู้จักเกี่ยวกับอวัยวะหรือส่วนต่างๆ ของร่างกายของเขารึไม่ เช่นแขน ขา หู จมูก ตา ฯลฯ ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

2. ท่านได้จัดของเล่นที่มีเสียง สี หรือสีสันต่างๆ ให้เด็กได้เล่นหรือเรียนรู้หรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติเพราะเหตุได้ และถ้าปฏิบัติ ท่านปฏิบัติอย่างไร

3. ท่านได้ให้คำแนะนำหรือเปิดโอกาสให้เด็กพิเศษได้เล่นน้ำ เล่นทราย วาดรูป จัดเรียนตามต้องการ โดยมีท่านอยู่เบื้องหลังและให้กำลังใจอยู่ใกล้ๆ หรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

4. ท่านได้มีการร้องเพลงให้เด็กฟังหรือมีการสอนให้เด็กพิเศษร้องเพลง หรือเล่า นิทานให้เด็กฟังเพื่อให้มีสมาธิในการฟัง และรู้จักพูดหรือทำสียงเลียนแบบในตัวนิทานหรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

5. ท่านได้พาเด็กออกไปเรียนรู้ประสบการณ์นอกบ้าน หรือไม่ เช่นพาไปวัด ตลาด หรือพาไปเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

6. ท่านได้มีการชี้ชวนให้เด็กพิเศษได้ดู หรือนอง หรือสั่งเกตสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว ทั้งภายในบ้าน นอกบ้าน หรือสถานที่ต่างๆ ที่ได้พาเด็กไป และมีการพูดคุยหรือสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งรอบตัวนั้นๆ หรือไม่ ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

7. ท่านได้สอนหรือพูดคุยกับเด็กพิเศษเกี่ยวกับ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของไทย หรือไม่ เช่นการทำบุญตักบาตร การทำความเคารพผู้ใหญ่ การทักทาย หรือมารยาทด้วยตัวเอง ที่ใช้ในสังคมไทย ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

8. ท่านได้มีการชี้ชวนหรือแนะนำให้เด็กพิเศษได้ สำรวจ ค้นคว้าทดลอง โดยท่านเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือหรือของเล่นในเรื่องนั้นๆ หรือไม่ เช่น การให้หาของที่ซ่อนไว้ การต่อภาพ การเพาเมล์ดพิช ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

9. ท่านได้พูดคุยหรือสอนให้เด็กพิเศษรู้จักหรือมีความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ หรือไม่ เช่น สี รูปทรง ขนาด ตำแหน่ง จำนวน ตัวเลข ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

10. ท่านให้โอกาสเด็กพิเศษได้ร่วมทำกิจกรรมบางอย่างของครอบครัวหรือไม่ เช่นการช่วยหยิบจับสิ่งของให้ การทำความสะอาดบ้านหรือของใช้ การช่วยรถน้ำตันไม้ ถ้าไม่ปฎิบัติเพราะเหตุใด และถ้าปฎิบัติ ท่านปฎิบัติอย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย นางสาวปณิชา จีrophรรษย

วุฒิการศึกษา

- ค.บ. (การศึกษาพิเศษ) วิทยาลัยครุศาสตร์สิต
- ศศ.ม. (จิตวิทยาการเรียนรู้) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Graduate Diploma of Science Edith Cowan University (Australia)

ประสบการณ์การทำงาน

- อาจารย์โครงการเรียนร่วม สอนเด็กเรียนร้า-ปัญญาอ่อน โรงเรียนวัดท่าศาลา อุดรธานี ศูนย์บริการ ภูมิภาค ศูนย์ฯ สงกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

ปัจจุบัน

- ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์